

A beirutai kémelhárító tűzharcot vívott szovjet diplomatákkal

AZ OROSZOK EL AKARTAK LOPNI EGY LIBANONI MIRAGE-GÉPET

A libanoni biztonsági tiszték súlyosan megsebesítették a szovjet nagykövetség első titkárát — 200 ezer dollárt akartak fizetni a libanoni légihaderő volt pilótájának

A libanoni hatóságok a tegnapi virradó éjjel orosz kísérletet hűsítottak meg, amelynek célja az volt, hogy a libanoni légihaderő volt pilótáját, Hasszan el-Badaui segítségével ellopjanak az egyik katonai repülőteréről egy libanoni Mirage harci gépet. A biztonsági tiszték, akik tudomást szereztek a készülő rablásról, tüzparázsba fordították a két oroszral, akik közül az egyik a beirutai szovjet nagykövetség első titkára, a másik pedig „egyszerű polgár”. Mindkét orosz megsebesült és az első titkár kórházba szállították.

A beirutai kormány tegnap reggel hivatalos közleményt adott ki, amely szerint a szovjet nagykövetség első titkára, Vladimir Vaszilyev és a nagykövetség egy másik alkalmazottja, aki nem rendelkezik diplomáciai immunitással, Alexander Homjakov, érintkezésbe lépett több libanoni repülőterrel, azzal a céllal, hogy ellopjanak egy Mirage-gépet abból a szállítmányból, amelyet Libanon Franciaország-tól kapott még a hatnapos háború előtt.

A diplomatáknak álcázott orosz kémiszték megállapodtak Hasszan el-Badaui volt pilótával, hogy 200 ezer dollár ellenében kifizessék a Mirage-gépet.

Hasszan el-Badaui — folytatja a libanoni közlemény — öt évvel ezelőtt erkölcsötlen magaviselet miatt elbocsátották a libanoni légihaderő kötelékéből.

A libanoni biztonsági tiszték több alkalommal látták a két orosz és a volt pilótát az egyik katonai repülőter környékén, ahol nyilván helyszíni szemlét tartottak. El-Badaui és az oroszok összekövők módjára tárgyalások már megkezdtek a két titkár fenn a kapcsolatot, olyan

az ellopott repülőgépet, feltételezhető azonban, hogy a rendeltetési hely Damaszkusz volt.

Megfigyelők véleménye szerint a Szovjetunió azért határozta el a repülőgép elrablását, hogy ezzel „kiegyensúlyozza” az Izraelben levő iráki MIG-21-es gép ellopását. A jelek arra vallanak, hogy az izraeli légihaderő pilótái az azóta eltelt idő folyamán alaposan megismerkedtek a MIG-21 géppel és az oroszok hasonlóképpen ki akarták ismerni az izraeli légihaderő szerves részét képező Mirage-gépeket. Azt is lehetségesnek tartják, hogy az oroszok tulajdonképpen azt akarták, hogy az egyiptomi és a szíriai pilóták megtanulják az ellenség — Izrael — kezében levő harci gép kezelését. A jelek szerint Moszkva azért határozta el magát a gép elrablására, mert a libanoni hatóságok nem voltak hajlandók a szovjetbarát arab államok rendelkezésére bocsátani a szükséges információkat a Mirage-ról, illetve kölcsönadni nekik egy ilyen gépet.

Beirutit politikai és katonai megfigyelők csodálkozásuknak adnak kifejezést afelől, hogy

az oroszok egy régi típusú Mirage-t akartak ellopni, amely sok tekintetben elmarad az izraeli légihaderőben használtos Mirage gép mögött. Még nagyobb csodálkozásra ad okot az, hogy ennek érdekében egy magas rangú diplomatájukat is hajlandók voltak veszélyeztetni. Technikai szempontból nem lehetett volna a gépet egyenesen a Szovjetunióba szállítani, mert a Mirage-nak török, vagy perzsa titélet felett kellett volna elrepülnie, amit nem tehettek meg. Lehetőség, hogy az oroszok rendkívül élesen fognak reagálni az ügyre, jöllehet a libanoni hatóságok kezében kézzelfogható bizonyítékok vannak mindkét orosz ellen. Azt is világos, hogy a tegnapi eset nyomán nem növekszik Libanon népszerűsége a szovjet-arab államokban; mint Szíria, Egyiptom és Algéria.

A libanoni hatóságok részletesen tájékoztatták az eseményekről a beirutit francia nagykövetséget. Egyelőre a világos, mit tesznek a libanoniak a diplomáciai immunitást élvező szovjet nagykövetség titkárával, annyi azonban bizonyos, hogy a másik orosz hadbírósg elé állítják és a tárgyalásig börtönben marad.

Izraelit „normális állammá” akarja változtatni az UNRWA volt igazgatója

Az angol-jordániai barátsági liga kihasználja az angol munkáspárt kongresszusát — John Davis furcsa véleménye Izraelről

Brighton, (UPI). — Az angol munkáspárt most folyó nagygyűlése alatt erős tevékenységet fejt ki a part arab-barát képviselő csoportja, amelynek élén Izrael ismert ellensége Christopher Mayhew áll. Ennek a csoportnak akadémizálására ren

Davis előadásában kifejtette, hogy csak akkor lehet elérni a negyedik közéleti háborút, ha a nagyhatalmak kényszerítik Izraelt, hogy „konvencionális állammá váljék”. Szerinte az a probléma vejeje, hogy Izrael a cionizmus hatása alatt eddig élő terbe helyezte a világ 15 millió zsidójának érdekeit a közéleti népek érdekeivel szemben. A konfliktus befejezése érdekében Izraelnek normális államként kell cselekednie, mely elsősorban saját lakosságának, másodsorban pedig körzetének érdekeit tartja szem előtt. Valószínű, hogy a Szovjetunió támogatná, vagy legalább is tudomásul venné Amerika erre irányuló erőfeszítéseit. Ennek a politikának a keretében körpölni kell az arabokat azért amit annak érdekében szervezett, hogy Izrael létezhesen — mondotta Davis, aki a leghelyesebb megoldást egy két nemzetiségű arab-zsidó államban látja.

NEMZETKÖZI KUTYAKIÁLLÍTÁS JERUZSÁLEMBEN

A jeruzsálemi bibliai állatkertben szombaton reggel 9-kor megnyílik az első, Izraelben rendezett nemzetközi kutyakiállítás, amelyen az izraeli négy lábúakon kívül németországi, svájci és más külföldi kutyák is részt vesznek. A kiállítás szervezői külföldi kutyabírókat is Izraelbe hoztak, hogy szakszerűen állapítsa meg, „kit” illetnek a díjak. A kiállításra részt vesz a tívoni Csengeri Erzsébet is, aki a világ egyik legismertebb puliszakértője és tenyésztője. Az izraeli állatkert körében rendkívül érdeklődés nyilvánul meg a magamében egyedülálló rendezvény iránt.

Az ujságokból

A márka felértékelése (HÁAREC — független polgári napilap.) — Ugy véljük, a német kormány lépése okos és helyes volt. Már régóta hangoztatják a márka felértékelésére vonatkozó követelést, a lépés fedi mindkét nagy német párt érdekeit, ezenkívül pedig megfelelő választ ad a számos alkalommal elhangzott kifogásokra, hogy Németország nem hajlandó figyelembe venni más európai államok gazdasági gyengeségét. Feltételezhető, hogy a márka árfolyama nem marad szabad és az új német kormány megalakítása után hivatalos revalváció is lesz. Ez még egymagában nem elegendő ahhoz, hogy végérvényesen véget vessen az európai pénzügyi zavaroknak és valószínű, hogy más valuták árfolyamaiban is változás lesz. Ebből az következik, hogy az izraeli font értékét is meg kell változtatni.

II. (ÁL HÁMISMAR — A Mápám lapja.) — Evtizedek óta most fordul elő első alkalommal, hogy egy gazdaságilag erős ország a piac kereslet-kínálat törvényétől teszi függővé valutájának árfolyamát. Ez nemcsak erő-demonstráció Németország részéről, hanem ugyanakkor nagyfotosszerű kísérlet, amely példaként szolgálhat sok ország számára. Ha bevállalja a német kísérlet, úgy ez forradalmat okozhat az egész nemzetközi valutáris rendszerben. Az elkövetkező hetek folyamán meglátjuk, milyenek lesznek a forradalmi német lépés gyakorlati eredményei.

III. (KOL HÁAM — az Izraeli Kommunista Párt lapja.) — A márkával való szabad kereskedelem tulajdonképpen csak ideiglenes lépés, amelynek célja, hogy megállapítsa a német valuta reális értékét a szabad piacon. A német kormány revalvációs határozata inkább politikai, mint gazdasági jellegű intézkedés. Ha Anglia és más államok ezután leértékelik valutájukat, ez nem jelenti azt, hogy Izraelnek is okvetlenül követnie kell példájukat. Nincs semmi okunk arra, hogy csökkentjük valutánk értékét. Reméljük, a különböző álló választásokon a választópolgár erős képviselőt bízott meg a munkásszállyal, hogy eredményesen küzdhesünk az izraeli dolgozók életvitójának megőrzésére, illetve a leértékelési tendenciák ellen.

Husszein ismét a tüzzel játszik (HAJOM — a Gáchal lapja.) — A jordániai hadsereg — az irákiaktól aktív közreműködése mellett — tegnapelőtt ismét a Jordán-völgyi, illetve Bet Seán-völgyi békés települések ellen fordította a tüzet és ezzel összezúzta azokat az optimista reményeket, hogy Jordánia királya most már végre levonta a konkluziókat, miután az izraeli hadsereg két ízben is használatatlanná tette a Górcsa-tornát. Ugy hisszük, a csatorna megjavításának lehetővé tétele nagy politikai hiba volt Izrael részéről és most már csak abban reménykedünk, hogy nem kell majd emberélettel megfizetnünk ennek a hibának az árát. Ha Husszein nem képes a helyi jellegű megegyezések betartására, úgy nincs semmi alapja annak a magas körök által hangoztatott reményeknek, hogy tisztelben fogja tartani a jövőben megkötendő, fontosabb egyezményeket.

A második hónap (OMER — posztózt héber napilap.) — Nem tudjuk, mit hisznek magukban a damaszki urak, akik immár második hónapja jótalanul tartják fogva a két izraeli állampolgárt. Talán abban bízunk, hogy Izrael a végtelenségig folytatja a türelmes várakozást? Azt hisszük, elérkezett az ideje, hogy Izrael erőteljes lépéseket tegyen Szíria ellen, mert a damaszki kormányzat — a jelek szerint — nem hajlandó saját jószántából teljesíteni kötelességét. Nem tfríthető el az a helyzet, hogy embereket jótalanul fogva tartanak, mert ez nemcsak a két foglyot és családjaikat sújtja, hanem az izraeli állampolgárság értékét is. Izrael minden polgárának tudnia és éreznie kell, hogy az állampolgárság biztonságát jelent számára.

Az igazi szövetségeseink (DAVAR — a Hiszdrat lapja.) — A New Yorkból érkező jelentések arra vallanak, hogy a világ legnagyobb városa szinte pelda nélkül álló ünneplés, meleg fogadtatásban részesítette Izrael miniszterelnökét. Ez a barátság-megnyilvánulás különösen azért fontos, mert kifejezést juttatja, bizonyítja azt a teljes, maradéktalan azonosulást, amelyet a hatalmas számú new-yorki zsidóság érez és tanúsít Izrael állama iránt. Ez az azonosulás egyik legjelentősebb erőforrásunk és minden eszközt igénybe kell venni, hogy a jövőben is tovább fejlesszük a kapcsolatunkat az amerikai diaszpóra és különösképpen New York zsidóságával.

IV. (MAARIV — déli lap.) — A nyugat-német kormány határozata a márkával kapcsolatban tulajdonképpen kompromisszum volt a szocialisták felértékelésre vonatkozó követelésére és a Kiesinger-Strauss tömb konzervatív vonalvezetése között. A kompromisszum azonban a jelek szerint valóságos forradalmat okoz a nemzetközi valuta kérdésekben. A német lépés ellentétben van azzal az általános felfogással, hogy a különböző devizák értéke állandó és a kormányok állapítják meg a minlenkori árfolyamot. Nem valószínű, hogy a német kormány változtat a jelenlegi helyzeten, mielőtt hivatalába lép az új kormány. Alighanem legalább három hétig fennmarad a jelenlegi helyzet. Annyi mindenesetre világos, hogy a német márka nem tér többé vissza a régi árfolyamhoz, amely a reálisnál alacsonyabb volt és valószínű, hogy a felértékelés végül 6 és fél százalék körül lesz. Az elkövetkező hetek tapasztalatai nyilván döntő befolyással lesznek a nyugati világ kormányainak álláspontjára a valuták értékének meghatározását illetően.

TÁMOGASSA A:

- ★ Poalé Águdát Jiszráél mezőgazdasági településeinek chálucáit a Gáliltól a Negevig
- ★ Latrun körzetének védőit és a felszabadított területek telepeseit
- ★ Az Alijját Hánoár kiváló nevelési hálózatának megteremtőit
- ★ A „Jád Binjámin” nevű hatalmas oktatási intézet építőit
- ★ A középfokú iskolák, tanítószemináriumok és szakiskolák megteremtőit
- ★ A Poalé Águdát Jiszráél gyönyörű jesiváinak építőit és fenntartóit

Szavazatával támogassa a listát

POALÉ ÁGUDÁT JISZRAÉL ÉS PARTONKIVÜLI VALLÁSOSOK LISTÁJA

A NEMZETI EGYSÉGGKORMÁNYRÓL, A NÉGYHATALMI TÁRGYALÁSOKRÓL és a miniszterelnök amerikai utjáról

Mose Kol fejlesztési és turisztikai miniszter nyilatkozik munkatársainknak

1. Alapelvek

A Független Liberális Párt alapítása óta a következő alapelvek megvalósításáért küzd következetesen:

Izrael államának biztonsága és területi épsége minden egyéb érdek felett áll; nemzeti egység és az osztályrétegek közötti szoros együttműködés megteremtése; a központi problémáknak az egyetemes államérdekek szemszögéből való kezelése; a szövénnyel való együttműködés és beilleszkedésük segítése; az egyén szabadságjogának, a szociális igazságnak és demokráciának biztosítása; az általános állami és társadalmi érdekek előnybe helyezése az egyes csoportok, vagy társadalmi rétegek érdekeivel szemben; teljes egyenjóság minden polgár számára, tekintet nélkül származására, világnézetére és társadalmi helyzetére; a különböző gazdasági szektorok minden megkülönböztetés nélküli együttműködése; a cionista mozgalom megerősítése, továbbá az Izraelben és a szétszórta országokban élő zsidó nép közötti kapcsolatok megszilárdítása; Izraelt az egyetemes zsidóság szellemi, kulturális és társadalmi központjává kell tenni.

Kérdés: Miért volt és van szükség nemzeti egységkormányra?

Válasz: A hatnapos háború előtti napokban az ország történetében először alakult meg nemzeti egységkormány. Beváltotta a hozzáfűzött reményeket, mert a nehéz, sorsdöntő napokban, a tűzpróbát kiállva, helytállt és az építő munkások összefogása révén hozzájárult a fényes győzelemhez. Reméljük, hogy ez lesz a helyzet a jövőben is. A 7-ik Kneszet-választások után is szükségünk lesz olyan kormányra, amelyben tevékenyen részt vesz és együttműködik a fontosabb néprétegek valamennyi képviselője. Ez kell, hogy legyen a helyzet, amíg

az arab országok következetesen megtagadják a békétárgyalások megkezdését, s amíg rendszeresen felrúgják a tűzbeszüntési megállapodást. A gyakorlatban nap mint nap 24 órán át szünet nélkül folyik a mini-háború és az ilyen sorsdöntő napokban, rendkívüli időkben olyan kormányra van szükség, amely egybefogja a lakosság valamennyi rétegét.

Kérdés: Mi az alapja, a közös nevezője a nemzeti egységkormányának?

Válasz: A Kneszet és a kormány határolata képezi a nemzeti egységkormány működésének alapját. Eszerint, amíg nem kezdődnek meg a békétárgyalások és nem jött létre az olyan írásbeli egyezmény, amely biztosítja a tartós és igaz békét, addig az izraeli hadsereg a jelenlegi határokat mentén marad, a Suez-csatorna és a Jordán partján, a Cheron csúcsán és mindazonokon a helyeken, amelyek garantálják a tűzbeszüntést és Izrael biztonságát.

Tekintettel arra, hogy jelenleg — az arab országok álláspontja miatt — nem kell döntéshozatal politikai kérdésekben, nem kell érdemben foglalkoznunk azzal, hogy milyen lesz az ország új és végleges határa, addig nem fenyegeti veszély a nemzeti egységkormány létét. Ha most olyan helyzet lépné, ami döntést kell a határok módosításáról, új területek megtartásáról, vagy kiürítéséről, lehetetlen volna megalakítani az egységkormányt, mert annak tagjai között ellentétes nézetek vannak ebben a kérdésben.

Kérdés: Mi a véleménye a négyhatalmi tárgyalásokról?

Válasz: Sajnos, az arabok nem hajlandók megváltoztatni konok álláspontjukat, sőt már nemcsak a minden felét nélküli vissza vonulást követelik tőlünk, hanem azt, hogy vonuljunk vissza az UNO közgyűlése által 1947 novemberében javasolt határokat mögé. Ilyen körülmények között képtelenek vagyunk a jelenlegi status quo-t betartani, vagyis, amíg az arabok megértik, hogy képtelenek bennünket visszavonulásra kényszeríteni.

A négyhatalmi megbeszélések és a két mamuthatalom közötti tárgyalások azt a tévhitelt keltezték az arabokban, hogy a nagyhatalmak kényszerítik majd Izraelt, hogy vonul

jön vissza az 1967 június 4-iki határokatra. Csak hogy ma már a nagyhatalmak is tudják, hogy alig van kilátás megállapodásra közöttük és hogy a tárgyalások zátonyra futottak, bár ismételt kísérletet tettek a megbeszélések felújítására. Az új tárgyalások újabb tévhitet keltenek az arabokban.

Kérdés: Van-e kilátás némi változásra az arab országok nézetében?

Válasz: Valószínű, hogy az arab kormányok időközben sokkal realitásabban látják a tárgyalásoknak a várható eredményeit. Bármi is legyen a nézetük, az arab vezetők még máig sem jutottak el az önmagától megnyilvánuló megoldáshoz: minden problémát csakis a közvetlen békétárgyalások által lehet elerni. Míg az arabok éppen az ellenkezőjét teszik, amikor fokozzák az Izrael elleni háborút. Ígyeznek „felmelegíteni” a tűzbeszüntési határokat, atrocitásokat provokálnak, támogatják a terrorista csoportokat és így olyannyira elmérgesedik a helyzet, hogy ma már csak a papíron létező tűzbeszüntési megállapodás. Nap mint nap ömlik drágánk vére és nincs más választásunk, mint folytatni a küzdelmet, mert végeredményben Izrael országának és a zsidó népnek a fizikai léteért folyik a harc.

Kérdés: Számítani lehet-e a nasszerista-szovjet politikai vonal megváltoztatására?

Válasz: Volt idő, amikor azt hittük, hogy az izraeli légihaderő fényes győzelme az egyiptomi légihaderővel való összecsapásai nyomán — a Suez-csatorna és öböl térségében — jobb belátásra bírják majd az egyiptomi elnököket. Reméltük, Nasser végre megérti, hogy egy újabb háborúval sem tud legyőzni bennünket. Az oroszok, akik sokszor katonai tanácsadókat tartanak Egyiptom területén, viszont jól tudják ezt és ezért ellenzik az újabb háború kitörését. Tudják, hogy minden fegyveres összecsapás az arabok vereségével zárul. A Szovjetunió azonban aligha akar békét, talán azért, mert a jelenlegi feszült, háborús légkör kedvez terveinek.

Nasser, ahelyett, hogy népe és saját maga érdekében okulna a történeken, összehívta az arab államfőket, hogy további közös Izrael elleni háborút tervét készítsék elő. Ez a magyarázata a keleti és az északi határainkon megújult atrocitásoknak, amelyek az arabok reménye szerint, könnyítene Egyiptom helyzetén.

Kérdés: Mit tehet Izrael a biztonságáért és a jövőbeli béke érdekében?

Válasz: Mindenki számára világos, hogy most követelnünk kell az Egyesült Államok és a többi nyugati baráti állam vezetőitől, hogy jobban azonosítsák magukat törekvésainkkel és a béke, valamint a biztonság érdekében, a megfelelő használati díj ellenében kölcsönözzék a szükséges fegyvereket. Nem igazságos, hogy tőlünk továbbra is pénzt kérjenek fegyverekért, amikor más közelkeleti államok ingyen kapnak hadifelszerelést az amerikaiaktól és az arabok ingyen fegyverzik fel a Szovjetuniót. Jelenleg csak mi vagyunk kötelesek neves valutával és készpénzben fizetni a fegyverért, hogy életünk megvédjük.

Remélhetőleg az Egyesült Államokban tartózkodó Golda Meir miniszterelnök hasonló szellemi hivatalos követeléssel fordult a Fehér Hához. A miniszterelnök bizonyára elmagyarázta Nixonnak és közvetlen munkatársainak, hogy csakis az erős és biztonságos, függetlenségét megvédeni képes Izrael az egyetlen garancia a közelkeleti politikai helyzet szilárdságának és a békének. Csakis emiatt van szüksége Izraelnek további fegyverekre, mégpedig olyan feltételek mellett, amelyek eddig nem álltak rendelkezésünkre.

A Független Liberális Párt tájékoztatóirodájának közlése.

ÖREGCSERKÉSZEK KFÁR GLÜCKSONBAN

Az egykori erdélyi somérszervezet Izraelben élő veteránjai idén is megrendezték hagyományossá vált országos találkozójukat. Ez alkalommal nem hétvégi táborozás formájában, hanem egynapos baráti összejövetelt tartottak Kfár Glückson kibucban.

Maguk a rendezők sem gondolták, hogy a találkozón sokan lesznek, hiszen nem könnyű a hét közepén otthagyni a munkát, családot, minden egyéb elfoglaltságot és az eléggé félre-esz Emek Chefér-i kibucba utazni.

Mégis sokan jöttek el a találkozóra és olyan hévvel és lelkesedéssel tárgyalták az egykori somérok jövőbeli feladatait, hogy rövid időre mindannyian elfelejtették: nem a révi, vagy toplicai cserkész-táborban üldögélnek, hanem erősen öszülő nagyszülőök Izraelben, három esztendővel a hatnapos háború után.

A PARANCSNOK

Kétségtelen, hogy ennek a közel ötven évvel ezelőtti erdélyi ifjúsági mozgalomnak a gyökerei nagyon mélyre hatoltak, ha oly sok viszontagság után, világháborúk és egyéni tragédiák ellenére, van még valami, ami összetartja ezeket az örök ifjakat. De túl a soméri nevelésen is a kétségtelen, hogy ennek a régi élményekre és visszaemlékezésekre épült barátságoknak az éltető eleme a mai napig is Náhári Mose. Sokan azért jönnek el a találkozóra, hogy öt viszontlássák, összelelkessenek vele és örömmel vegyék tudomásul, hogy Schwartz Miska változatlanul mindannyiunk parancsnoka maradt.

Talán nem voltam az egyedüli a jelenlevők közül, aki úgy érezte Mose megnyitóját alatt, hogy vigyáz-állásba illesse ugrania és a három új felemelése mellett jelentést tenni: Cháják vőlegény, parancsnok testvérem jelentem, hogy hívásodnak eljött téve, itt vagyok!

KONKRÉT HATÁROZATOK

E találkozón nem volt idő szórakoztató program nyújtására, hanem Sáróni Chájám előadása után praktikus határozatok hozatalára került sor.

A következőket határozták el:

- ★ 1970 július 3—4-én rendezik meg a hétvégi táborozást Hádászionban.
- ★ A szervezet pénztárában lévő összeget állami kölcsönkötvények vásárlására fordítják.
- ★ Csoportokat szerveznek határmenti településeken való smirára és munkára.
- ★ Adoptálják a Kirját Meláchim alakuló heber cserkész-csoportot, amely dr. Fűrth Oszkár (Osi bácsi) nevét fogja viselni.

★ Stipendium-alapot szerveznek dr. Fűrth Oszkár emlékére, amelyből évente egy-két rászoruló diák kap támogatást.

ÉRDEKESEGEK

Jóleső érzéssel vették tudomásul a jelenlevők, hogy a „soméri” összetartás méreteit túlterjednek az ország határain és a világ minden táján élő egykori somérok állandó kapcsolatban állnak az izraeli szervezettel.

A külföldiek támogatásából vált lehetővé a hatvanszemes fontos cserkészotthont felépíteni Jád Eljáhún, valamint azt, hogy nagyon sok rászorult régi somért segíthettek az idők folyamán.

Az idén több somér jött Romániából országjárásra és a szervezet itteni vezetői kalauzolták őket és több összejövetelt rendeztek a számukra.

MIRE BÚSZKE AZ ÖREG CSERKÉSZ?

Grünberger Arnold, az erdélyi Hásonégy egyik alapító tagja beteg, botjára támaszkodva jött el a találkozóra. Minden eddigi összejövetelen résztvett, senki se mondhatja róla, hogy a névsorolvasásokon nem volt jelen.

De nem erre a legbúszkébb, hanem arra, hogy az ő kérdéseire válaszolták el, hogy péntek esti táborozásán nem gyútanak táborúrt, hanem piros papírba burkolt villanygőz jelképezi a tüzet. Ezáltal nem sérít meg a valóságos résztvevők érzelmét.

Milyen sokat tanulhatnánk az izraeli pártok a kölcsönös megbecsülés és tiszteltetés példájából...

AKI EGYSZER SOMÉR VOLT, ÖRÖKKÉ AZ MARAD...

Rozen Aháron, a kiváló hebraista és nyelvpedagógus hivatalos küldetésben járt Amerikában és alig pihent ki az út fáradalmait, eljött a találkozóra. Elmondta, hogy Amerikában is keresete a kapcsolatot az odakerült somérokkal. Találkozott velük, érdeklődtek Izrael iránt, csak egy kérdés volt tabu a beszélgetések során, az „alijja”. „Pedig — mondotta Rozen Aháron — biztos vagyok abban, hogy előbb-utóbb kényszer hatása alatt, vagy jószándék — mégis alijáznai fognak.”

Bárscák igaza volna.

Szukot félünnepén tartották meg ezt a találkozót, amikor mindannyiunk lelke telve volt még a Féléletes Napok hangulatával. Ezért mormolt mindenki szívből jövő áment, amikor Náhári Mose zárószavában azt kívánta, hogy a legközelebbi találkozót a béke jegyében tartssuk meg.

Rossel Mordecháj

LOMBOK A SÁTOR TETEJÉN

Irta: SZALAI TIBOR

Ölök az erkélyen, öreg este van már. A város nagy messziről küldi ide fényeit: Lent az óriás hatalmas sátor áll, körülötte gyékény és színes buzu. Gyertyafény lobogása orát a sátorpólyán — és a fényben ingázó-hajlángó alakok árnya vetül a szemlélőre. Kidding dallama emelkedik fel hozzá és az előimádkozó hangjába belefórdít a többiek mómoros éneke. A sátor zöld ágak sorját: Déléltörték a fűtetát szegélyező fűkről! A fák! Hát igen — mennyivel jobb a fának. Egyszer valaki — vagy valami? — gyat vetett nekik a sziros földbe. Megkapaszkodtak — és gyökereik szépen, okos-gondossággal összegyűjtötték a föld nedvét, éltető öit — és hajszálerék útján felküldték a lombkoba az életet, hogy fenn, a levelekben kloofil-zölden szakadjon a világba a mindig-negújulás esodája. Szeretem a fákat, — iryigim a fákat. Irigylem századokkal dacoló gyöereiket. Irigylem a fát, mert ezer és egy dolot ad az embereknek. Még lombjait is kölsonadja, hadd legyen diszesebb a szukoti átor!

Mikor hangos volt a föld az ártatlanok zoogásától, és oleoó volt az emberi élet, ott, a tóborban, 25 évvel ezelőtt — sátor akartunk mi is építeni. Kegelemből, reménységéből, csolavárásból — aztán nem építettünk. Mert ott nem voltak fák. Csak oszlopok — életelen oszlopok és villanydrót feszült az oszlopok között. Szögcsdrót volt, ártorony is, reflektorok voltak és halál volt. Ha északa feltámadt a szél és belekapott a drótsóvénybe, mint elektromos gitár húrja zendült meg a villanydrót és simulást, halált panaszló koncertje bele-

simult a pusztuló ember vonagló hórgeiseibe. A halált ünnepte a villannyal telített drót, a gyökértelen ember földreeroskadó gyolázatát, és a reflektorok mögött részeg hórgeessel vud táncot járt az ember! A másik. Akinél a fegyver volt, annak az élet joga volt.

Ott nem voltak fák és lombok. Halkan, könnyezve, sóhajtvá, lombjukat fájdalomkban összezárva, az éj — a sok, sok fekete éj leple alatt elszótkék onnan a fák. Összezárták bársony-lombjukat, kitépték százados gyökereiket, vigyázva kiemelték hajszálvékony erekeiket, körülölelték gyenge csemetéiket, kézenfogták bokorunokáikat és vissza sem nézve, elmenekültek onnan a fák. És ahol a halál élt diadalmi tört, ott, egy reggel már nem álltak őrt a fák. Magára hagyták az ártatlan embert gyolázatban és a másikat gyolok kéjben. Undorral fordultak el az embertől, aki kéjjeit őit és undorral fordultak el attól aki állati, csendes beletörődéssel fogadta a gyolok kést.

Egyetlen búcsúcsózó, egyetlen gyengéd íntés nélkül, haraggal és keserőséggel szívükben, undorral lelkükben, elköltöztek onnan a fák. A hideg északra és a melegen simogató délre. Az ég beborult, piszkos szürke lett, mint a föld, amelyet pernye fedett, az elharmadtak pernyje. De ezt már nem látták a fák.

Nem építettünk sátorot, mert ott nem volt mivel befódní.

A sőtét lépsóházbán leballagok az utcára. Nem figyelem rák senki, a széleskedő ünnepi hangulatban. A sátorhoz lépek és kezemmel végeimogatom a gyékényt, a színes ponyvákat. Boldog mozdulattal invitálnak, amikor az ajtón beköszönök: „Chág Számáchi!”

A GYUJTOG

A DOHA

A zsidó szétszórta az antiszemitizmus. Ánevek mögé bújva,

FISZI MŰVESZI FF

legű, máskor erősz a zsidó közösségek. Jeges, vagy jelképes nyilvánulásainak talá temetőgyalázat, vag tása.

Az utóbbinak es nagyobb zsidó temp utcai templom, amel egyik lepszebb, mode nagodája. Története mértékben a magyar

Jellegét, szellem pesti zsidóság szaba század zsidó emanci kezmenye.

A magyarországi alatt indul rohamos kntve, Magyarorszá legű zsidóság é. A zatot az orosz-lyengy mazó zsidóság képviz zádok keserű tapasztá felelem a vandál, pos zsidóság természetes lett, aprócska, ősi r dik. A Morvaorszá német-zsidó szokások dapestre, a délről zsidóság befolysása l szorul.

A XIX. század de jogusítás nagy remé mosan fejlődő Budap templomra, miután zsidók letelepedését a zben, 1837-ben a p majd megvásárolják a városi telket, amely

NAPR

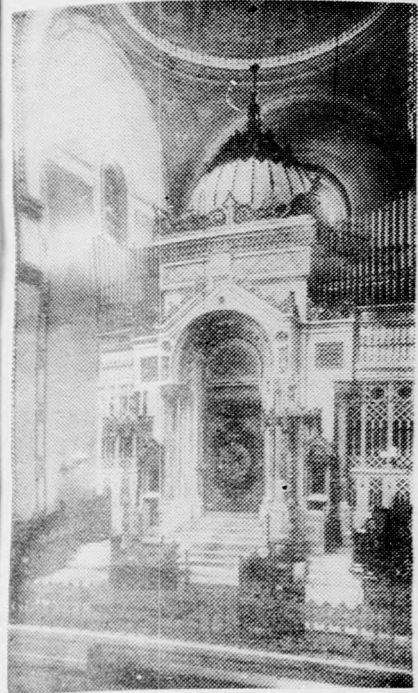
Sokan azt kifogásol Izraelben a sok ünne matt keveset tanuln bekek. Ezt a felfog meg a tanítószervezet „Héd Háchinuch” áderül, hogy Izraé

A Szabad Központ pámpányának egyik Mordecháj Ulmart e pty a hisztradriti v pján két kelet-euróí fonált neki. Panasó iték, hogy megjelen t mellett, de nem sza ttt nevük nem szerce

NÉHÁNY SZÓ A DOHÁNY-UTCAI TEMPLOMRÓL

Írta: VAJDA SZIMCHA

A zsidó szétszórás mindenkor kísérője az antiszemitizmus. Hol nyíltan folyik, hol árnyékban bújva, néha csak társadalmi jel-

FISZL FRIGYES
MŰVESZI FRIGYSZEKRENYE

legül, máskor erőszakos. De van, és célja a zsidó közösségek, a zsidó intézmények tényleges, vagy jelképes elpusztítása. Külső megnyilvánulásainak talán legjellegzetesebbje — a temetőgyalázás, vagy a templomok felgyújtása.

Az utóbbiak esett áldozatul Európa legnagyobb zsidó temploma, a budapesti Dohány utcai templom, amely a kelet-európai országok egyik legszebb, modern, és neolog irányzatú zsinagógája. Története a budapesti és bizonyos mértékben a magyar zsidóság története is.

Jellegét, szellemét a múlt századbeli budapesti zsidóság szabta meg. Felépítése a XIX. század zsidó emancipációjának egyenes következménye.

A magyarországi zsidóság II. József uralma alatt indul rohamos fejlődésnek. Eredetét tekintve Magyarországon ekkor elég kevert jellegű zsidóság él. A legkonzervatívabb irányzatot az orosz- lengyel határ környékéről származó zsidóság képviseli, amelyben él az évszázadok keserű tapasztalata nyomán kialakult félelem a vandál, pogromozó tömeg előtt. Ez a zsidóság természetes módon sikátorokban rejtett, aprócska, ősi ritusú imaházakhoz vonzódik. A Morvaországból származó zsidók a német-zsidó szokásokat hozzák magukkal Budapestre, a délről származó szefárd jellegű zsidóság befolyása lassanként teljesen háttérbe szorul.

A XIX. század derekán vagyunk, az egyengetés nagy reményének hajnalán. A rohamosan fejlődő Budapestnek szüksége van zsidó templomra, miután 1840-ben engedélyezik a zsidók letelepedését a városokban. Ezt megelőzően, 1837-ben a pesti zsidók bérbe veszik, majd megvásárolják Baldácsy Antal bárótól azt a városi telket, amelyre később a Dohány utcai

templomot építették. Ebben az időben építész kerestek, de előzőleg meg kellett oldania a templommal kapcsolatos elvi kérdéseket is. — 1845 március 3-án Schwab budapesti főrabbi közölte, hogy a rabbi-tanács tagjainak hozzájárulásával hagyományos típusú, de orgonával felszerelt templom építését határozták el. Ugyanakkor jóváhagyták azt a tervet, hogy az orgona-zenét ellenző kisebbség részére külön zsinagógát emeljenek.

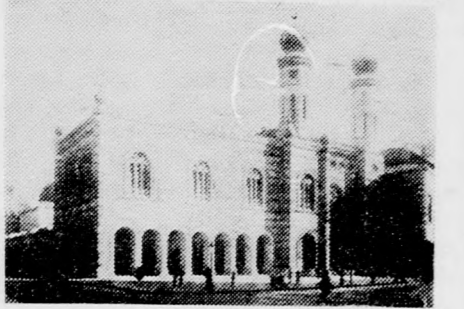
A templom-építésre kiírt pályázatot a bécsi Förster Lajos professzor nyerte meg, aki az akkori kor Kelet felé forduló ízlésének megfelelően, mór stílusú, kupolás, némi katedrális jellegű építésztervet készített. Az 1848-as forradalom és az azt követő szabadságharc beavatkozott a terv végrehajtásába és végül 1853-ban engedélyezte a templom felépítését a pesti helytartótanács. A kivitelezéssel a később lovagvá kinevezett Wechslemann Ignác műépítész bízta meg a hitközség.

1959 nyarán dr. Meisel Farkast választották meg főrabbinak és nem sokkal később felavatták az új templomot, amelynek tiszteletére Goldmark Károly megzenésítette a 24-ik zsoltárt.

Tekintettel arra, hogy 1848-tól kezdődően Budapest nemcsak Magyarország legnagyobb kereskedelmi városa, hanem egyben a királyság fővárosa is, a Dohány utcai templom csakhamar meghívta a fővárosba látogató zsidó személyiségeket és a mezővárosokban egymás után épülnek a hasonló stílusú, bár kevésbé művészi kivitelezésű zsinagógák.

A templom impozáns méretű terme fölött vasoszlop-csoportokon nyugszik a három hatalmas ív, amely keleties kupolásan csúcsosodik ki. A kupolát minaret-szerű, több mint 40 méter magas tornyok keretezik. Az oszlopok, amely tudatosan idézi a mór építkezés jellegzetességeit, az emeleti karzatok támaszul is szolgálnak. Világosságot felülől kap az általában kicsit homályos, tompított fényű imaterem.

Berendezés szempontjából a templom eltér az ortodox szokásoktól, amennyiben a tóra-

A DOHÁNY UTCAI TEMPLOM
FŐBÉJÁRATA

olvasó emelvényt nem a csarnok közepén helyezték el az építők.

A Dohány utca templom szellemi stílusa és belső élete, mint már mondtuk, a budapesti hitközség sorsát tükrözi. Első rabbijai Morvaország német-zsidó kultúráját hozták magukkal, a későbbiek az asszimilációs irányzatot képviselték. A második világháború után a Tel-Avivban élő dr. Herskovits Fábán hirdette a templom szószékéről a zsidó újjászülés eszméjét.

A nagyhírű és csodálatos szépségű Dohány utcai templom felgyújtásának kísérlete a szabad világ közvéleményének mélyeseg felháborodásával találkozott.

ideig magyarázta nekik, hogy Izraelben a hatóságok nem vizsgálják felül, ki él szavazati joggal és ki nem — míg végül megnyugodtak az új olák...

Megérkezett Arthur Rubinstein

Arthur Rubinstein, a világhírű zongoraművész kedden feleségével együtt Izraelbe érkezett, hogy három koncerten lépjen fel. Az első hangversenyt Zubin Mehta karmeste vezényelte alatt, holnap, csütörtökön este tartják a Filharmonikus Zenekarral a tel-avivi Mann-Auditóriumban, majd megismétlik szombaton este Jeruzsálemben. Jövő kedden recitált ad az illusztris vendég.

Világ Világaitó?

A rabati muzulmán kongresszus mérlege

Ha a muzulmán államok rabati konferenciájának mérlegét kimondottan az ott megnyilvánult véleménykülönbségek, valamint annak a ténynek alapján kellene megállapítanunk, hogy a résztvevők képtelenek voltak konkrét határozatokat hozni, úgy arra a konklúzióra juthatnánk, hogy a kongresszus kudarcra végződött. Mindamellett, az a tény, hogy a konferencia létrejött ezek között az államok között, amelyeket a valláson kívül semmiféle kapcsolat nem köt egybe — önmagában véve is pozitív eredménynek számít. Hogy egyeseket politikai számítások vagy önző hátsógondolatok vezérleltek, az úgyszólván a dolgok rendjéhez tartozik.

Fennállott a veszély, hogy a rabati konferencia, amelyet az El Aksza tüzeset nyomán felszított légkörben hívtak egybe, a vallásos fanatizmus és idegenyűlölés útjára terelődik. Ez nem következett be. Nem hirdették meg a „dzsihádot” (szent háborút). Ugyyszólván valamennyi szónok kötelességének vélte kihangsúlyozni, hogy nem viseltetik ellenséges indulattal a zsidók, vagy a zsidóság iránt. A záró deklaráció elismeri Jeruzsálem szent jellegét mindhárom egysíntívó vallás számára és szükségessé mondja ki a szenthelyek szabad látogatásának biztosítását.

Ebben az esetben az El Aksza tüzeset követő szenvedélyes vádaskodások után, a résztvevők állásfoglalása viszonylag mérsékeltnek tűnik. A várakozástól eltérően, nem vádolják közvetlenül az izraeli kormányt, vagy valamely szélsőséges zsidó szervezetet és a bűncselekményt csupán általánosságban írják az izraeli megszállás rovására — a Biztonsági Ta-

nács szeptember 15-iki határozatával csaknem azonos fogalmazásban.

Minden jel arra vall, hogy a konferencia tagjai — a „mérskelt” államok tanácsára, vagy nyomására — a szigorú nemzetközi legalitás bástyái mögött próbálták elcsúszni magukat. A javasolt megoldás, mind Jeruzsálem, mind az arab-izraeli konfliktust illetően, azonos a BT 1967 november 22-iki határozatában foglaltakkal. Figyelemreméltó, hogy a záró deklaráció gondosan kerüli az agresszor kifejezést, amellyel egyes államok akarják megbélyegezni Izraélt és tartózkodik a cionizmus elítélésétől.

A zárónyilatkozat egyetlen kétértelmű paragrafus az, amely a résztvevő államok „teljes támogatásáról” biztosítja a palesztinai népet „megfosztott jogainak visszaszerzéséért és a nemzeti felszabadításáért vívott küzdelemben”. Nem világos ugyanis, hogy a hatnapos háborúban elfoglalt területek avagy egész Palesztina felszabadításáról van-e szó? Az értelmezés minden bizonnyal különböző fog. aszerint, hogy a kérdést Algériának teszik fel, amely Izraélt létezését sem ismeri el, avagy Nigériának, amely követséget tart fenn Izraelben... Tény, hogy ez a cikkely sokak szemében ellentétesnek tűnik a szöveg egészével, amelynek jelentőségét ilymódon lényegesen csökkentíti.

Kétségtelen, hogy a nem-arab „mérskelték” kénytelenek voltak ezt az engedményt megtenni a „maximalistáknak” valamint konzervatív arab szövetségeseiknek — mint Fejszál királynak — hogy elkerüljék a konferencia felbomlását.

(Le Monde)

A BIZTONSÁG MEGERŐSÍTÉSE A BÉKETÖREKVÉS AZ ALIJA BEFOGADÁSA A NEMZETGAZDASÁG FEJLESZTÉSE A TELJES FOGLALKOZTATOTSÁG

EZEK CÉLKITÜZÉSEINK AZ ELKÖVETKEZŐ
NÉGY ÉVRE.
MEGVALÓSÍTÁSUK ÉRDEKÉBEN
ERŐS VEZETŐSÉGRE VAN SZÜKSÉG.
ENNEK BIZTOSÍTÁSÁRA

Szavazzon az

listára

Csak az EMET vezetőségében bizhatunk

AZ ELSŐ FORDULÓ

Hosszú hónapok tartó türelmetlen várakozás után a labdarúgó sport rajongói, az élvonalbeli klubok szurkolói holnapután ismét elfoglalják helyüket a lelátókon, hogy buzdíthassák csapataikat az 1969-70-es idény első fordulójában. Már az érvényes fordulóban két érdekesebb küzdelem vonja magára a szurkolók figyelmét, mert mind a négy résztvevő csapat a tavalyi idényben az első hat között volt és mindkét mérkőzést a Bloomfield-pályán játszották. A Hápoel Tel Aviv és Hápoel Jeruzsálem, illetve a Makkabi Tel Aviv és Makkabi Haifa találkozási fordulójáról van szó.

A részletes program:

Hápoel Jeruzsálem — Hápoel Jeruzsálem. Tippünk: X. A papírforma szerint a Hápoel Tel Aviv, amely az utolsó pillanatban szerzte meg a tiszteletre méltó bajnoki címet — abszolút esélyese ennek a mérkőzésnek. Mégis meglepetést tippelünk. Mégis meglepetést tippelünk. Mégis meglepetést tippelünk. Mégis meglepetést tippelünk. Mégis meglepetést tippelünk. Mégis meglepetést tippelünk.

Hápoel Haifa — Simson. Tippünk: I. A nagyobb játékerőt képviselő Haifa csapatát pályáján játszik és így minden bizonnyal legyőzi a Simson, amely tavaly újszólóan végig a kiesés ellen küzdött.

Hápoel Beer Seva — Makkabi Natánja. Tippünk: X. Tüppel szempontjából rendkívül nehéz ez a mérkőzés. A Natánja csapatot sokkal jobbnak tartjuk, de a Beer-Sevának közül nevezetesen lehet legyőzni. Semmi eredmény nem volna meglepetés.

Hápoel Kfar Szabá — Hápoel Petach Tikva. Tippünk: 2. A két szomszéd csapat közül a Petach Tikva jobbnak, habár a hápoel bajnokság befejeztével a Kfar Szabának jobb helyezést értek el. Döntetlen eredmény is reális volna.

Makkabi Tel Aviv — Makkabi Haifa. Tippünk: I. A tel-avivi csapat favoritnak tekintendő, de a mérkőzés sorsát az fogja eldönteni, milyen mértékben lesznek faradtak a tel-avivi csapat válogatott játékosai és mennyire érik megukat otthon a Bloomfield-pályán.

Betar Jeruzsálem — Bnei Jehuda. Tippünk: X. A nyári szünet folyamán olyan hírek érkeztek, hogy a Jeruzsálemi csapat jelentősen megerősítette sorait. Sincs nagy különbség a két csapat között; Jeruzsálemben Betar lenne az esélyes, de a svájci büntetés miatt a mérkőzést semleges pályán játszzák.

Makkabi Petach Tikva — Makkabi Jaffa. Tippünk: I. Az utolsó két csapat első mérkőzését a legfelsőbb osztályban valószínűleg siker koronázza. A Jaffa idegen pályán nem kéne komolyabb fejevnyerje.

Betar Tel Aviv — Hakoah. Tippünk: I. F. sorok irásának ismeretében úgy tudják, hogy mérkőzést Petach Tikván játszik, miután a tel-avivi Makkabi pályája tartározási munkálatai megkezdődtek. Ennek ellenére a Betar, amely legutóbbi mérkőzésén a fővárosban nyerte a Hápoelt.

Hápoel Herzlia — Hápoel Hlil. Tippünk: I. Tavalyi mérkőzés után az északi csoport tagjai között volt, az ezekben a Náchliel teljes, Herzlia részleges csatlóását

szőrüli a csorbát, annál is inkább, mert ellenfele az utolsó helyen áll.

Hápoel Bät-Jám — Betar Rámá. Tippünk: 2. Az utolsó csapat az utolsóelötti, ellenfele a második helyen áll. A két csapat közötti különbséget az sem ellensúlyozza, hogy a mérkőzést Bät-Jám-ban játsszák.

Életfogytiglanra ítélték egy terroristát

A gázai katonai bíróságon tegnap kényszermunkával súlyosított életfogytiglani fegyháza ítélték Szaíd Aszád Simála, 23 éves terroristát, aki egy szabványos parancsnok volt. Engedély nélküli fegyvertartásban, terrorcsoport megszervezésében és irányításában, terrorcselekedetek végrehajtásában és az ellenségkel való kapcsolat fenntartásában találták bűnösnek. A fiatal vádlott nem akart élni az utolsó szó jogával és közömbösen fogadta az ítéletet.

Rehovoton disztektrorra avatják a Nobel-dijas német Eigen professzort

A göttingeni Max-Planck Intézet tudósa a Német-Izraeli Tudományos Társaság kiküldöttjékként látogat Izraelbe

Rehovot. (Az Új Kelet tudósítójától.) A rehovoti Weizmann Intézet tudományos igazgatótanácsa elhatározta, hogy tiszteletbeli tagjává választja Manfred Eigen professzort, a németországi Göttingen városában lévő világhírű Max-Planck fizikai kémiai intézet tudósát.

Acélnál erősebb olcsó műfonal

London. (UPI.) — Az angol atomenergia hatóság évi jelentéséből kiderül, hogy angol tudósok feltalálták egy újfajta szintetikus fonal olcsó előállítás módját. Ez a „szénfonal” négyszer olyan erős, mint az acél, de súlyos annak csak negyedrétege őrle.

KIRJÁT MOCKINBAN 15 EZER LAKOS ÉL

A 35 éves jubileumát ünneplő származási lakos van

A Haifa közelében lévő Kirját Mockin lakossága elérte a tizenöt ezer lelket. — helyhatósági tanács közlönye, amit Kirját Mockin megalapításának 35 éves jubileuma alkalmából adtak ki, rámutat arra, hogy a Kirját 15 ezer főnyi lakosa között 5146 — az ország szülőtte.

KIDERULT A REJTÉLYES „H. ST.” KILÉTE

Svájci rendőrség közzétette a körözött Hans Starker fényképét

A svájci rendőrség kedden közzétette az eddigi „H. St.”-ként ismert Hans Starker, német kémipolgár fényképét, akit eddig eredménytelenül kerestek. Starker azzal gyanúsították, hogy ő vette át Alfred Frauentuch mérnököt azokat a Müncheni tervezőket, amelyeket a nyugati igazságügyi hatóságok köz-

Svédország új miniszterelnöke

Stockholm. (UPI.) — A svéd szociáldemokrata párt tegnap a 42 éves Olof Palme közoktatási minisztert választotta elnökvé. Palme ezzel automatikusan miniszterelnökké válik és elfoglalja a 68 éves Tage Erlander helyét, aki 23 éves miniszterelnöksége után benyújtotta lemondását. Erlander államtitkári, miniszteri, majd miniszterelnöki minőségben megskatálás nélkül 31 évig volt tagja a svéd kormánynak és az-

HALASZ KLÁRA HALÁLÁRA

Az utóbbi években virágokról írt. De az eredeti műfaja a novella volt, vagy még inkább a tárcsa. Egyszerűen írt, mondani- valója mélyről fakadt. Ha derűs témát dolgozott fel, akkor is egyfajta szomorúság lebegett a mondati fölött. Kérdeztem tőle, mi az oka ennek. Felelet helyett elmondta az életét.

Sokat szenvedett Halasz Klára, férjét és fiát elvesztette, néhány évvel ezelőtt tragikus körülmények között meghalt egy kicsi unokája is. Lapunk hasábjain sirtató és a csöppéget, azt a szívemarkoló írást nem fogom elfelejteni.

Élőadóként is kedvelte Halasz Klárát a közönség. Néhány év előtt még rendszeresen fellépett a WIZO rendezvényein, s nagy titka volt, hogy pillanatok alatt kialakította az áramkört önmaga és a publikum között. Az igaz emberek magasztalását.

Kézigránátot dobtak Gázában

Katonai tudósítók jelentik: Ismeretlen tettes kedden este 8 óra körül kézigránátot dobott egy katonai járműre, mely Gáza főutcáján haladt. A gránát cél tévesztett és a járműtől aránylag messze robbant fel. Senki sem sebesült meg. A biztonsági hatóságok letartóztattak néhány gyanúsítottat.

Megszüntették a kijárási tilalmat Bét Száchurban

Judea és Somron katonai kormányzóinak rendelkezése értelmében tegnap délután megszüntették a kijárási tilalmat a Bét Lechem mellett fekvő Bét Száchur városkában, miután a polgármester kihallgatást kért Várdi altábornok, katonai kormányzótól, amelynek folyamán a városka mellett tanyázó beidun-törzs sejkjével együtt ígéretet tett, hogy mindent megtesz a terrorcselekmények megfékezésében. Várdi altábornok teljesítette kérésüket és közölte, hogy megszünteti a kijárási tilalmat, de egy izraeli katonai egység letlepszik a városka melletti volt jordániai katonai táborban, a biztonság megőrzése érdekében.

A HITACHDUT OLÉJ HUNGÁRIA

BÉKER SEVA

Az okt. 4-re meghirdetett színhati tórai műsoros táncet technikai okokból elmarad. Ugyanakkor rendezés kibővített tartunk.

RÁDIO TELEVÍZIO

5730. listri 20.
1969. október 2., csütörtök

A rádió külföldre sugározott magyar nyelvű adása a 33,33 méteres rövidhullámon hallható minden este 19.30-tól 19.45 óráig.

Párhuzamos műsor

6. Má. tovu. 6.05: hírek. 6.10: torna. 6.20: zenéi óra. 6.55: műsorinterjú. 7: hírek. lapszemle. 7.15: hangnemek. 7.55: sokoroknek. 8: hírek. 8.10: reggeli zené. 10: hírek. 10.05: házasságtöröknek. 12: hírek. 12.02: a dolgozóknak és munkaadóknak. 12.30: zenes hangos híradó. 13: hírek. 13.05: zenes hangos híradó. 14: hírek. lapszemle. 14.10: hová megyünk ma este? 14.35: hangnemek. 15: hatvan évvel ezelőtt történet. 15.05: hangnemek. 15.30: sport. 15.40: hangnemek. 16: hírek. 16.05: könyvtár és klasszikus. 16.30: kíváncsiság. 17: hírek. 17.04: filmzene. 18: hírek. 18.05: hírek. 18.10: hírek könyv. heber nyelven. 19.30: hírek jiddisul. 20.30: hírek románul. 20.45: hírek. 20.50: hírek. Közvetlen társaság. rádiójáték. 21.45: vidám ütemben. 22: hírek. 22.05: Ejlifil — Iarka műsor. 23: hírek. 23.10: Kéjfil. 24: hírek. Haikva.

Főhullámsáv

11.31: A vakációzó diákoknak. 12: hírek. 12.02: soros zenészek. 12.15: hangnemek. 12.35: Varga Reuven hegedűl. 13: hírek. 13.05: deli hangverseny. — Chopin zongoraverseny. 13.45: angol nyelvlecke. 14: hírek. lapszemle. 14.10: Az anyának és gyermeknek. 16.45: Választási közlemények. 17: hírek. 17.05: Hálicia. 17.25: a rádió szimfonikus zenekara játéka. vezényel Mendel Bogdan és Sálom Ronit. 18: hírek. 18.05: A világról és a cellákról — a szabadságot elcsúsztat sorozat korábban. 18.25: Knekkel-junk egy dal. 18.55: a mezőgazdálknak. 19: hírek. 19.15: hangjáték. Szuek. 19.30: Tűzészettek. 20: hírek. 20.10: hangos híradó. 20.50: választási közlemények. 21.30: zeneműsor. 21.45: Felolvasás. 22.10: cházánul. — 22.40: hangverseny — Angles és Holzbauer művel. 23: hírek. 23.10: Választások 1969. 23.15: Izraeli zenészek művei a zene- és drámafesztiválon. 24: hírek. Haikva.

A hadsereg rádiója

11.30: hangnemek. 12: hírek. 12.05: hangnemek. 12.30: zenes feliró. 12.35: hangnemek. 13: hírek. 13.05: heber dalparádé. 13.15: hangnemek. 13.30: rejtélyes katonai történetek. 13.35: Hangnemek. 13.55: közlemények katonáknak. 14: hírek. 17: Kiváncsiság. 17.45: MI újság az idegen hadseregben? 17.50: Udvoztet dalai. 18: hírek. 18.10: A Gadna műsora. 18.40: hangos híradó. 19: hírek. 19.10: Az este. — 2. sz. stúdió. 20: hírek. 20.10: Mozart leveleiből. 21: dalparádé. 22: hírek. 22.05: Jákov Agmon elő interjúja. 23: hírek. 23.05: hangnemek. 23.30: műsorzárás.

A TEL-AVIVI MOZIK HETI MŰSORA

ELŐADÁSOK KEZDETE
4.30 — 3.30 — 6.30

ALLENBY: Valódi hátszág ARMOEN DAVID: Ni vu... Ni connu BEN JEHUDA: Pokol a Csendes óceánon CHEN: A dzsungel könyve CINERAMA: Anglia harca ESZTER: Szaladj ember, szaladj GAT: A holdog Alexander GORDON: Az élő sivatag CAFON: Zebra állomás nem választ ORION: Vedo nudo OPHIR: Gyözelmes PER: Ami jó a hibának MAXIM: Az élet, a szerelem és a halál MUGRABI: Rachel, Rachel PER: A popora lány TCHELET: Isadora TEL-AVIV: Brodie kisasszony SBEROT: Minden időre alkalmas ember YARON: Istanbul express

BAT-JAM

OREN: Szeldek és vadak SAVJON: Nyári lak

BAT-JAM: A dicsőség és a hőlesség napjai

RAMAT-JOSZEF: 7.15: Emeid meg a hidat, tedd lejjebb a folyót 9.30: Green barrets ACMAUT: „17”

Ugyeletes gyógyszerárak TEL-AVIVBAN

Ministry: Alija 11, tel: 612471, Malcafi, Soukin 59, tel: 621502, Trufa, Dizengoff 217, tel: 223488. HAIFAN Balfour, Maszadá 1, tel: 62289.

1969. X. 2 Új Kelet 7

szórüli a csorbát, annál is inkább, mert ellenfele az utolsó helyen áll.

Rehovot. (Az Új Kelet tudósítójától.) A rehovoti Weizmann Intézet tudományos igazgatótanácsa elhatározta, hogy tiszteletbeli tagjává választja Manfred Eigen professzort, a németországi Göttingen városában lévő világhírű Max-Planck fizikai kémiai intézet tudósát.

Judea és Somron katonai kormányzóinak rendelkezése értelmében tegnap délután megszüntették a kijárási tilalmat a Bét Lechem mellett fekvő Bét Száchur városkában, miután a polgármester kihallgatást kért Várdi altábornok, katonai kormányzótól, amelynek folyamán a városka mellett tanyázó beidun-törzs sejkjével együtt ígéretet tett, hogy mindent megtesz a terrorcselekmények megfékezésében. Várdi altábornok teljesítette kérésüket és közölte, hogy megszünteti a kijárási tilalmat, de egy izraeli katonai egység letlepszik a városka melletti volt jordániai katonai táborban, a biztonság megőrzése érdekében.

Az okt. 4-re meghirdetett színhati tórai műsoros táncet technikai okokból elmarad. Ugyanakkor rendezés kibővített tartunk.

Izrael másodszor is győzött

IZRÁEL - UJ ZÉLAND 2:0 (0:0)

Az izraeli csapat ezúttal is nagy fölényben volt — Unalmas második félidő — Sir Isaac Wolfson serleget adományozott a győztes csapatnak

Rámát-Gán, (Az Uj Kelet sporttudósítójától). — Izrael labdarúgó válogatottja tegnap a visszavágó mérkőzésen is legyőzte Uj-Zéland válogatottját és ezzel megszerezte a jogot, hogy a másik ázsiai világbajnoki selejtező csoport győztese ellen játsszon a mexikói döntőbe való bejutásért.

Az izraeli csapat ezúttal is nagy fölényben volt, ami azonban azért nem jutott kifejezésre az eredményben, mert a második gól után, illetve a második félidőben már elődött a továbbjutás sorsa a gyakorlatban, így tehát senkit nem érdekelt különösebben, hogy milyen arányú lesz az izraeli csapat győzelme.

Az első félidő utolsó 15 percében néhány igen szép izraeli támadást láthattunk, de másfélórán unalmas, szürkült volt a mérkőzés, különösen a második félidőben. Az izraeli csapatok ezúttal is nagyszámú szép helyzetet hagytak ki és a legjobb izraeli játékos ismét Primo volt, akin egyszerűen nem lehetett át menni.

A mérkőzés új-zélandi támadással kezdődött, a vendécsapat már a 3. percben szögletet ér el. A 8. percben

Sum a kapu torkából sem tud gólt elérni, miközben Tálibi is tétovázott. Utána Tálibi, majd Feigenbaum fejelnek a kapu mellé. Két izraeli szöglet, majd Spiegel lö a kapus kezébe. Három percel később Feigenbaum bombáját öklözi a kitűnő új-zélandi kapus, a 20. percben Spiegel beadását Spiegel kihasználatlanul hagyja, majd izraeli szöglet és utána

Spiegler Spiegel beadásából, néhez szöglet, mintegy 15 méter távolsághól laposan a háliba talál 1:0.

A 27. percben Bárad jön be Sum helyébe. A 34. percben adódik az egyetlen veszélyes helyzet az izraeli kapu előtt, amikor Bruce jobbszélső átme-gy a földön fekvő Viszokeren, de ő is elcsúsz és a labda végül a kapufa mellett kimegy.

A 38. percben ritka szép izraeli támadás fut végig a pályán, amelynek eredményeképpen megéri a második gól is: Spiegler fut a baloldali alapvonalal párhuzamosan, Tálibihoz ad, akinek pontos kapu elé emelt lövése egyenesen a befutó Spiegel fejére száll és ez 8 méterrel, remek fejjessel védhetetlen gólt ér el.

Rögön ezután — a mérkőzés legszebb részében vagyunk — Feigenbaum a kapu torkából fölé lö, miután a kapus előzőleg kioklázta Tálibi lövését. Utána Spiegler megy át az egész védelemre, de végül a kapus az izraeli csatár lábára veti magát. A félidőig Spiegler még kétizben, Bárad egyizben hagy ki kitűnő helyzetet.

A második félidő nem bő-

Wallach a külső hátát találja el.

Három percel később az új-zélandi Bland gyönyörű fejesét Viszoker biztosan védi. A 77. percben Tálibi-Spiegel-Tálibi a labda útja, a jobbszélső gyenge lövése végül a kapus kezébe kerül. A 79. percben az új-zélandi Bilby lö a keveset foglalkoztatott Viszoker kezébe. A mérkőzés utolsó percében Wallach próbálkozik, de 30 méteres lövése a kapu fölé száll.

A mérkőzés befejeztével Sir Isaac Wolfson, az ismert angol-szidó pénzmágnás serleget nyújt át Spieglernek az izraeli csapat kapitányának, míg az új-zélandi kapitány kicsiny vigasz-kupát kap.

Kardos Joszef

JIGÁL ALON:

„Aktív önvédelmi politikát honosítunk meg az északi határvédelemben”

A helyettes miniszterelnök látogató körutat tett a libanoni határ mentén

Jigál Alon helyettes miniszterelnök, aki az Amerikában tartózkodó Golda Meír minisz-

terelnök részletes beszámolóval kapott Elázár tábornoktól a körzeti katonai parancsnokok-

Jigál Alon (napszemüvegben) megérkezik

terelnököt most hivatalában helyettesíti, tegnap látogató körutat tett a libanoni határ mentén fekvő településeken. Alont a körút során Dávid Elázár tábornok, az északi hadtest parancsnoka, valamint magasrangú tisztetek és a Szochnut telepítési ügyosztályának gálil körzeti igazgatója, Meír Sárúr kísérték el.

Jigál Alon helyettes minisz-

terelnököt most hivatalában helyettesíti, tegnap látogató körutat tett Kfár Juval, Miszágáv Am, Mánár, Jiftách, Bár Am és Zárit településeken.

A helyettes miniszterelnök kijelentette a körút során, hogy a hadsereg megteszi az összes intézkedéseket a szabotőrök kiújuló behatolásai kísérletei ellen és az aktív önvédelem politikáját fogja meghonosítani.

A damaszkszi foglyok

(Folytatás az első oldalról) New-York, (UPI). — Josef Luns holland külügyminiszter tegnap az UNO közgyűlésén azt javasolta, hogy az ENSZ foglalja a repülőgépek elrablások ügyével és tegyen lépéseket a repülőgépek biztonságára, valamint a légiutalozók megbüntetésére érdekében. Arra utalva, hogy az 1966-ban lejártszódot néhány eset óta a repülőgépek elrablások száma már több mint százra emelkedett, Luns kiemelte, hogy az 1963 évi tokiói egyezmény, amely ez év végén lép életbe, önmagában nem elegendő és további intézkedésekre van szükség.

Emberi szempontból és a légi közlekedés biztonsága érdekében a holland kormány kéri, hogy ezt a problémát sürgős pontként vegyék fel a közgyűlés napirendjébe — mondotta Luns.

● Nixon elnök tegnap közölte, hogy az Egyesült Államok kilenc hónapon belül 6000 katonát von ki Thaiföldről.

● 130 ember vesztette életét és több mint 30 ezer vált hajléktalanná a hatalmas árvizek folytán, amelyek Tunisz déli és délnyugati részét öntötték el

Az elmúlt három év alatt

HATSZOROSRA NÖVEKEDETT a román-izraeli árucserforgalom

Jövő héten magasrangú izraeli kereskedelmi küldöttség utazik Romániába — Az idén 32 millió dollárt tesz ki a két állam külkereskedelmének forgalma

Izrael és Románia között hatszorosára emelkedett a külkereskedelmi tevékenység az elmúlt három esztendőben. Ez azt jelenti, hogy a folyó évben már 32 millió dollárt tesz ki a két állam közötti árucserforgalom, míg 1966-ban mindössze 5 millió dollár volt a román-izraeli árucserforgalom volumenje.

Ezeket az adatokat most hozták nyilvánosságra Jeruzsálem-ből az alkalomból, hogy a két állam közötti árucserforgalom, míg jövő hétfőn Bukarestbe repül magasrangú izraeli kereskedelmi küldöttség. A delegáció élén Chajim Gvati földművelésügyi miniszter áll és annak tagjai a többi között Dávid Golán, a kereskedelem- és ipariügyi miniszterium államtitkára, Adin Jálbár, a kereskedelem- és ipariügyi miniszterium export főosztályának igazgatója, továbbá a pénzügyminiszterium, az országfejlesztési miniszterium, a CIM hatóság és a kivitel intézet megbírói.

A két állam közötti kereskedelmi kapcsolatok igen intenzív módon fejlődtek ki, mert mindkét kormány különleges fontosságot tulajdonít ezen gazdasági relációk kiszélesítésének. A román-izraeli gazdasági kapcsolatok előnyére vált, hogy a két ország nemzetgazdaságának a jellege sokban kiegészíti egymást, tehát olyan árukat tudnak kölcsönösen felvásárolni, amelyet amugy sem állítanak elő Romániában, illetve Izraelben. Ebből következik, hogy a kereskedelmi kapcsolatok teljes egészében a gazdasági rentabilitás elve szerint alakultak és a nemzetközi piac árai szabták meg az árucserforgalmat minden állami szubvenzió nélkül.

Izrael a többi között fémeket, vegyi cikkeket, fát, cukrot, húst és más élelmiszereket vásárol Romániától. Magunk részéről foszfátokat, sósvat, permetező szereket, textilát és gyapotot, valamint autób-

buszokat, hűtőszelvényeket, elektromos berendezéseket, autók, traktorokat, valamint fém-megmunkálási gépeket és vasuti felszerelést vásárolt Romániában.

A CIM tárgyalásokat folytat néhány hajó megvásárlására Romániában.

Szó van arról is, hogy Izrael 4 millió dollár értékű román felszerelést helyezzen el afrikai országok piacain. Izrael 18 millió dollár értékű felszerelést kíván vásárolni Romániától on-maga és más államok piacai számára.

Erdekelve vagyunk abban, hogy jövőre Románia legalább 12 millió dollár értékű bevásárlást eszközöljön nálunk. Izrael a többi között ezer darab Triumph — 1300 típusú autót ajánlott fel Romániának 13 millió dollárért. További autóbuszok is szeretnénk eladni Romániának összesen 2 millió dollár értékben. Elektronikus felszerelést 1 millió dollár értékben, telefonközpontokat pedig ugyancsak 1 millió dollárért kínálunk. Légihűtőszelvényekért fél millió dolláros eladási ügyletet szeretnénk lebonyolítani Romániával.

MAO CE-TUNG MEGJELENT a huszéves jubileumi ünnepeken

Meleghangu üdvözlő távirat Moszkvából — Lin Piao tiltakozik a szovjet és amerikai „atomfegyveres zsarolás” ellen

Hongkong, (JUPI, Reuter).

Több száz ezer kínai lelkes éljen zéssel üdvözölte tegnap Mao Ce-Tungot, aki a kommunista uralom 20-ik évfordulójának ünnepeit alkalmából megjelent Peking főterén. A pekingi rádió közölte, hogy Mao és Lin Piao hadügyminiszter „kitűnő egészségben” jelentek meg a nagy ünnepi tomeggyűlésen. Ismeretes, hogy nemrében a 75 éves kínai vezető súlyos betegségről, sőt haláláról terjedtek el hírek. Egy hongkongi lap nemrégben azt közölte, hogy a 63 éves Lin Piao rábteget és haldoklik.

A szovjet vezetőség szokatlannul meleg táviratban küldte szerezkegyánait, amelyben tárgyalásokat és megbeszéléseket javasol a két ország közötti határviszályok kiküszöbölése érdekében.

Az ünnepi beszédet Lin Piao tartotta, aki figyelmeztette Amerikát és a Szovjetuniót, hogy Kína nem ijed meg az „atom-

MAO CE-TUNG — „kitűnő egészségben

fügyveres zsarolásoktól”. Lin Piao marsall azt hangoztatta, hogy támadás esetén „küzenki fogunk Kína végtelen területének utolsó határáig és a kínai

Fiut szült a számzótt görög királyné

Róma, (UPI). Anne-Marie görög királyné, a számzóttésben élő Konstantin király felesége és a dán király leánya, tegnap egy római szanatóriumban egészséges, 3,8 kiló súlyú fiúgyermeknek adott életet. A házaspárnak már van egy négy éves lánya, Alexia hercegnő és két éves fia, Paul trónörökös. Ann-Marie királyné áldott állapotban volt, amikor 1967 decemberében férjével elmenekült Görögországból a katonai diktatúra elleni sikertelen összeesküvés nyomán és két héttel később elvesztette magzatát. Anne-Marie királyné anyja, Ingrid dán királyné testvére Benedikte hercegnő és anyósa, Federika görög anyakirályné a szanatóriumban voltak a szülés idején.

★ Az olaszországi Torinóban jövő augusztus 26-án nyílnak meg a Főiskolai Játékok, amelyre meghívják a ASZA-t, az izraeli főiskolások sportegyesületét is.]

A MINISZTERELNÖKSÉG KERETEBEN MUKÓDÓ TAJEKOZTATÁSI SZOLGALAT, A KLITÁUGYI MINISZTERIUM ÉS AZ IZRAELI TEMPLOMOK SZÖVETSEGENEK KÖZÖS BIZOTTSÁGA

FELKÉRI

az ország összes templomainak előljáróit,

tegyenek erőfeszítéseket azoknak az oléknak a befogadására, akik szimchát-ora ünnepein imádkozni jönnek. Az előljárók gondoskodjanak arról, hogy résztvegyenek az örömmünepélyben, a Hákáfában és felhívják őket a Tórához.

Ugyancsak felkéri a bizottság a templomok szervezőinek minden fiókját, valamint a vallási tanácsok minden tagját, gondoskodni arról, hogy a szimchát-ora kimenetek rendezett „második Hákáfában” mennek több új olé vegyen részt. Gondoskodni kell arról, hogy az új olék kellemes hangulatban töltsék az ünnepeket, hogy érezzék, testvérek között vannak és testvérként fogadják be őket.

IZRÁELI

MA
A MIFAL HÁPAIS HUZASA
Sorsjegyek kaphatók este 6.55 óráig
A Mifal Hapaisz tereménél

8 Uj Kelet 1969 X. 2

1969. OKTÓBER

A 3

Sávó Cionnak, kooperatív telepi egybeesik a más dátumával. A vas első palesztinai megalkulása köi is, határozatlan kül talán nem le és nem született hipotézisek helye ságnál.

A valóság az, teljes kisrlet, m zött reményeket, egész sora követ legismertebbek az a Tibériás-környé berri gyarlóság r közösségi faluván mintaszert gazda jít elragadtatással tiv mozgalmak ne

Ellentétben a vezetett fejlesztési egy része sivár u

október 2-án, esztörtök este 8 órakor

SZUKOT FELÜNNEP „Ganai Simson” kerthelységében, Afridar, az áskeloni városi képviselő-jelöltek részvételével

ELŐ-UJSÁGOT rendezünk, melynek keretében, mint előadók résztvesznek

Dr. FLORIAN IMRE ügyvéd mag. HEGYESI Prof. CIMENT IMRE Megnyitja: Dov Ben Dávid Bandi Udvozelés: Rechavja Adivi polgármester

★ Az olaszországi Torinóban jövő augusztus 26-án nyílnak meg a Főiskolai Játékok, amelyre meghívják a ASZA-t, az izraeli főiskolások sportegyesületét is.]

SÁVÉ CION: TE

rülvett skatulya-hárítás ellenére is Sávó Cion, az ma vezérek: egy szolid, zöld árnyas parkokel és lakosainak a kemény munkát got tisztelő menta ki tudja, hogy a f kszgádk alapított tulnyomó többsége a másvilágra. He generáció, részben (egyiptomi, magyartini, stb.) zsidó jeke szellemmel p ideális országépítő maradt.

Hogyan csinálták zinte pártatlan sike déskre próbálok (Alfréd) Scheuertől, már nyugugalomba v alapító-kezdemeny tizeden át „muktár lunak.

REXING

Az ex-muktár sz a viztoronnyal, egy teinek. Kétszobás l az östelepések építe saját pénzükből. Al boru előtti fontsteri még ma is egyféle n megfelelő összeget ke felvonandó új tagokn éves próbaidő után, titkos szavazás utjá

T
M
ellá
1 Ro
hogy
t. va
gépé
vása
foly
sártá
Izrael
omán
frikai
3 mil
st ké
4 ön
piáci
bban,
alább
bevá
Tz
darab
autót
1.3
autó
eladni
millió
us fel
érték
pedig
lárért
üggy
itani

zorok
Be
atona
disz
aposo
mao a
x mo
mikor
zovjet
szak
berem
nyil
szak
ekben
szerint
meg
egszál
il. Az
mben
pizosi
— Erre
ironak
nt cik
mlhez
hiszik
lát, a
szeml
ál ter

LIS
AR
ezen
szaka
este
EP
yisé
loni
részt
preté
vesz
RE
RE
andi

50 ÉV ÚJ KELET

SABATI MELLEKLET מוסף לשבת

1969. OKTOBER 3.

יהוה שרית חשיל

A 30 éves Sávė Cion

Irta: SZÉKELY ISTVAN

Sávė Cionnak, a nyugat-galili kiskapitalista kooperatív településnek hivatalos bejegyzése egyben a második világháború kitörésének dátumával. A világháború eseménye és az első palesztinai közösségi falu (mosáv situfi) megalakulása között, a közös dátumon túl is, határozottan van összefüggés. Hitler nélkül talán nem lett volna második világháború és nem született volna meg Sávė Cion. De a hipotézisek helyett, maradjunk a mai valóságnál.

A valóság az, hogy Sávė Cion, ez az ígérteljes kísérlet, messze felülmulta a hozzáfűzött reményeket. Példáját a közösségi falvak egész sora követte az országban (közöttük a legismertebbek az Afula melletti Moledet és a Tibériás-környéki Kfar Chittin); de egyikük sem vetélkedhet az első és, amennyire az emberi gyarlóság megengedi, a legtekélyesebb közösségi faluval, Sávė Cionnal, amelynek mintaszerű gazdasági és társadalmi struktúráját elragadtatással tanulmányozták a kooperatív mozgalmak nemzetközi szakértői.

Ellentétben a hatóságilag irányított, ugynevezett fejlesztési településekkel, amelyeknek egy része sávır utcáival és szemétdombbal kö

SÁVÉ CION; TENGERPARTI CSENDELÉLET

rülített skatulya-házaiival, az általános prosperitás ellenére is siralmas látványt nyújt. — Sávė Cion az maradt, aminek eredetileg tervezték: egy szolid, európai mintájú falu, örökzöld árnyas parkokkal, gondosan ápolt kertekkel és lakosainak a régi kispolgári érzényeket, a kemény munkát és a feltétlen takarékossgot tisztelő mentalitásával. Csaknem mindenki tudja, hogy a falut dolgos jelleme polgárok és kispazsákok alapították. De az alapító telepek túlnyomó többsége már elköltözött — jórészt a másvilágra. Helyüket részben a második generáció, részben más országokból származó (egyiptomi, magyarországi, hollandiai, argentinai, stb.) zsidó mezőgazdák vették át. A keke szemmel párosult „chalucit”, az az ideális országépítő kombináció, azonban fennmaradt.

Hogyan csinálták ezt? Miben áll Sávė Cion szinte páratlan sikerének titka? Ezekre a kérdésekre próbálunk választ kapni Dr. Mose (Alfréd) Scheuer-től, a veterán (76 éves) és ma már nyugalmába vonult telepéstől, aki egyik alapító-kezdőmezejője és több mint két évtizeden át „muktárja” volt a tengerparti falunak.

REXINGENI REGÉNY

Az ex-muktár szerény betonháza, szemben a viztoronnyal, egyike Sávė Cion első épületeinek. Kétszobás kis típus-ház, amelyeket az őstelepesek építettek 30 évvel ezelőtt, — saját pénzükből. Akkori értéke — ezer háromszáz forint — valorizált formában még ma is egyféle mértékesség: elvileg ennek megfelelő összeget kell befektetni a közösségbe felveendő új tagoknak. A gyakorlatban és egy éves próbaidő után, ha a jelöltet a közösségi titkos szavazás után elfogadják, a befektetés

problémája hosszú lejáratu kölcsönök formájában is megoldható, esetleg különmunkákkal törleszthető.

Dr. Scheuer a kertjébe fogad. Testben-lélekben friss, jóvívás áregur, „echt-jel-e” kiejtésű héber beszédből falusi nyugalom és egy konstruktív élet bölcsessége sugárzik. Szívesen beszél Sávė Cionról, amelyet annak idején, néhány tuat chalucitával, a pusztaságból teremtettek elő. Csak előbb szakértői precizitással befejezi a kéznél lévő munkát: az őregur almát hámoz, nyilván felsőbb utasításra, a készülő kompóthoz. Gondosan letörli az asztalt, mielőtt mesélni kezd.

Dr. Scheuer eredeti foglalkozására nézve ügyvéd, de ezt a hivatását sohasem gyakorolta az országban. Valamikor, a harmincas évek elején, ő volt a Baden-Württemberg tartományionista mozgalomának főtitkára és ebből a mellékfoglalkozásából alakult ki léte főhivatása. Ő rá hártult a feladatra, hogy előkészítse és megszervezze a Schwarzwald-környéki Rexingen falu zsidó közösségének (illetve a közösség egy részének) csoportos alijáját.

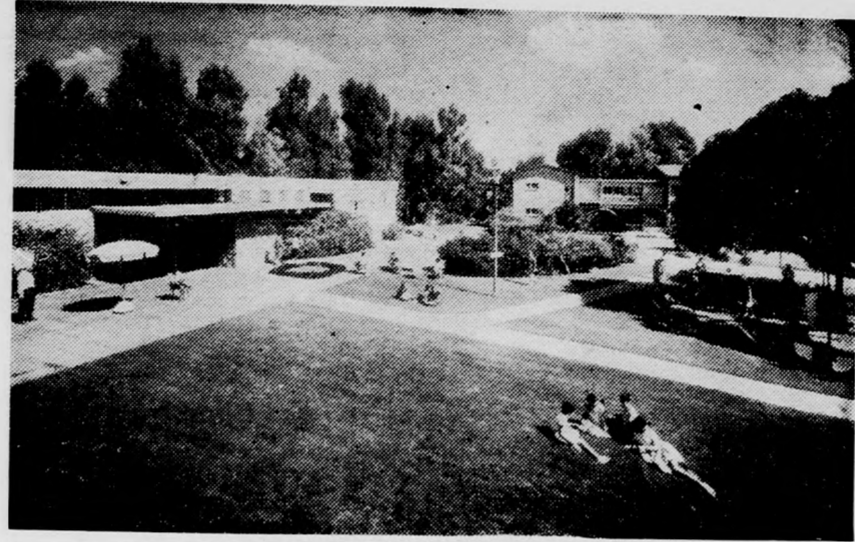
Ennek a tözgyökeres sváb falunak a zsidói, akiknek ősei a 17-ik század közepén telepedtek le Rexingenben, nem voltak chalucok, a szó klasszikus értelmében. Sőt, ami azt illeti, mégcsak cionisták sem voltak. De volt egy más, különlegesen értékes kvalifikációjuk óta, a rexingeni zsidók többsége földműveléssel és állattenyésztéssel foglalkozott. Jómódu és vallásos hagyományaikhoz ragaszkodó zsidó kispazsákok, akik, ha nem jön a náci fergeteg, sohasem gondoltak volna kivándorlásra. Ebből az egészséges jeke-paraszt-zsidó alanyagból fejlődtek ki később és maradtak épen mind a mai napig a virágzó Sávė Cion gyökerei.

KAPITALISTA KVÓTA

Dr. Scheuer, feleségével és három gyermekével, 1937 júliusában alijázott. Egy hónappal később kitértek a rexingeni alija-jelölték háromtagú kiállítására, hogy kikéreljék az Igéret Földjét. Széltében-hosszában beharagolták az országot és alapos terepkitatás után kötötték ki a jelenlegi sávė-cioni tengerparton. „Nem az akkor még parányi, naharai német-zsidó település szomszédságában”, vagy Haifa város közelsége miatt, — magyarázza az ex-muktár, — hanem, mert mint mezőgazdasági szakértők, ezt a földet találták a legalkalmasabbnak.”

A földet, a huszas években, egy német cionista csoport egy török hercegétől vásárolta meg és később eladta a Keren Kájjetmetnek. Az előrelátó, szerencsés tranzakciónak amolyan Naharia földjének felvásárlása követett (Joseph Loewy, egy másik német cionista kezdeményezése) vetette meg az első zsidó sziget-alapját a nyugati Galil színtiszta arab tengerelében. Néhány évvel később, a mandatoriális kormány betiltotta a zsidó földvásárlásokat ebben a körzetben.

A rexingeni sváb zsidók alijázatása 1938-ban, nem annyira a náci, mint inkább a palesztinai hatóságok részéről ütközött nehézségekbe. A rendelkezésre álló ritka certifikátókat elsősorban a chalucok számára rezerválták. A német cionista szervezet számára közbenjárásának köszönhető, hogy a rexingeni zsidó mezőgazdák olé-csoportját végül is „cionistáknak” minősítették. Azokat, akik ezer font-sterlinggel rendelkeztek, a különleges kapitalista kvótán alijáztatták. Egy tucatnyi erőskaru és erős akaratu fiatalembert pedig chalucit alapon. Mindent egybevéve, a 240 főnyi rexingeni hitközségből, gyermekekkel együtt mintegy hatvanan alijáztak. Számuk 1939 szeptemberéig, mikor is a közösségi falu hivatalosan megalakult, 130-ra emelkedett, de a második alija-transzport már nem rexingeniékből, hanem más sváb falvak, sőt kisváro-

A „Bét Chává” üdülő parkja

sok immár menekülő zsidóiból toborozódott. Rexingenben ma már egyetlen zsidó sem él; az otrkedtek túlnyomó többsége elpusztult a vézskorszakban.

AZ ARAB VESZEDELEM

Sávė Cion és a libanoni határhoz közlelő Chanita kibuc megalakulásával, az arab zavargások átterjedtek az addig aránylag nyugalmas nyugati Galilra. A rexingeni kistökés kispazsákok, akiknek halvány fogalmuk sem volt az arab veszedelemlről, az események nyomása alatt rövidesen vérbeli chalucokká váltak. A „honfoglalás”, vagyis az első primitív fabarakok felhúzása, az első nap felépített őrtorony és „chácáccal” bélet palánkterítés védelme alatt ment végbe.

Az új telepek a beléjük edzett jeke-fegyvellemmel, és az „éjn bréra” tudatában viselték el a kezdet keserves megpróbáltatásait. Tudták, hogy a pokolból menekültek meg, de azt is tudták, hogy egy reményteljes jövő valóra váltása kizárólag önmagukon múlik. Fjszakai őrség, nappal kemény munka — az újdonsült chalucok gyorsan aklimatizálódtak. A legsúlyosabb nehézséget a héber nyelv elsajátítása okozta. (Fgy King nevű angol rendőrőrszt, aki fegyverforgatásra oktatta a település első hat „gafirját”, meg volt győződve, hogy a tolmács héberre fordítja szavait, noha a valóságban a fordítás sváb dialektusban folyt. És — egészen a legutóbbi időkig — a vezetőségi üléseket és a közgyűléseket német nyelven folytatták le, amelyet a falu más anyanyelvű lakosságának többsége is elsajátított.)

A falu fiatalága derekasan kivette részét valamennyi háborúból, mondhatnánk így: a 30 éves háborútól, amely kisebb-nagyobb megszakításokkal a világháború kitörése óta folyik az országban. De a legszorongatottabb helyzetbe Sávė Cion éppenséggel az UNO 1947 november 29-i döntése után került, amely megadja Izrael függetlenségét, de a Nyugat-Galilit kizárják a zsidó államból. 1948 tavaszán Kaukzsi gerillái egyideig elvágják a Nyugat-Galilit a jsvutól. De Akko vára, amelyet 150 évvel ezelőtt Napoleon nem tudott bevenni, május 18-án megnyitja kapuit a Hagana rohamcsapatai előtt: Sávė Cion, Naharia, Negba, Jechiam és a többi galili kibuc felszabadul.

A TENGERPARTI SÁV

Sávė Cion szempontjából a felszabadító háború legkonkrétabb következménye az, hogy a környékbeli elhagyott arab földek átvételevel, a falu megművelhető területe az eredeti négyeszeresére — 2400 dunárra bővül. Ezzel kapcsolatban, dr. Scheuer egy érdekes kuriózumot említt meg. A rexingeni „terepkutatók”, akik annak idején oly kitűnőnek találták a vidék talaját, hallani sem akartak a homokos tengerparti sáv megvásárlásáról. Ezen a százdunamos sávon, amelyet a Rassco 1940-ben kezdett kifejlesztetni, épült ki a közösségi fatutót független magánszektor (mintegy 80 lakossal, akik 2 képviselőt delegáltak a héttagú községi tanácsba). Mint megannyi kis ékszdídoboz, a gusztyos villák egész sora bujt ki a befásított tengerparton, amely ma az ország egyik legideálisabb üdülőegyede.

Hamarosan két hotel épült itt, amelyeket a mandátum idején főleg angol tisztek és magasrangú tisztviselők látogattak. A „Rona House”-t 1946-ban a Kupát Cholim vette át és fokozatosan az ország egyik legvonzóbb üdülőtelepévé fejlesztette. A Kupát Cholim üdülőjének első igazgatója a fiatalon elhunyt Ruben Löwenbrück volt, kinek lánya, Dalia Lavi filmszínésznő, az első sávė-cioni, aki nemzetközi hírnévre tett szert.

A másik hotel, a Dolphin House, uszodájával és szabadtéri tánc-helyével, kisebb-nagyobb vizontagságok után, manapság az ország egyik luxusszállója és a Schiff hotelkonzern valamint... az Egged kooperatíva érdekeltségébe tartozik.

Felismerve az idegenforgalomban rejlő lehetőségeket, a falu 12 évvel ezelőtt átvette az eredetileg szilók otthonának tervezett „Bét

Chává”-t, amelyből saját rezsiijében egy szűk-ágyas üdülőt fejlesztett ki. Bét Chává, egy eukaliptusz liget közepén, a csendre vágyó kispolgárok és turisták paradicsoma, a rabblátás felügyelete alatt áll és, egy Saul nevű bennszülött fiatalember vezetése alatt, manapság a közösségi falu egyik jelentős bevételi forrása.

VALLÁSOS — ÉS KULTURELET

Ahhoz képest, hogy Sávė Cion mindössze mintegy 300 állandó lakost számlál — a felvételi vizsga a faluba rendkívül szigorú — a helység aránylag nagyszámu és értékes középülettel rendelkezi. Habár rabbija Naharián székelt és hivatásos kántort csak a nagyünnepekre fogadnak el, a falu mind a mai napig megőrizte a rexingeni közösség hagyományait de nem szélsőségesen vallásos karakterű. Zsinagógája, amelynek frigszekrényében még az ősi, rexingeni Tórákat őrzik, 25 éven át a kis közösség kultur- és gyűléstermeként szolgált. De öt évvel ezelőtt, Arthur Löwengart, egy Amerikába vándorolt rexingeni zsidó, adományából felépült a látványos Löwengart ház, amely tágas koncerttermével, ma a falu kulturközpontja. Kisebbségi terme a náci-korszak rexingeni áldozatainak emlékét örökíti meg.

Egy másik, kis parkkal körülvett emlékmű, a tengerpart közelében, Otto Hirsch, a Mautausenben elpusztult német zsidó vezér és felesége Martha emlékét hirdeti, s a világszerte szétszört egykori német zsidóság kegyeletes mementója.

Bét Jehosúa, a Bét Chává üdülő tözszomszédságában, egy modern stílusú kis helyi muzeum. Jehosua Marx, a falu egyik hősi halott fiának emlékére épült, aki a közeli temetőben pihen. A muzeum — egyben könyvtár és olvasóterem is — érdekes leletekkel próbálja rekonstruálni a környék múltját — a kökorszaktól egészen a török megszállás végnapjáig. Középen egy korai bizánci bazilika gyönyörű mozaik-padlója, amelynek elhanyagolt környezete, rozsdás, letaposott drót-kerítésével, az egyetlen levantán „beütés” Sávė Cion európai panorámájában.

MIBŐL ÉL A FALU?

Kuriózumképpen, dr. Scheuer elmeséli, hogy a sávė-cioni őstelepések, a „honfoglalás” napján rendkívül értékes ajándékokat kaptak egy ex-rexingeni honfirtársuktól. Az ex-honfirtár, egy Löwenstein nevű, régóta az országban élő, kikeresztelkedett misszionárius volt, az ajándék pedig egy egészséges tehén, amelyet „Risoná”-nak kereszteltek el. „Risoná”-tól származik az ország egyik legnagyobb, jelenleg több mint 500 jószágából álló marháállománya, közöttük 175 fejőstehén, amelyek jóval az országos átlagon felül, fejenként több mint 6000 liter tejet adnak évente. A rexingeni állattenyésztő zsidók szakértelmét átörökölte, sőt továbbfejlesztette a második generáció: jószágállományukat, éppenugy, mint tekintélyes baromfiállományukat saját termékfi takarmánnyal táplálják. A falu két tenyész-bikáját nem kell sajnálni, sem irigyelni, komótos életmódot folytatnak. Szolgálatukat csak szombaton, vagy szükség esetén veszik igénybe — egyébként mesterséges megtermékenyítést gyakorolnak.

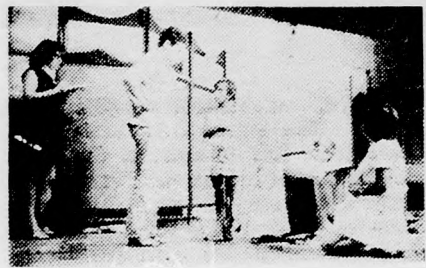
A közösségi falu impozáns, modern gépi felszereléssel, a traktorok, arató-kombájnok, permetezőgépek sorával és a korszerű gazdálkodás minden egyéb szükséges kellékével és saját gépjárató üzemekkel rendelkezik. A közösség önálló építkezési vállalata saját rezsiijében állítja elő az építkezési anyagok és felszerelések nagyrészét.

Sávė Cion az utóbbi években bekapcsolódott a szépen fejlődő zöldfűzék-és virág exportba is. Párdesz- és avokádó ültetvényének felelőse Menáchem Fraenkel, magyarországi származású mezőgazdasági szakértő. A munkakerőhiány miatt, a közösség jelenleg 40-50 külső munkást foglalkoztat a mezőgazdaságban. Az építkezéseknél is szép számmal lát (Folytatása a 13. oldalon)

Izraeli éjszakák

Színjátszást tanítanak az Izrael Múzeumban

Nagyszabású és értékes kulturális folyó — minden hírverés nélkül — a jeruzsálemi Izrael Múzeum ifjúsági osztályán. A fővárosnak ez a pompás kulturális pontja alkalmas arra, hogy rajz, szobrász, fa- és kőművesi, kerámia formálási, művészi-szövevény és batiktervezési képességeiket kifejezésre juttassák. Ezenkívül állandóan elegendő mennyiségű kréta, festék, tuss és egyéb szerszám áll a gyerekek rendelkezésére,

JERUZSÁLEMI GYEREKEK SZÍNHÁZASDIT JÁTSZANAK

Képeinken egy kislány az Ali-baba meséjét készíti.

alík csapongó fantáziájuknak megfelelően vázlatokat készítenek, fali freskókat festenek. Továbbá külön tanulmányi körökben az ógörög és a Földközi-tengeri művészet, valamint az archeológia tanulásának szentelhetik szabadidejüket.

Ujabbban hízogatól önképzőkörrel gyarapodott a múzeum ifjúsági tanulmányi körének a száma, ahol a jelenlegi tanévben 1200 gyerek, továbbá többszáz nagydiák és felnőtt, mintegy 50 tanulmányi körben áldoz hobbyjának: megnyitott a színházi és bábszínházi önképzőkör, ahol elővonalbeli művészek és gyakorlott oktatók ellenőrzése (és nem irányítása) mellett folyik a munka. Az elgondolás ugyanis az, hogy a gyerekek a saját elképzelésük szerint rendezzék a darabot, játsszák a szerepeket és tervezzék a díszleteket.

„A ZSIDÓ HALÁLA”

Holnap, szombaton este rendezik Tel-Avivban „A zsidó halála” című izraeli-francia koprodukciónak az egyik arab országban működő csoportja tevékenységéről szóló film, amelynek szövegkönyvét a libanoni származású és Párizsban élő örmény, Vahé Katcha írta. Rendező Denis de la Patelliere. A vezető szerepeket Akim Tamiroff, Aszáf Daján, Jean Claudio, Aviva Marks, Alexander Peleg és Gila Almagor játsszák.

Dél-amerikai vendégművészek

Néhány ismert délamerikai művész érkezik október elején hazánkba, hogy részt vegyen az izraeli „Argentina-ház” által rendezett művészeti hétben. A vendégek között lesz Atualupa Vapanki költő, énekes és gitárművész, aki alkotásában főleg az ősi indián népi elemeket dolgozza fel. A második vendég Berta Singermann, egyike Argentína vezető színésznőinek, aki nálunk Jimenez, Antonio Maziado, Dario, továbbá Rabindranat Tagore, a Nobel-díjas hindu költő verseiből olvas fel spanyol nyelven.

A harmadik vendég Flora Nudelmann zongoraművész. A három argentinai vendégművészt elkíséri a buenos-airesi tv munkatársa, aki felvételeket készít a művészek fellépéséről és ezt bemutatták az argentin tv-hálózatban.

Zsidó művészetszövetség Németországban

A nyugatnémet hitközségek szervezete a napokban rendezti Berlinben a „zsidó színpad-

dét”. Ennek a névsnak ígéretes fesztiválnak keretében több külföldi zsidó művész lép fel. Ezek között van a magát izraelinek nevező, Amerikában élő Theodor Bickel és Helen Sapiro, az angol-zsidó énekesnő. Izraelt a „Cemet Dárom” együttes képviseli. A duo tagjai: Dani Golán és Cion Cádok már Berlinbe utazott és a zsidó színpadfesztivál után a hamburgi állami tv-ben vendégszerepelnek.

Tatarozzák az akkói „Lovagtermet”

Akkónak van egy világvilágban is pártját ritkító turisztikai különlegessége. A város központjában, a föld alatt, a kereszties hadjáratok idejéből származó, óriás méretű lovagvár van. Múltán az arab és a török hódítók nem tudták lerombolni a 12 méter magas termeteket, amelyeknek tetőjét 3 méter átmérőjű bazalt és márványoszlopok tartják, földdel és szeméttel megtöltötték a pompás helyiségeket, s erre építették fel Akkó jelenlegi óvárosát.

Néhány évvel ezelőtt az Akkó-fejlesztési társaság, az illetékes kormányintézmények segítségével elválogatott a földet és a szemetet és az egyik 900 éves csarnokban, a „Lovagteremben” hangverseny termelt rendezett be. Tavaly nyílt meg az első hangverseny, amely most szeptember 27-én este az izraeli kamaragyerűtes hangversenyével, valamint Rema Számszonov énekesnő és Alexander Tál hegedűművész közreműködésével zárult. A zenei eseményekben gazdag évad folyamán 25 hangversenyt rendeztek, amelyek főleg a középkori és a preklasszikus kamaraműveket szenteltek. Többek között a rádió kamarazene kora, a Gari Bertini vezette alatt álló kama-

AZ AKKÓI LOVAGTEREM LÁTKÉPE

ragyerűtes, Frank Peled, Pnina Salzman, Joko Kuubo, valamint a müncheni quartett szerepelt az általános siker jegyében.

Most félmillió befektetéssel tatarozzák a Lovagtermet és a közelében turista központot építenek, ahol boltok, büfé, postafiók és tágas pihenőhely lesz.

„Magyar” olé-művésznő vezető szerepben

Beszámoltunk arról, hogy Avrahám Ninio rendező irányítása mellett megkezdődtek az „Allitód meg a világ” — le akarok szállni róla” nagyszerű musical próbái. A zeneszövegíró dr. Dan Almagor ültette át héberre, míg a zenei feldolgozást, a budapesti származású Weis Alex munkája. A koreográfiát Rut Harris készíti, a díszleteket pedig Eli

Szináj tervezi. A héten aláírták a szerződést. Izraél Gurjonnal és Rachel Átász-szal, a két főszereplővel. Rajtuk kívül 11 csinos, fiatal színész-énekes-táncosnő vesz részt az előadásban.

A főszereplő Rachel Átász dublőze a magyarországi származású Klein Judit lesz, aki néhány hónappal ezelőtt alijázott Angliából.

Röviden

Gila Almagor, az Egyesült Gyűjtőköri küldetésében az Egyesült Államokba repült, ahol először szeptember 28-án New Yorkban lépett fel, majd miután bejárta az amerikai kontinens nagy városait, október 14-én, Nadine Rothschild báróné meghívására Párizsba utazik.

A BÁT-SÉVÁ balettcsoport 25 tagja a héten Európába utazott és körútja során Németországban, Svédországban, Dániában, és Portugáliában vendégszerepel 6 héten át.

A SHERATON HOTEL Varázsszöveg című mulatójának soros sztárja Luigi, a 19 éves belga-olasz énekes.

Képvásárral egybekötött, rögtönzött művészet rendeztek klubban, csütörtökön este a tel-avivi Cávta Klubban és a művészek által adományozott és eladott festmények és vázlatok teljes ellenértékét a Teatron Hápátúach megsegítésére adományozták.

Jael és Cachi, a fiatal énekesnő hazatért közel félévig tartó délamerikai előadóművészi, amelynek során a buenos-airesi izraeli kiállításán a hazai művészeket képviselték.

Aki a náci-üldözöttek jogaiért harcol

Huszonhat évvel ezelőtt, 1943-ban a Krakó melletti Buzsanovo halál-táborban volt Cvi Zimmermann ügyvéd. Egyik nap feljött a barakkjába a tábor parancsnoka néhány SS-tiszt társaságában. Felforgatták a dolgait és találtak nála egy régi naptárt, amely a cionista szervezet kiadásában jelent meg és Herzl Tivadar képe is benne volt.

— Mi ez? — kérdezte a táborparancsnok. — Naptár — felelte Zimmermann. — Kit ábrázol ez a kép? — hangzott a további kérdés.

Zimmermann ügyvéd látta, hogy nincs sok vesztényalója, ezért büszkén felelt: — Ez a felvétel a Zsidó Állam megalapodóját ábrázolja. — Ön hisz abban, hogy lesz még Zsidó Állam?

— Biztos vagyok benne — válaszolta és biztos volt benne, hogy nyomban kivégzik. A táborparancsnok, úgy látszik, szellemes akart lenni és némi gondolkodás után így válaszolt:

— A Zsidó Állam megalapításának annyira a realitása, mint annak, hogy ön képviselő lesz a Zsidó Állam parlamentjében.

Ezután belerúgott Cvi Zimmermannba és a társaság nevére távozott a barakkból. Elég rossz profétának bizonyult a bizsanovói tábor parancsnoka. 1947-ben halálra ítélték és felakasztották, és Hernyk — illetve Cvi Zimmermann immár tíz éve képviselő a Zsidó Állam parlamentjében.

bad alijja, a Zsidó Állam mellett és Zimmermann Kneszet-képviselő mindent meglett és megtesz annak érdekében, hogy e szervezett csoportok tagjainak az érdemeit elismerjék, akárcsak az ország függetlenségéért harcoló többi harcos csoportok tagjaié.

A negyedik Kneszet tagjai sorába választották be első alkalommal Cvi Zimmermann képviselőt. Azonnal törvénymódosítást javasolt, amelynek révén nagyobb nyugdíjat követelt a náci-üldözötteknek, jobb feltételek biztosítását a pokol túlsó számára. Azt hirdette, hogy a gazdasági kormányzatnak ugyanolyan összegű nyugdíjat kell fizetnie az izraeli nyugdíj jogosult-

aknak, mint amilyen összegeket a német nyugdíj köztelenül kapó jogosultak élveznek.

Alapos jogi érvekkel támogatotta alá Cvi Zimmermann képviselő, hogy amit a kormány tesz a náci-üldözöttek kárára, az súlyos igazságtalanság. Nem lehet hátrányosan megkülönböztetni azokat az igényjogosultakat, akik alijáztak, ezért nem közvetlenül a németektől, hanem az államkincstár útján kapják a havi nyugdíjait. Mint ismeretes, Izrael egységben vette fel a nevükben a kártérítést. Sajnálatos, hogy a javaslat nem került megszavazásra, a Kneszet egy bizottsághoz utalta.

Zimmermann képviselő az ötödik Kneszet során ismét felvetette a problémát, de akkor a pénzügyminiszter, Pincász Szapír tiltakozott, mondván, hogy az államkasszában nincs elég pénz, ezért a náci-üldözöttek ügye megint csak lekerült a napirendről.

Nem veszítette el a kedvét a Zimmermann képviselő, és a hatodik Kneszet működésének idején újra felvetette a kérdést. Világos volt, hogy ha szavazásra kerül a sor, többséget kap-

nak, mint amilyen összegeket a német nyugdíj köztelenül kapó jogosultak élveznek.

Izrael államában különös figyelmet kell szentelni a náci-üldözöttek problémájának — ez a vezérlele Zimmermann képviselőnek — Rendszerint anyaghiányban kell kifejezésre jutni e figyelemnek, mert a náci-üldözöttek közül igen sokan segítségre szorulnak. Adókönyvtől sekte jogosultak, jobb lakáskörülmények biztosítását kell kiharcolni a számukra, ingyenes orvosi kezelésben kell őket részesíteni — így tovább.

Nem kétséges, hogy a náci-üldözöttek egy részének Cvi Zimmermann irányvonalával és az akarjék, hogy ismét tagja legyen a Kneszetnek. Neve a Gáchál jelölő-listáján szerepel.

B. Z.

A Gáchál tájékoztatói osztályának közleménye.

A Gáchál tájékoztatói osztályának közleménye.

A Gáchál tájékoztatói osztályának közleménye.

A Gáchál tájékoztatói osztályának közleménye.

IZRAELI ÉJSZAKÁK

Az amerikai lát... denképpen... eltekintünk... elnök amerikai uta... litikai céljaitól és... külsőségeire mutató... kell állapítanunk, ... Meir elragadó egy... dül is elég ahhoz, ... sa amerikai ellensé... leírta az ott hetve... diákokat, az Arab... gandistáit és a 14... UNO-küldöttségéne... sajtótisztjait. Golda... dig nagy és sikere... volt Izraelnek az E... mokban, külligye... óta egyike az am... gyűlések legnépszerű... szónokainak. Most... sával azonban min... nyalt, amit eddig te... a téren. Izrael felv... gátalának van mit... a legközelebbi jove... nines sok reményű... sokáig fenn tudja... rael iránti pozitív... szültséget, amelyet... tárgyalási és bes... remítettek.

A miniszterelnök... nyilatkozatokat a... kel folytatott r... eredményeiről. A... megállapodott ben... adnak ki hivatalos... Amit hallottunk z... ságú találkozások... da Meirhez feltett... adott tagadó vála... Nixon elnök nem... riáltól, hogy vissz... tait a megszállt... amíg nem jön lét... ez volt az egyik n... Izrael és az Egye... közötti ellentét... szűkelt, amelyek... nek jóbarátok közé... a másik.

Mindkettőnek... könnyű. Az első... hogy Nixon nem... 1967 júniusii há... utolsóknak kell len... és Izrael között; h... flikust végelesen... leg garantált béka... fejezni. A másik... lenték problémá... Alihanem két fe... ben nem értünk eg... és többjében és a... táros megvonásába... hogy az Egyesült... gondónak tartja, I...

Ha pontos, me... BARM... FORDULJON BI...

CITO... UTAZÁSI IR... T.-A., BRE... (Allenby) Telefon: 6259... OLSO EG... USA-ba *

IZRAELI

UJ O... 3 ÉVIG BE... világmárka... mikert, mosóg... modelleket és... Gy...

„SHARO... telefon 62-49-45

T
M
ellé
l Ro
hogy
it, va
gépé
vása
...
foly
sárka
...
Izrael
román
afrikai
8 mil
st ké
il ön
piaci
...
bban,
jalabb
bevá
Iz
darab
autót
1.3
autó
eladni
millió
us fel
érték
nedig

IZRÁELI HÉTKOZNAPOK

Barnay István

A Z Á R U L Ó

Irtá: KISHONT FERENC

Az amerikai látogatás mindenképpen diadalút. Ha eltekintünk a miniszterelnök amerikai utazásának politikai céljaitól és csak annak külsőségeire mutatunk rá meg kell állapítanunk, hogy Golda Meír elragadó egyénisége egyedül is elég ahhoz, hogy elémítsa az amerikai ellenségeinket, beleértve az ott hetvenkedő arabdiákokat, az Arab Liga propagandistáit és a 14 arab állam UNO-küldöttségeinek hazudó sajtótisztjait. Golda Meír mindig nagy és sikeres szószólója volt Izraelnek az Egyesült Államokban, külügyministersége óta egyike az amerikai zsidó gyűlések legnépszerűbb vendégszónokainak. Mostani látogatásával azonban mindent túlszárnyalt, amit eddig teljesített ezen a téren. Izrael felvilágosító szolgálatának van kihasználnia a legközelebbi jövőben. Sajnos, nincs sok reményünk arra, hogy sokáig fenn tudja tartani az Izrael iránti pozitív érdeklődés felülszélét, amelyet Golda Meír tárgyalásai és beszédei megeremteltek.

A miniszterelnök nem tett nyilatkozatot a Nixon elnökkel folytatott megbeszélések eredményeiről. A kép politikus megállapodott benne, hogy nem adnak ki hivatalos közleményt. Amit hallottunk a nagyfontosságú találkozások után, a Golda Meírhez fűzött kérdésekre adott tagadó válaszok voltak. Nixon elnök nem követelte Izraelről, hogy visszavonja csapatait a megszállt területekről, amíg nem jön létre a béke — ez volt az egyik nyilatkozat. Az Izrael és az Egyesült Államok közötti ellentét olyan természetűek, amelyek felmerülhetnek a jövőben, — ez volt a másik.

Mindkettőnek a megfejtése könnyű. Az első azt jelenti, hogy Nixon nem tért el elődjének abbéli felfogásától, hogy az 1967 júniusi háborúnak az utolsó napján az arabok és Izrael között; hogy ez a konfliktust véglegesen, nemzetközileg garantált békével be kell fejezni. A másik, a fennálló ellentét problémája sokrétűbb. Alighanem két fontos kérdésben nem értünk egyet: a békekötés módjában és az új izraeli tárok megvonásában. Valószínű, hogy az Egyesült Államok elegetmond nek tartja, hogy az arab

államok megszűntek nyilvánítsák a hadiállapotot, és erre vonatkozólag okmányt helyezzenek el a Biztonsági Tanácsnál. A határok kérdésében pedig természetesen nem változtattak meg Nixon álláspontja az UNO közgyűlésén alig két héttel ez előtt tartott beszéde óta. Azt mondta akkor Nixon, hogy a közel-keleti rendezés során csak kisebb határkiigazításokról lehet szó Izrael és szomszédjai között.

Ebben a két kérdésben két és fél éve folyik a párbeszéd Washington és Jeruzsálem között, sajnos azonban csak elvi alapon, mert az arabok és támogatóik makacsága lehetetlenné teszi, hogy reális követeléseink támogatását kérjük Nixon elnöktől. Amíg az arabok nem engednek meresszűkből, nem is lesz aktuális, hogy alkudozzunk az Egyesült Államokkal a „barátok között felmerült ellentét” felől.

Volt azonban Golda Meír útjának még két célja, amelyekről hallgatnak a tárgyalófelek: az Izraelnek nyújtandó állandó katonai segély és az anyagi támogatás. Nyílt titok, hogy Izrael további 25 Phantom és 80 Skyhawk repülőgépet szállítsát kéri, — de ezen kívül azt is kívánja az Egyesült Államoktól, hogy könnyítsen rendkívüli fegyverkezési terhein. Bár erről hivatalosan nem beszéltek, néhány lap már célzott rá, hogy Golda Meír egy milliárd dollár segélyt akar Amerikától.

Meg is van minden alapja rá, hogy segélyt követeljen. Az Egyesült Államok érdekeit két helyen veszélyezteti fegyveres konfliktus. Az egyik hely Vietnám, a másik a Közel-Kelet. A vietnámi háború eddig 10 ezer amerikai katonát életébe és sok milliárd dollárba került, — s emellett katasztrófális katonai kudarcra végződött, amelyből a nagy Amerika sehogyszem tud kilábolni. A Közel-Keleten izraeli katonák hullanak olyan érdekekért, amelyek a történelmi konstelláció változásai miatt csaknem azonosak Izrael és az Egyesült Államok szempontjából. Napról napra véreznek Izraeli fiúk azért, hogy megvédjék hazájukat, s ezzel közvetve az Egyesült Államok megrendült közel-keleti pozícióját, Izrael polgárai és kis mértékben a galuti zsidó nép viseli en-

nek a háborúnak az anyagi terheit is. Nemesak az arabok vesztették el a hatnapos háborút, hanem a Szovjetunió is, amelynek milliárdokat érő hadfelszerelése pusztult el a Szián-félszigeten és újabb milliárdokat érő fegyverszállítmányokkal kellett megőriznie arab szövetségeseit a teljes összeomlásától.

Izraelnek nincs módja, nincs elég anyagi erőforrása ahhoz, hogy egyedül álljon szembe a Szovjetunióval, amely az arab államok háta mögé bújva igyekszik az utolsó pozícióit is megőrizni a Nyugatot a Közel-Keleten. Izraelnek ingyen fegyvert járna Amerikától, nem pedig nagylelkű gesztus. Abszurdum azt követelni tőlünk, hogy nemess valótával fizessünk a Phantomokért — ugyanakkor, amikor Vietnámban tucatsszára lövik le ezeket a gépeket a szovjetgyártotta léghárító rakéták.

Alighanem erről kellett meggyőznie Golda Meírnek Nixon elnököt és bár egyik fél sem nyilatkozott, ki lehet érezni a fogadtatás és a búcsú melegségéből, az Izraelt és a nagyszony miniszterelnököt magasztaló szavakból, hogy az amerikai látogatás ebben a vonatkozásban nem volt eredménytelen. Nem tudjuk még és valószínűleg soha nem fogjuk megtudni, milyen formában nyújtja majd Amerika a katonai és pénzügyi segélyt. A már érkező 50 Phantom-gép leszállítása, technikai okokból, csak egy év múlva fejezhető be és csak akkor kerülhet sor továbbiakra. De a most érkező Phantomokért is fizetni kell, és Izraelnek apadó dollártartalékjai mellett csak akkor teljesíthet, ha szigorú megszorításokkal lefekezze az életmóvét. Lehetséges tehát, hogy a segély módja a fizetési feltételek megállapításában jut majd kifejezésre.

A francia párfordulás után egyelőre az Egyesült Államok maradt Izrael egyetlen fegyverbeszerzési partnere. Golda Meírnek az is feladata volt, hogy erőltetnie a tényről is véglegesen meggyőzzék az Egyesült Államok kormányát, Golda Meír diadalútja után az a remény kell ébredni bennünk, hogy a miniszterelnöknek ez sikerült.

Ez az út arról is meggyőzött bennünket, hogy a republikánus kormány ugyanazt a vonalat követi, mint Johnson demokrata rezsimje, de azzal a különbséggel, hogy ez talán még nyíltabban teszi. Az oka alán az, hogy Nixon máris elő akarja magának készíteni a győzelmet a három és fél év múlva esedékes következő elnökválasztáson. Kellenek neki és pártjának az amerikai zsidó szavazatok, amelyeket szinte automatikusan mindig a demokraták kaptak meg.

Nincs ebben semmi elvetni való a demokratikus államrendben. S nem is kétséges, ha Nixon kitaró politikával rá tudja kényszeríteni az arabokat és támogatóikat, hogy létrehozzon a béke a Közel-Keleten, meg is kapja majd a zsidók szávazatait. A béke pedig csak akkor érhető el, ha Izrael erős és legyőzhetetlen marad. Ha Golda Meírnek sikerült erről meggyőznie az Egyesült Államok kormányát, úgy amerikai látogatása valóban diadalút, de nemesak külsőségeiben. Mert lehet, hogy eredményei forduló pontot jelentenek az arab-izraeli háborúban is.

Látszólag a pörög sorstragédia hőse, akit elgázolt a sors hernyótalpas szörnyetege. Látszólag a közönsös emberiség áldozata, egy szláv Jézus, akit naponta felfeszítenek a város csillagra. Modern Jób, aki szörnyű szenvedéseit hallgatag méltósággal viseli, a béketábor végtelen szalmája.

A világ tele van hazugsággal és Csehszlovákia ügye majd szétbukdhat tőle. A oroszok ugyanis az igazat mondják: az egész „liberalizáció” nem egyéb, mint a zenélő fogkefe, senki sem vette komolyan. Ez a kulturált, tehetséges, egyszerű nép, egyszerűen ki akart szökni a hazugság bűzéből a Nyugat kapujához, amelyhez tartozik. Gyűlöltek a kommunizmust minden formájában, nem lehetett másként, hiszen ismerték. Az oroszok tudták ezt, a csehek tudták, Dubcek tudta. De amikor a tankok beérkeztek, gyerekes csodálkozással kérdezték:

— Ezt teszik hát velünk kommunista testvéreink?
— Az oroszoknak igazuk volt. Ha nem mennek Prágába, akkor a csehek kiszöknek. Nem Tihoz, hanem egyenesen Európa karjaiba. Habszós és liberalizáció nélkül, az egész nép egy emberként, egyetlen nagy ellenforradalmi jobbrafordulással, repesve és boldogan, mint a folyók, akiknek sikerült megszökniük az Ördög-szigetről.

Már urban voltak. Tizenöt millió cseh és szlovák, akit a hazaszeret és a hajcsárok gyűlölete köt össze, egy egész nép részegen a szabadság édes illatától, a egyszerű cseh fegyverekkel felszerelt katonák százezrei. Am

miatt a béketábor hadgyakorlatokat folytat a határokon, Dubcek eltűrés lázasan készíti tervét, miképpen maradhat országa teljesen védtelen az invázió esetén. Mintha nem lett volna Magyarország, mintha lehetne a poklot lángok nélkül megvalósítani. Elárulta népét, elvette tőle az emberi élet reményét. Ahelyett, hogy általános mozgósítást rendelne el, ahelyett, hogy felkészülne a nagy szabadságra, elment Tiszavöcsökbe színhatat játszni az oroszokkal, tul akart járni a család világhajnokainak eszén. Ha előkészítette volna országát az elkerülhetetlen invázió élére, ha hagyta volna népét védekezni, akkor az oroszok felhagytak volna az invázió gondolatával, nem keveredtek volna bele egy hosszú, véres háborúba Európa szívében.

Hacsak felkészültek volna.
Lord Chamberlain tanulhat Dubcektől.
Az oroszoknak igazuk van. Egy nép, amely hivatalosan közli, hogy nem fog küzdeni a szabadságért, akárcsak megrendelné a szabadságot. A megrendelt megszállítás után pedig már csak életért küzdött az áruló, eladta népét, hogy saját bőrét megmentse. Mintha elhítte volna egy pillanatra is, hogy a hősrők kezében hagyják az uralmat, mintha nem tudta volna, hogy feladta a sima átmenet biztosítását. Dubcek, Svoboda! Dubcek, Svoboda! Most égfél forgatja szemét: „Mit tehettek én, elvtársak?” Szélesre tárhatná a pártkongresszus ablakát és kiüvöltethet:
— Bocsanat, népem, ezer bocsanat!
És kiugorhatna az ablakon a világ személtárára. De ehelyett csak szomorú. Amíg eltitk a részvétel Csehszlovákia temetésén, addig ott fog forgolodni a hátsó sorokban és szorongatja a kezét. Nemsokára kizárják a központi bizottságból, azán a párt sorából is. Pusztá életét meghyzzják neki, ajándékol fontos szolgálatait.
Nem vezér, nem áldozat, csak áruló, nemzete sírásója. Nézzétek az arcát, ő tudja ezt.

KÜLVONÉLEMÉNY

POMPIDOU ŐRANGYALA

Georges Pompidouk, a francia köztársaság elnökeinek saját különbejárta őrangyala van, aki gondosan vigyáz rá, hogy ne essen semmi baja és a feladata rendszerének biztonságáról és tartósságáról gondoskodik.

Pompidou őrangyala erősen különbözik attól az elképzeléstől, amelyet a közhét az őrangyal fogalmához kapcsol. Hiányoznak az őrangyak, a fehér ruha, és főként a glória a fejü fölött, sőt mi több, egységek szerint lólabba van és kénköcsaga, mint az ördögöknek.

Ez az őrangyal hatszögletű fejű, rettentően önelégült, hájas, tipikus nyárspolgár, a már messziről látszik róla, hogy a gondolkodástól már nagyon elszakított, és ha mégis erre kényszerülne, akkor az nyilván nagyon nehézre esne. Más nyárspolgár őrangyaloktól eltérően a hiányzó glória helyett ütőgép, vörös csillagot visel. Róma vagy Mekka helyett a moszkvai Kreml felé fordultva imádkozik — legalább háromszor naponta. Ünnepek alkalmakor meicsapját huz a fejére, és olajos overálba öltözve, munkáinak álcázza magát.

Gondolom, hogy ennyi bevezetésből már mindnyájan megértették, hogy Pompidou őrangyala nem személy, hanem intézmény. A francia kommunista párt.

Hiábavaló dolog volna fagadni, Pompidou a kommunizmusnak köszönheti uralmát és ő az azok, akik mint hü őrangyalok vigyáznak rendszerének épségére és tartósságára.

Háromszor mentették meg a gaullista rendszert az utolsó másfél esztendőben a kommuniztást, és alig van kétség, hogy ezt elsősorban moszkvai gazdáik utasítására tették.

Első alkalommal a tavaly májusi események idején, amikor a diákok lázongását jámbor bérbércé változtatták, de ugyanakkor gondoskodtak arról is, hogy tömegtüntéseik kellő mértékben megfélemlítse a francia polgárságot ahhoz, hogy hatalmas többséget adjon a parlamentben a gaullista pártnak.

Másodszor az idén nyáron, az elnökválasztások történet. Azt hiszem, teljesen vitán felül áll, hogy Pompidou megválasztását kizárólag annak köszönhetné, hogy a kommuniztást a második és döntő fordulón mindkét jelölt bojkottálására utasították szavazóikat. Különben Franciaország elnökét ma nem Georges Pompidouk, hanem Alain Pohernek hívnák.

Harmadszor pedig most, a közeljövőben jelentkező őrangyal szolgálattalra. A frank léértelése De Gaulle legszentebb elvének sárhatiprása volt. Hiszen ő ezt egyszerűen „elképezhetetlen” lépésnek tekintette. A léértelés és az azt követő áremelkedések egyszerre megsemmisítették mindazokat az eredményeket, amelyeket a munkások a mult májusi nagy sztrájk idején kiváltak életszínvonaluk emelésére.

Egyáltalán nem volt tehát kivűnősebben meglepő, hogy rövid idő alatt a sztrájkok uszaporodtak el Franciaországban, mint eső

Ha pontos, megbízható és figyelmes kiszolgálást kíván,
BÁRMILYEN UTÁZÁSI ÜGYÉVEL,
FORDULJON BIZALOMMAL

CITOUR
UTÁZÁSI IRODÁHOZ
T.-A., BRENNER 2.
(Allenby sarok)
Telefon: 625959, 611755

OLCSÓ EGYÉNI ÉS CSOPORTOS UTÁZÁSOK
USA-ba * KANADÁBA * EURÓPÁBA
ROMÁNIABA
IZRÁELI KIRÁNDULÁSOK (1-4 napig).
BESZÉLŐNK MAGYARUL.

UJ OLE — használja ki a lehetőséget!
3 ÉVIG BEHOZHAT VÁMMENTES ARON:
világmarkás — televíziót, rádió-patefont, magnetofont,
mixert, mosógépeket, a legújabb DIOLIN függőny-
modelleket és eredeti perzsaszőnyegeket olcsó áron. •
Gyors szállítás — reptőlpostával.

„SHARON” üzlet, TEL-AVIV, Allenby 93.
telefon 62-49-45.

Eláll-e a...
Izrael román...
18 mil...
13 aut...
millió...
us fel...
érték...
pedig

Bécs és Jeruzsálem között

Felix Salten születésének századik évfordulójára

Írta: SURANYI IMRE

Nemcsak az élethez meg a halálhoz, a maradványokhoz is szerencse kell. Ez onnan jött eszembe, hogy a Salten-centenáriumról a gyökereit szórakozott irodalomtudós urak és az üzleti dolgokban szinte sohasem figyelmen kívül hagyó újságírók nézőpontjából egyelőre nem érdekes dolognak minősítik a születésnapját. De nem érdemes öröszegesen dologni emiatt, mert az elmaradt születésnap hősnékné majd minden színművére is nem kevés elbeszélésre, regényre csakugyan rászállt a por. Mondjuk ki, az író stílusa, temperamentuma és szemléleti módja a tegnapi emberek közé sorozza.

És tényleg? A Neue Freie Presse hasábján évtizedeken át megjelent szellemes és nem egyszerű mindmáig frissen ható írásaival gondolok, amelyekről egykor a jobb bécsi kávéházakban mindenkinek illik tudni és beszélni, aki nem pusztán kibic volt a törzsszótlanál. Az újságírás azonban jó körülmények között is az egyenes halhatatlanság mestersége. A Jacuense lángoló sorai éppen így a csomagoló papíros sorsára jutottak másnap, mint Deák Ferencnek az 1867-es kiegyezést előkészítő híres husvét cikke.

Magányos felköszöntöm alakját így hát ezen az évfordulón stürisözövéssé árnyék borítja. Ifjak szívében sem nagyon él: kerek husz esztendeje írta róla egy osztrák filozofus az első és egyetlen doktori értekezést. Igaz, gyermekkönyveit ma is szírin olvassák. A Bambi és egy pár más állatregénye hosszú idők óta a német ponyván van, zsebkönyvként fil-léreként kapható. De a kisfiúk és kislányok nem készítenek irodalomtörténeti méltatásokat, csak szívesen olvasnak szépen megírt, okos és emberséges könyveket.

Egyébként Salten maga is tudta, hogy az idő eljárt felette. Wilhelm Buschról a „Max und Moritz” költőjéről és Raschtrájer szülő kis eszéjének néhány sora az ő utolsó műveire is utal: „Hetvenöt éves volt és elvégezte munkáját... Oly eszementen élt, hogy az emberek szinte nem tudták, léteznek-e még... Magányos volt, aki rezignált... egy sors, amelyet még nem fejtettek meg... Igen, ilyen lehetett. Amikor 1945 október 8-án, alig egy hónappal hetvenhatodik születésnapja után elhunyt, másnap a különösen oly jól értesült Neue Zürcher Zeitung valami olyasmit jelentett, hogy eltávozott egy barátságos, finom és visszavonult öregről, Felix Saltennek hívták és gyerekkönyveket írt.

Nekünk azonban nem szabad megelégedni róla. Sorsa, reményei és csalódásai sokban egyek a miénkkel. A Monarchia utolsó fényes sugarai még beárazták ifjúságát, férfikorában láthatatlan hanyatlás és öregien megérett a köztársaság bukását a régi Ausztria visszavonhatatlan utolsó felvonását. Korán megindult az úton Bécsből Jeruzsálem felé, kivétel nélkül mindenki, hogy mindig hátrahagyott a könyves lett a szemé a bánattól, de rendíthetetlenül továbbment és eljutott Cion lábáig.

Felix valamivel korábban, 1869 szeptember 6-án született Budapesten, ahonnan négy hetes korában költöztek fel Bécsbe. A gimnáziumban érettségire felkészült, de az érettségire nem volt elég tudása, ezért a felszínű és régebben lejjebb nincs folytatása. A szivárványos buborék elpattant, ami maradt, a tetemes adósság végül mind Felix nyakába szakadt. Salzman Fülöp különösen is furcsa ember volt: őt fiát és két lányát elhittotta minden munkáját, egyedül akarta övét fénybe emelni. A fény azonban gondosan elkerülte őket, viszont a nyomor annál következetesebben kergette egyik szállásról a másikra az osztrák fővárosban települt családot.

Felix fiatalon, 1899 szeptember 6-án született Budapesten, ahonnan négy hetes korában költöztek fel Bécsbe. A gimnáziumban érettségire felkészült, de az érettségire nem volt elég tudása, ezért a felszínű és régebben lejjebb nincs folytatása. A szivárványos buborék elpattant, ami maradt, a tetemes adósság végül mind Felix nyakába szakadt. Salzman Fülöp különösen is furcsa ember volt: őt fiát és két lányát elhittotta minden munkáját, egyedül akarta övét fénybe emelni. A fény azonban gondosan elkerülte őket, viszont a nyomor annál következetesebben kergette egyik szállásról a másikra az osztrák fővárosban települt családot.

Törzsszótlanok ismertebb tagjai: Arthur Schnitzler, Hoffmannsthal, Beer-Hoffmann, Tom Kraus, varázos fellébbanászt személye, Karl Kraus és Altenberg a Habsburg-birodasították meg.

Chálucok az Arab Légión volt laktanyájában)

KFÁR ECIJON FIATALJAI sürgetik falujuk felépítését

Írta: BOROS GYÖRGY

A közös vonás a hegytetőn lakó emberek és a házak között: a „kipá”... Tenyérnyi, kötött fejfedő a fiatal telepek fejen és domboru, „kipára” hasonlító tető az épületek tetején. De ebben nincs szándékosság: a véletlen műve az, hogy a „kipát” viselő, vallásos, Bné Akiba mozgalom fiataljainak kupolás teje épületek jutottak szálláshelyül. Hullámos, hajlított lemezből készült tetők — az angolok jellegzetes táborépítési „stílusát” leutánozva — az elsőt barakok, pavilonok tetején, az Arab Légión volt laktanyájában, amelyet két évvel ezelőtt vettek birtokukba.

Persze, csak ideiglenesen, amíg felépülnek Kfár Ecijon település háza, állandó jellegű községei. De az ideiglenes átmeneti tábor, amelyet az idők folyamán úgy ahogy lakhatóvá tettek, kicsinosítva, átfestve, rendezhetővé az arab katonák volt szállásait, lassan, ha nem is végleges — de állandó otthonukká vált: a hatóságok nem sietnek beváltani ígéreteket és nem igyekeznek hozzákezdeni az új házak felépítéshez.

— Nem vagyunk türelmetlenek — mondja a 21 éves Mordechai Knoll („Topele”), Kfár Ecijon gazdasági titkára. — Tudjuk, hogy a jelenlegi biztonsági helyzetben vannak más települések a határszéleken, amelyek jobban rá vannak szorulva kórházakra, mint mi. Végeredményben, tető van a fejünk felett. De ezzel együtt: nem „fai” a sikonügyi minisztérium és a Szochnut részéről, hogy hónapról-hónapra hűtsék, halasztják az új település házainak felépítését.

Ezek a laktanya-barakok egyáltalában nem felelnek meg a követelményeknek, a klimatikus viszonyoknak — magyarázza, miközben sétát teszünk a táborban. — Nyáron a bádótelek épületek pokoli meleg — a lemezes onták magukból a forróságot — míg a hűvös idő beköszöntével a lakóhelyiségek télen az általános hőmérséklet a fagypontra kerül mozdul és nem ritka a hőcsés sem. Tavaly télen a többször is mértünk minusz 3-4 fok hideget. És az elmúlt két év alatt — hála Istennek — több fiatal házaspár is letelepedett nálunk kis gyermekekkel, arról nem is szólva, hogy nálunk is volt már néhány esküvő és az itt született „szabrék” száma állandóan nő — de viszont ezek az ideiglenes lakóépületek egészségtelenek és csecsemőknek. Lehet hogy megfeleltek Huszejn katonái igényeinek, sőt talán a mi nőtlen és ideálista fiataljainknak is — de semmire sem a családok telepe-seknek.

FIATAL ANYA ÉS CSECSEMŐJE...

Eszter Szági (szül. Hollaender) fiatal anya. Két hónapos kis csecsemőjét, Kfár Ecijon leg-fatalabb eseményét, éppen etetni készíti, amikor hivatalos vendégként, „Topele” kíséretében bekopognak otthonukba. Az áttűzsedett bádótelek tetője, a „kipa” alatt, forróság üli meg a kis szobát. A pici homlokán izgatottsággal gyöngyöznek, édesanyja szaporán sürögve le a szőnyegre a verejtéket. A volt laktanya utolsó lakóépület-sorában kaptak szobát: ősiük egy pár lépésnyire már a gazdasági épületek soraközébe és szembe ablakokkal az átható „illatot” árasztó tyuktenyészet zárja el a kilátást.

— Nekünk „örögeknek” megfelel ez a lakás, hiszen mindenki ilyenben, vagy hasonlóban lakik itt — mondja fanyar mosoly kíséretében. — És amikor egy évvel ezelőtt leköltöztünk, előre tudtuk, hogy huzamosabb ideig le kell mondanunk egy összkomfortos lakás kényelméről... Kicsinyére mutatta lakáskörülményeket is el tudok képzelni. Például egy jó szobát, a beírt első 36 kőházban, melyeknek a tervek szerint már fel kellett volna épülniük régen.

napig.” Harminc oldalal odébb: „Senkisémmel mentheti meg ezt a földet csak a zsidók és a zsidóságot semmi ezen a világon nem mentheti meg csak ez a föld.”

Az ország ifjúságáról így beszél: „Ezek a mi fiatal testvéreink, akik életüket kockáztatják és akik elvesznek, ha mindannyian nem állunk mellettük és ha legalább félig-meddig nem tejesítjük kötelességünket azokkal szemben, akik sokkal többet tesznek, mint pusztán a kötelességüket.” Herzl, írja, — örülne eszméi diadalának, de látta azt is, hogy: „... a zsidók szerne a világban hatalmas ösz-szegeket adnak mindenféle célra, de milyen nehezen és vonakodva adakoznak saját ügyük számára, ekkor bizonyosan keserűen mosolyog

Eszter és Dániel Szági (Ciegler) Jeruzsálem-ből jöttek le Kfár Ecijonba és itt esküdtek meg a táborban. Az övek volt a harmadik „chupa” a fiatal településen. Dániel gépészmérnök és a falu kis fémüzemét vezeti, amely egyelőre még Jeruzsálemben működik. De a település bejárata közelében a talajgyegető gépek már készítik elő az üzem végleges helyét és néhány hét múlva megindulnak az építkezések is. A tervek szerint egy év múlva már az új telepen, üzembehelyezik Kfár Ecijon első komoly gazdasági ágát, a finommechanikai és precíziós alkatrészeket előállító kis gyárat, amely 40 embert foglalkoztat majd.

„ÜDÜLŐT SZERETNÉNK FELÁLLITANI...”

— A fémüzemen kívül, milyen gazdasági ágakra alapozzák az új települést? — Mint látja szép fényűzőtben és más dús lombú fák között, a hegytetőn fekszik településünk — válaszolja a gazdasági titkár. — Minden adottságunk, beleértve a klimatikus viszonyokat és geográfiai fekvésünket is, üdülő-nyaralótelep felállítására mellett szólnak, mint ahogy a régi Kfár Ecijonnak, 21 évvel ezelőtt is volt már „bét hávrá”-ja. Az egyik fiatal chivurunk édesanyja vezette akkoriban, a szépen prosperáló vendéglátóipari intézményt. A probléma nem az anyagiak előteremtése az üdülő létesítéséhez — hanem az ott dolgozó személyzet kérdése.

— A fiatal telepecsink ugyanis egyáltalán nem lelkesednek a gondolatért, hogy „szálloda pincéreként”, vagy „szoba-asszonyokként” kelljen dolgozniuk — folytatja „Topele”. — Lealázónak tartják magukra nézve, hogy vendégeket kell majd kiszolgálniuk. „Chálucok vagyunk és nem pincérek, azért jöttünk „hit-jasvutra”, hogy a földet megműveljük, mint apáink régen...” — mondták a falugyűlésen, amelyen felvetettük az üdülő felépítésének javaslatát, amely ellenkezésként nyomán egyelőre lekerült a napirendről. Pedig a már működő kis büfének nagy turistaforgalma is bizonyítja, hogy érdemes vendég-látásra berendezkedni. A kis vendéglőt most 100 ezer fontos befektetéssel nagy étteremmé építjük át, és a későbbiekben modern „motel” is állítunk fel mellette.

— Mezőgazdasággal nem foglalkoznak majd?

— De igen, hogyné... A hiba az, hogy nincs elég földünk, itt a környéken. Nöcsüha mellett, Láchisban, kaptunk 3000 dunám gabonaföldet, de képezi alapját mezőgazdaságunknak. Itt a köves domboldalakon, terezsó parcellákat készítenek elő földművelésre. Régen, Kfár Ecijon lakói gyümölcsstermesztéssel is foglalkoztak. Ma ez nem kifizetődő, 500 dunám nagyságu területet már elhódítottunk a követtől és virágkertészterület akarnak felállítani, meleggyákkal. További ezer dunám földet most készítenek elő megművelésre, valószínűleg dohánnyermeleésre. Az idén 10 dunám területen már természetünk dohányt — kísérleti jelleggel, próbaképpen. Szép termést kaptunk.

A LÉGIÓSOK BARAKJÁBÓL DOHÁNYPAJTA LETT...

Szöke dohánylevelek érlelődnek a barakok között felállított szárítórudakra felfűve. És bent, a volt légios katonák szállásából átképzett szárító-helyiségben — amely úgy látszik jobban megfelel „dohány-pajtának” mint lakóhelyiségnek.

Kfár Ecijon első dohánnyermeletét most szortírozták, készítik elő szárításra, a fiatal telepek, lányok és fiúk. A központban, a tero-bélyes árnyas fák alatt telepedtek le, behu-dóva a nap sugarai elől. Magyarájuk is ta-lálunk közöttük: Jaffa Schultz (19), aki Jeruzsálemből jött le, csatlakozva a település (Folytatás a 10-ik oldalán)

na és csendesen moandán: Erről megismerem őket!”

Még csak a befejezett idézzük, a könyv csendőjét, ahol Salten egészen kitárul: „MI vagyok én? Egy semmi, parányi emberélet, amely gyorsan elmúlik és boldog lehet, hogy a jövő melódiájának egy-két foszlányát elkap-hatta, anélkül, hogy megláthatn azt... Al-dottak legyetek ti, új emberek az ősi földön. Te, ifjúság, amely Palesztina földjét megműve-led... Ázsia mindig az istenek szülőföldje volt, mint ahogyan Európa mindig az a föld marad, ahol eltorzították őket, halovány és önmagának is idegen.”

HETI FILMLEVÉL

AZ ÉLET, A SZERELEM ÉS A HALÁL — Maxim mozi

Claude Lelouch döntő győzelmet aratott a szíveken első, felejthetetlen filmjével, „A férfi és a nő” című alkotásával. Megkapóbb, költőibb, szebben fotográfáltabb alkotást keveset látnunk és a siker fergeteges volt. Egyetlen filmjével világhírű lett az operatőrből rendezővé avanzsált marokkói származású zsidó fiatalember, aki alig 27 évvel a vállán egész nemzedékét és az előtévőket hagyott maga után. Az első filmjét Oscar díjjal jutalmazták és senki sem érezte, hogy illetéktelenül túl gyorsan jutott hozzá.

Második filmje az „Élni az életért” már bizonyos hanyatlást jelentett az elővel szemben, noha csak jelentéktelen, egy kicsit megütrő, a varázsa, az ujszerűség hódítóereje, már nem lehetett az operatőr kvalifikációját feltüntetni a filmművészetben.

A harmadik filmje, a „13 nap Grenobleban” dokumentumfilm, félóránál hosszabb, másfélórás, egész estét betöltő alkotás, amelyben az operatőr nagyszerű kvalitásait feltüntetni megmutatkozhat, de amely azt bizonyította be, hogy az ifjú rendezőnek van érzéke az üzlethez, nem törődik olyan esélytelenséggel, hogy nincs kellő mondanivalója, felcíomázza a rövid történetét, hogy filmjével anyagi előnyöközönjen.

Ennek a filmnek is az a bűne, hogy nincs elég mondanivalója, csekélymértékű. Dehát Lelouch ebből nem csinál gondot. Tekergős utakra viszi hőseit, olyan borzoló jeleneteket mutat be, olyan teljes feszültséget teremt, hogy senkinek sem lehet ellene kifogása. Csak éppen a film kétharmad része exenzió. Jó, jó látjuk, hogy egy fiatal autógyári munkás és munkásnő egymásba gabalyodnak, a munkás nős, gyermeke van, de ez nem gátolja a jobbagy szerelmében. Egy randevuján, a motellen fölött szerelmi együttélés idején, detektív árasztják el a bejárásokat, folyókat és sikerül is a motell elhagyni készülő fiatalokat letartóztatni. Vadul, bilincsbeverve viszik a rendőrségre a férfit és a vallást kíméletlenül. Elgyötírik, kinnözik, összetörök ellen-

Ennek a filmnek is az a bűne, hogy nincs elég mondanivalója, csekélymértékű. Dehát Lelouch ebből nem csinál gondot. Tekergős utakra viszi hőseit, olyan borzoló jeleneteket mutat be, olyan teljes feszültséget teremt, hogy senkinek sem lehet ellene kifogása. Csak éppen a film kétharmad része exenzió. Jó, jó látjuk, hogy egy fiatal autógyári munkás és munkásnő egymásba gabalyodnak, a munkás nős, gyermeke van, de ez nem gátolja a jobbagy szerelmében. Egy randevuján, a motellen fölött szerelmi együttélés idején, detektív árasztják el a bejárásokat, folyókat és sikerül is a motell elhagyni készülő fiatalokat letartóztatni. Vadul, bilincsbeverve viszik a rendőrségre a férfit és a vallást kíméletlenül. Elgyötírik, kinnözik, összetörök ellen-

HOROSZKOP

VIZONTÓ — (Január 21-től február 19-ig)

Ne kezdjen bele egy nagy akcióba gyorsan, megindulás nélkül. Előbb tanulmányozza a kérdést minden oldalról és a tényleges elkészítésre is fordítson megfelelő időt. Valakivel kicsit feszültté válik a kapcsolata.

HALAK — (Február 20-tól március 20-ig)

Ne tévesse össze a hegyek árnyékát a hegyekkel. Csak a tényleges problémák megoldásának szenteljen időt, különben energiát elpocsékolja. Sokat segíthet egy válságos órában az optimizmus.

K O S — (Március 21-től április 20-ig)

Ne hagyja abba az erőfeszítést kitűzött céljai elérése érdekében. Egy telefonbeszélgetés, vagy egy levél alapján új erőforrásai támadnak, s minden megy tovább, csak sokkal egyszerűbben.

B I K A — (Április 21-től május 20-ig)

Valakítől komoly segítségre számíthat, de meg kell teremtenie a lehetőséget, különben elmarad a támogatás. Ezért meg kell különböztetnie a tényleges barátait a látszólagosaktól.

I K R E K — (Május 21-től június 21-ig)

Ha most elszakadt egy nagy lehetőség, hosszú ideig nem adódik az életben hozzá fogható. Egy esemény kapcsán rájön, hogy a harag nemcsak rossz tanácsadó, de képtelen teszi az embert alapvető körülmények helyes megítélésére is.

R Á K — (Június 22-től július 22-ig)

Hangulatai nagyon hátrányos helyzetbe hozzák önt másokkal szemben, akik függetlenítik magukat ilyesmitől. Valakítől ajándékot kap, szeretettel, hűséggel kell fizetnie érte.

OROSZLÁN — (Július 23-tól augusztus 23-ig)

Szakmai téren új lehetőségek nyílnak. Ha most ügyes lesz és kitartó, akkor szépen haladhat előre. Fiatal szerelmesei számára veszélyes időszak, mert kapcsolataik könnyen elromolhatnak — egy idegen erő beavatkozása folytán.

S Z Ű Z — (Augusztus 24-től szept. 22-ig)

Ha nem ér szerencsésen véget egy bizonyos ügy, ne mutassa a csalódottságát, elég, ha azok tudják, akik amúgy is tudják. Ne bizzon az első benyomásokban, legyen alaposabb, körültekintőbb.

MÉRLEG — (Szeptember 23-től okt. 22-ig)

Egy apró hír alkalmas arra, hogy kedvét szegje, de próbáljon felemelkedni a kiesésekben és tekintse a nagy összefüggéseket. Egy baráti találkozásból nagyon sok öröme lesz, ha átadja magát bátran az emlékezésnek.

SKORPIÓ — (Október 23-től november 21-ig)

Többen is igyekeznek egy helytelen lépésre rábírni, de ne engedjen a rábeszélésnek. Annál is kevésbé, mert hiszen világosan látja, mennyire helytelen, amiről szó van. Kisgyerekek által adódik különös öröme ezekben a napokban.

N Y I L — (November 22-től december 21-ig)

Dinamizmusával végül sikeressé tesz egy ügyet, vagy legalább is a kudarc nem lesz annyira szembeütő. Ha egy okos tanácsra hallgat, megkíméli magát nagyon sok későbbi bosszúságtól, mert egy bizonyos lépést nem tesz meg. Ugyanis ballépés lenne.

B A K — (December 22-től január 20-ig)

Amíg nem erősödik meg a lelked, nagyon mérsékelj lelked, semmi értelme a vitáknak. Ha ezt sikerrel megcsinálja, később még alkalma lesz továbblépni az életben, s sikert sikerre halmozni, ahogy szeretné.

álló képességét, vallomásra kényszerítik. Az esküdtszék egyhanguan bűnösnek találja és a bíróság halálos ítéletet hoz.

Miért? A nézőnek ezt még mindig nem kötik az orrára. Mi köze hozzá? Már nyomozóan sok idő pergett le, a filmtervező nagy része is leküzdözte az orsót: miért nem szabad megtudnunk, hogy miért a halálos ítélet, mit is tett tulajdonképpen a házasságörvén bűne mellett az az ifjú, mert hát ez a vétkeket manapság halálal büntetnék, kipusztulna az emberiség.

Persze a legvégén mindent megtudunk, de milyen gyötrelmes az ut odaig. Nem mintha minden jelenet nem lenne tökéletesen elkészítve, a legkitűnőbb mesterfogásokkal, nem mint ha a színészi játék tekintetében bármilyen hiányérzetünk is támadna. Csak éppen a szűk kis történet kívánta a film fejletlenebbé állítását, mert különben hamar vége szakadt volna mindennek.

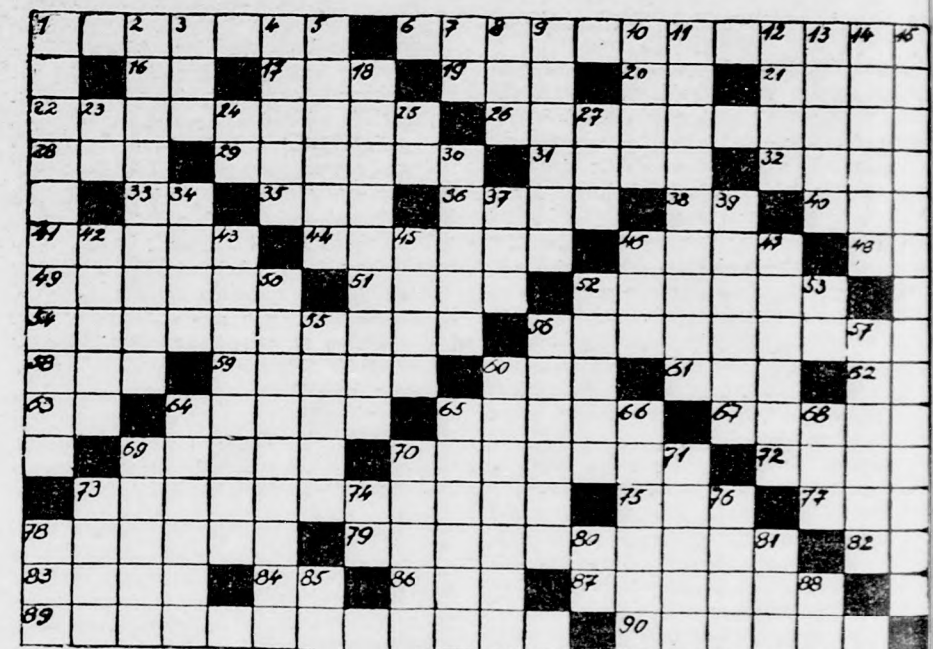
Hogy miért kerül a Simca-gyári munkás nyaka a guillotine alá? Ezt most azok íránt

szolidaritásból nem mondhatjuk meg, akik megakarják nézni ezt a filmet, mert hát ez az igazán nem szándékunk bárkit is lebeszél, hogy e filmet megnézze, mert jó munkát lát, professzionista magabiztonsággal, forrlyokkal, olyan rendező alkotását, aki kezében egy két alkotásában a költőiség szárnyalásával jelentkezett, ujjat keresett, ösztönösen rábukált egy aranyösvényre, járt is rajta, de elvesztette talpa alól és most keményre kövezett széles országútra érkezett, ahol már sokan jártak és még sokan megfordulnak.

A színészek majdnem valamennyien ismeretlenek. A magunk részéről soha nem idegenkedünk ettől, sőt kíváncsisággal fordulunk az új felé. A főszerepben egy marokkói fiatalember, Amidou, a gyakorlati színjátszó színész próbálkozik a kamera előtt. A rendező fejlegyelmre szorítja, kihozza belőle, amit a forgatókönyv megkövetel. Az a forgatókönyv, amelyet szintén Lelouch írt.

ZOLTÁN DEZSŐ

KERESZTREJT VÉNY 2133

Vizsintes: 1. Borszeg, szesz. 6. Angol orvos, az Oxfordi Egyetemen a patológia tanára, a penicillin kutatásával foglalkozik, 1945-ben orvosi Nobel-díjat nyert, teljes név. 16. Tolvajnyelv eleje. 17. Idegen női név. 19. Talál. 20. ...-ipó. 21. Ékezettel fölke (vonaton). 22. Olasz szabadságküzde, az egységes Itáliáért folyó harc egyik vezéralakja — 1807—1882. 26. Könyved udvariasság, finomság franciás eredetű szóval. 28. Söntés. 29. Afrikában élő hosszú nyakú kérődző. 31. Mondat végére teszik. 32. Világhírű szalóda-hálózat, 3. 4. betű felcsere. 35. Z. O. 36. Eppen hogy csak. 38. Kontinens eleje. 40. Állat hímje. 41. Tengerparti enyhe, friss szél, eredeti francia helyesírással. 44. Női név. 46. Mohamedán előimádott. 48. D. P. 49. Francia író — 1864—1910. Legjobb műve „Poil de Carotte”. 51. Távol áll a valóságtól. 52. Harcias nő. 54. Két szó: 1) különféle színben előforduló színjátszó ásvány, egyes fajtái színesítőanyagok; 2) gyalogáldozattal történő nyitás a sakkjátékban. 56: Vízben oldhatatlan, szaruszerű fehér anyag. Fényérzékeny, a fényképezésnél használják. 58. Mók ikerzsava keverve. 59. Morál betűi keverve. 60. ...elet, tavasz. 61. Csaldó. 62. Német ő. 63. Kicsinyítő képző. 64. Vadászutya. 65. Vándor, kóborló, lakhelyét állandóan változtató. 67. Vissza: féktelei kihasználás. 69. Az okori Rómában a nemesség választócsoporthoz tartozó. 70. Az 1956-os magyar forradalom katonái vezére volt. 72. Az első gyilkos. 73. Két szó: 1) érdemem, kitüntetés, 2) számmértékben a m. 200—300—10—40. 46. ... rális, erkölcs-telen. 47. Átvitt értelemben tar-

ka keverék, egyveleg. 50. Tibeti buddhista vallás feje, aki a legfőbb világi hatalomnak is bírta kosa volt. 52. Testmért. 53. N. U. 55. Ékezetelt emigrációban élő nagy magyar író. 56. Megvéd minden nehézségtől. 57. Közigazgatási és bírói tevékenység betöltő egyén az Amerikai Egyesült Államokban. 60. Színezet, színház. 64. A rák megelőzésére az a fokozottan ajánlott, amelyben a hangfrekvenciát a vívfrekvenciától elválasztják. 65. Régi időmérés. 66. Vallás. 68. Akadály. 69. A skótok nyelv is ez. 70. Gabonabőrlemez szülő üzeme. 71. Csaldó. 72. Harapott. 74. Kutyafejű. 76. Gyalgos katona régen. 78. Apró. 80. F. S. 81. Függs. 83. Ékezetelt az áru értéke. 88. M. gánhangzóval írt novény.

2130. sz. KERESZTREJT VÉNY MEGFEJTÉSE

Vizsintes: 5. FREUD — 11. JISZRAEL NADZSÁRA — 12. URAN — 18. LILLE — 23. SMARAGD — 33. CHAJLIT VITAL — 40. ORION — 41. KORTINA — 51. TALMI — 61. GRANT — 72. TAKÁRÉK — 74. ALAKULO — 77. TROJKA — 77. ORÁTOR.

Függőleges: 2. LILJOM — 7. J) ELLORE — 21. METABÓZIS — 12. ARAGON — 13. ESPANA — 27. AUGUSTE COMTE — 32. CONQUISTADOR — 33. CSILLAG — 34. IBISZ — 35. VERGA — 38. LITANIA — 59. KILAKK — 60. WASA — 62. NAPLO — 64. JENA.

Nyereménykönyv: Thomas Mann: Az elesérelt ívek.

UJ KELET SZELVENY 2133 REJTVÉNYPÁLYAZAT

Név: ..... Cím: .....

Elmentem az idő... ahol születtem és... met töltöttem. Elte... roshan sok barátom... szik a temetőben, d... urbanista szakemb... tünős példáját látar... egy városnak a m... várostervezés. Ara... tam az előrelátó... vetkezéseit. E... szehasonlításból... levonni és ennek... dáiul Tel Aviv és... vehetné.

Temesvár megva... vezető urbanistái... város közepét, ab... nálak, széles zöl... kal veszi körül m... tul vannak a lakó... ahonnan nem fúj... ipari neveltek.

E zöld sáv ne... a város minden p... hivatalok közvett... esőkenti a levegő... talmát a város m... mobilizációkkal tel... lési probléma me... nagy az autóforgal... ben a gyárak, kén... lok benzinszűrő és... utcaikban. Ezt jav... termelő „zöld sáv... és kellő helyén a v... A tökéletes zöl... területeken megal... De Jeruzsálemben... és új város közt... Tel Avivban sem... vezni, mert a város... ni minden irányba...

AZ ÜRS... Temesváron a 7... hoey 70-80 évvel... volt. A mostani... sánc-gyűrű vette k... akkor csak a sá... Így csak a sáncok... kezelték lakotelp... mert a Belvárosba... helye.

Mikor a sáncok... bontották, sáncok... radt a belváros é... ma a „zöld sáv”... városi határokonk... ték e területet be... volna, hanem tül... kirotják. Ahol ré... és az odavetett é... a külvárosokkal v... szokalmán széles... dern városfejlesz... tént és városzépne... nős. E sugárutak... egyenes utak. A F... vezetett ut kezelté... épület és a másik... man katedrális zá... ideális kertet alkot... és turista szemlélt... virággyűj és padó... ma menő forgalmat... rosha vezetett ut... szemléltető szob... sugárt. A város... nem engedték sem... épületeket. Minder... szob, legmoderneb...

ARA... Kevés fejlődést... sában, ami dicvár... most jobban rendt... az utcák is tisztá... eltekintve az új A... igen van új épít... pontjában. A régi... partján még mindig... A várba vezető M... lighatórú folyamát... jai látszanak ma... ton... átjáróval h... csán hat egy város... szűke, hogy akadá... nak közlekedést. A... helytelen lenne új... középületeknek, m... város központjához... azok az új lakóház...

Uj Kelet 196

TT
DM
el ellé
el Ro
s, hogy
zet, va
si gépe
t vásá
foly
ásárka
Izrael
román
afrikai
18 mil
ést ké
ól ön
piacai
abban,
galább
bevá
k. Iz
darab
autót
1.3
autó
eladni
millió
tus fel
érték
pedig

meg, akik
rt hát ez
Márpedig
lebeszélni,
munkát lát,
nyokkal,
tben egy,
fásával je
rábukkant
le elveszi
követett
sokan jár
n ismeret
idegen
dulunk az
kői fiatal
elő színez
edő fegyve
n forogató
ny, ame
N DEZSÓ

2133

50. Tíbe
aki a leg
ak is birt
méret, 53
emigráció
r író, 56
nehézség
bírói tiszt
az Ameri
kban, 60
4. A ráda
a fokozata
kvenciát
választási
66. Valut
kötök nye
örlére sz
ládatag, 72
fajta elej
rege, 77
Függe, 83
ke, 88. M
növény.

REJTVENY
SE
UD — 14
ARA — 17
LE — 23
CHAJIM
ON — 43
TALMI
2. TAKA
LO — 76
ATOR.
ILION
METABA
ON — 19
AUGUSTE
AQUISI
AM — 34
GA — 36
SLAKK
NAPLO

nyv:
eleserét fe

EGY ERDÉLYI UTAZÁS TANULSÁGAI

Temesvár — a városrendészet mintaképe — Közeledés a szocialista és a kapitalista rendszer között

Írta: GÁBOR DEZSÓ (New York)

Elmentem az idén nyáron én is Aradra, ahol születtem és Temesvárra, hol fél életemet töltöttem. Eltekintve attól, hogy két városban sok barátom él még és még több fekszik a temetőben, de érdekelt két város, mint urbanista szakembert is, mert Temesváron kitűnő példát láttam annak, hogy mit használ egy városnak a messze jövőbe látó, nagystílű városrendezés. Aradon viszont tanulmányozhatam az előrelátó városrendezés hiányának következményeit. E két város fejlődésének összehasonlításából értékes tanulságokat lehet levonni és ennek sok város a világon — például Tel Aviv és Jeruzsálem is — jó hasznát vehetné.

Temesvár megvalósította azt, amiről a világ vezető urbanistái másutt csak álmodnak. A város közepét, ahol irodák, üzletházak dominálnak, széles zöld sáv parkokkal, virágokkal veszi körül minden irányban. A zöld sávon túl vannak a lakóházak és az az oldalon, ahonnan nem fúj rendszerint a szél, a gyári ipari negedek.

E zöld sáv nemcsak pihenőhelyet biztosít a város minden polgára részére a lakások és hivatalok közvetlen közelében, de lényegesen csökkenti a levegő füst, gáz és baktérium tartalmát a város minden részén. A füsttel, autómobilgázokkal tele levegő komoly egészségügyi probléma ma mindenütt a világon, hol nagy az autóforgalom. Szélmentes, felhős időben a gyárak, kémények füstje, az autómobilok benzinező és a por benne marad a szűk utcákban. Ezt javítja lényegesen az oxigént termelő „zöld sáv”, ha van belőle elegendő és kellő helyen a városnak.

A tökéletes zöld sávot a teljesen beépített területek megvalósítani nem könnyű feladat. De Jeruzsálemben a beépítetlen terület a régi és új város közt erre jó alkalmat nyújt és Tel Avivban sem késő a zöld sávot megtervezni, mert a város még messze fog terjeszkedni minden irányban.

AZ ÜRES TERÜLET ZÖLD SAVVA VÁLT

Temesváron a zöld sávot lehetővé tette az, hogy 70-80 évvel ezelőtt még valóban vár volt. A mostani belvárost ekkor többszörös sánc-gyűrű vette körül és a mai Bega csatorna akkor csak a sáncárkok vizét szolgáltatta. Így csak a sáncokon, sáncárkoktól túl lehetek behatolni a városba, a városok, gyártelepek, mert a Belvárosban nem volt számukra már hely.

Mikor a sáncokat a múlt század végén lebontották, helyükön széles, üres terület maradt a belváros és a külvárosok között. Ez ma a „zöld sáv”. Nagy érdeme a különböző városi hatóságoknak, hogy azóta sem engedték e területet beépíteni, mint ezt másutt tették volna, hanem tulajdonban nagy részüket parkokként, ahol régen az erdőfirtók kapui és az odavezető utak és hidak voltak és ahol a külvárosokkal való forgalom lebonyolódik, széles sugárutakat keresztelik a zöld sávot. E szokatlanul széles sugárutak kiépítése is a modern városfejlesztési szempontból igen előnyös. E sugárutak nem végtelenbe szaladó egyenes utak. A Belvárosból a Józsefvárosba vezető út kezdettől az egyik végén a színház épület és a másik végén az impenans új román katedrális zárja le, mindkét irányban ideális képet alkotva a fotográfusok, festők és turisták szemlélet részére. Az út közepén virágágyások és padok választják el a két irányba menő forgalmat. A Belvárosból a Gyárvárosba vezető út elhajlik két ponton, ami a szemlélőnek szebb képet ad, mint egy egyenes sugárút. A város e két vezető bulevardján nem engedték sem túl magas, sem túl alacsony épületeket. Mindez Temesvárt Románia legszebb, legmodernebb városává tette.

ARAD — MARAD

Kevés fejlődést találtam viszont Arad városában, ami dicserélt érdemeire. Igaz, hogy most jobban rendezték a parkokat és az utcák is tisztábbak, mint voltak régen, de eltekintve az új Astoria luxus-szállodától, nemigen van új építkezés, változás a város központjában. A régi várterület a Maros tulsó partján még mindig vár egy jó városrendezőre. A várba vezető Maros-hídnak, amelyet a világhírből folyamán elpusztítottak, csak a romjai látszanak ma. E hidat primitív, szűk ponton — átjáróval helyettesítették, ami elég furcsán hat egy város közepén, arról nem is beszélve, hogy akadályozza a tutaj, hajó és csónak közlekedést. A régi vár területe ideális, helytelen lenne új városi lakótelepeket, új középületeket, mert sokkal közelebb van a város központjához és üzleti negyedhez, mint azok az új lakóházak, amelyeket a város a város

fizetése után a magántulajdonosok, részvényesek zsebevágának.

MÉRT NEM KÉTSZEREZIK MEG A FIZETÉSEKET

A kommunista államoknak meg kell tanulniok, hogy a gazdasági fellendülésnek elengedhetetlen feltétele, hogy a munkások és a parasztok nagy tümege eleget keressen nemcsak hogy megélhessen, de hogy luxusdolgokat is vásárolni tudjon.

Erdemes gondolkozni azon, hogy mi történne, ha Románia például kijelentené egy napon, hogy mindenkinek kétszerannyi fizetést ad, mint amennyit ma kap. Nagyobb inflációtól nem kellene tartani, mert az állam szabja meg az összes árúárakat, élelmiszereket árat. Elvégre is ilyen huszárjárás teremtette meg Amerikában is a gazdasági fellendülést 1932 körül. Roosevelt akkor törvényesítette a sztrájk-jogot és ennek következtében a munkások Roosevelt 12 éves adminisztrációja alatt, duplájára emelkedtek. Roosevelt biztosította ugyanakkor a farmerek, mezőgazdák keresetét azáltal, hogy az állam lépett közbe, mint vásárló, ha a termékek ára a túltermelés miatt alacsony volt. Igaz, hogy a lakások, élelmiszerek, szórakozás is olcsó. De így is kétségtelen, hogy a fizetésből, nyugdíjából kevesnek lehet rendszeren élni, ruházkodni Romániában. Holott a kommunista államokban a munkásoknak nemcsak ugyanazt a bért kellene kapniok, mint a nem-kommunista államokban, de nekik kellene kapniok azt az összeget is, amit ott az államnak járó adók le-

ARANY KÖZEPUT FELE?

A lakáshiány csökkentése érdekében ma Románia házakat épít, amelyekben a lakásokat nem bérebeadja, hanem eladja. Azt hiszem közeledés az a magántulajdon kapitalista elvé-

hez. Azt sem tartom véletlennek, hogy Aradon az új luxus-szállodát a kapitalista Astor-ról nevezték el. Ilyen közeledés a kapitalista rendszerhez fennáll a többi kommunista országok nagy részében is. Budapesten egy amerikai hotelvállalatot bíztak meg egy dunaparti szálloda építésével és vezetésével a dalmát tengerparton, Jugoszláviában német kölcsönrel építkeznek egy hotelkonzorcium. A gyáripár majd mindenütt kapitalista módszereket vezet be a nyereség fokozására. Persze ugyanakkor meg kell állapítani, hogy viszont a kapitalista államokban még talán nagyobb mértékben fennáll a közeledés a szocialista elvek felé. Megnyilvánul ez az erős adózásban és sok más a népjóléti szolgáló törvényben. A kommunista államok elvették a gyárakat, üzleteket, nagybirtokokat. Amerikában nem vették el ezeket, de alaposan megadóztatják. Amerikában minden nagyobb részvénytársaság 52 százalékát fizeti a nyereségének (sőt a vietnami háború folytán 57 százalékát), mielőtt a nyereség többi részét kifizetné a részvényeseknek. A részvényesek osztalékát aztán az egyéneknél újra megadóztatja az állam. Amerikában tehát az állam átlagban 75-80 százalékát kapja minden nagyobb részvénytársaság nyereségének anélkül, hogy részt vállalna az esztelen veszteségekben, vagy banklődni kellene a vezetéssel. Ez magyarul szerintem annyit jelent, hogy az állam 75-80 százalékos tulajdonosa minden nagyobb vállalatnak. Amerikában, és ez a 75-80 százalék valószínűleg több mint a 100 százalék Romániában, mert az amerikai városnak jobban kell igyekeznie, hogy nyereséget elérjen, mint a román állami vállalatnak.

A mai zűrzavart csunya világban a közlekedés a szocialista és kapitalista gazdasági rendszerek között táplálja a reményt egy jobb világra, mert el lehet képzelni, hogy e rendszerek valamikor valahol a közepúton találkoznak fognak. Azzal ma tisztában vannak mindenütt a világon, hogy sem a rideg kapitalista rendszer, a laissez-faire, sem a rideg kommunista rendszabályozás nem vált be. Csak ne jöjjen egy új világháború, mielőtt az aranyközéput megheozná a világbéke és a prosperitás paradicsomi állapotát.

A DDT veszélyezteteti az emberiséget

Egy szerzetes szenzációs felfedezései

A múlt században Gregor Mendel, egy osztrák szerzetes felfedezte az öröklődési tudomány alapjait. Most egy kaliforniai szerzetes felfedezte a DDT nevű rovarirtó szerzetes kártékony hatását, amely olyan méretű, hogy minden öröklésnek a megszüntetéséhez — az emberiség kiirtásához — vezet. Lawrence barát — polgári néven Dr. Lawrence Cory — az északkaliforniai St. Mary kollégiumnak biológiai tanára. Eppen egy kollégiumnak biológiai tanára volt mint Mendel — aki eredetileg botanikus volt — közvetve jutott el az öröklődési tudomány tanulmányozásához. Cory is a levegő áramlásának tanulmányozása során jutott felfedezéséhez. Először is rájött arra, hogy a rovarirtószerek, amit a kaliforniai farmerek a növényekre permeteznek, a 100 kilométer távolságra lévő Sierra Nevadában megmérgezték a halakat és békákat. Ezenkívül valószínűleg messzemenő és állandó genetikai változást idéznek elő a rovarokban. A nyugati szelek hordják a DDT-t a Sierrába, míg a keleti szelek a tengerbe viszik a mérget.

A Csendes-óceán kaliforniai partján végzett vizsgálatok és kísérletek megállapították, hogy a DDT megakadályozza a parányi, mikroszkopikus növények fotoszintézisét, ami az a folyamat, amelynek során a növények az oxigént a légkörbe bocsátják. Ezek a növények nem csak a tengeri halak táplálékának alapját képezik, hanem fontos részei a levegő akkenti összetételének, ahogyan arra az embernek szüksége van.

Hallottunk már tűz- és fagyhalálról, amelyek az emberiség asztronómikus tümemények következtében (mint napfoltok) van kitéve, beszélnék a túlnépesedés által fenyegető éhhalálról, atomhalálról, amit egy örült idézett elő nukleáris fegyverekkel. Ehhez a „csokorhoz” most hozzájön a fulladásos halál egy változata, amit az ember önmaga idéz elő, azáltal, hogy hosszú évek során megmérgezi a növényzetet, ami oxigénellátásának főforrása.

Erről a témáról tartott a szerzetes-professzor előadást a new-yorki oktatási televízióban. Lawrence barát egyáltalán nem olyan, mint amilyennek az ember egy szerzetes el képzel, inkább egy kalandot kereső természetbarát hűné az ember, akinek az egyházhoz édes-keves köze van. Dr. Cory éveken keresztül vándorolt házizsákkal és buvárfelszereléssel a Sierrában, halakat és békákat fogott a jéghegy hegységben, amelyeket azután megvizsgált, hogy nem talál-e bennük DDT nyomokat. Dr. Cory kutatásait az Egyesült Államok Közegészségügyi Intézetének támogatásával végezte és annak eredményei

most részletes jelentés formájában fekszenek a Haladó Tudományok Támogatására Alakult Társaság előtt.

Dr. Cory nagymennyiségű DDT-t és Dieldrint (egy hasonló rovarirtószert) fedezett fel 1945-ben és pisztrángok zsirtegeiben még 3000 méter magasságban is. Ezeket a szerzetesek (fosztások) hamar bomlanak, addig a DDT és Dieldrin nagyon sokáig megtartja összetételét. A Földművelésügyi Minisztérium statisztikája szerint, az utóbbi évek során csak Kaliforniában nem kevesebb mint 40 50 kiló rovarirtószert használtak fel, de hogy ekkor mennyit volt a DDT, azt nem közli a jelentés.

Dr. Cory előadásához hozzászólt Robert Riseborough a Kaliforniai Tengerészeti Intézet vezetője és ott végzett hasonló kutatásokat. Beszámolt arról, hogy Európa és Afrika mezőgazdaságában használt DDT-t a keleti szelek 6-7000 kilométer távolságra hordják az Atlanti Óceánra keresztül egészen a Karibi Tenger szigeteig, ahol ezek a vegyszerek egész tömenny formában találhatók. A Csendes Óceán partvidéke viharadarainak, a Bermudák fecskéinek és az Antarktisz sirláinak rakodtak le. Így a San Francisco-i öbölben évenként 2000 —, a Mexikói Öbölben 10 000 kiló DDT-t mosnak a folyók a tengerbe, hogy aztán a földérsz növényvilágában elvégezzék szörnyű pusztításukat.

KFÁR ECIJONI FIATALOK...

(Folytatás az 5-ik oldalról)

hez. Szülei 1947-ben alijázták Dunaszerdahelyről és konfekciós üzemetk van a fővárosban.

— Pont két éve, hogy itt telepedtünk — meséli Jaffa. — Hetekig tartott mire lakhatót találunk az Arab Légő táborát, mire kitartottunk a felgyülemleni szemetet — értsd alatta a sok Izrael-ellenes propaganda-anyagot is — és lekaptunk a falakról a lázító, ellenünk lelkesítő feliratokat és gunyrajzokat. Jó éreztük itt magunkat, kitűnő a „chevra”. És végérményben egyivásu, egy gondolkodó fiatalok vagyunk, akiket egy cél gyűjtött itt össze: felépíteni a lerombolt falu helyén az új Kfár Ecijont...

— Ki maradt meg a 21 évvel ezelőtti településből?
— A szellemi örökségen kívül a legfontosabb „maradvány” az akkori időkből, a

Hez e kártékony rovarirtószereket milyen nagy mértékben terjesztik a folyók, az már régen ismeretes volt, ezért dr. Cory kutatásával elsősorban azt akarta bizonyítani, hogy a szél, illetve légáramlatok milyen mértékben terjesztik a DDT-t. Egész pontos mérések által sikerült megállapítania, hogy a Sierra Nevadának a viharos szeleknél kitűnő nyugati oldalán, az állatok zsirtegeiben sokkal nagyobb adagokban találtak DDT-t, mint a szélesded keleti oldalán.

E rovarirtószereknek az ötvenes években elterjedt túlzott használata ma már a Sierra Nevada vadregényes erdőseit és legszebb kirándulóhelyeit veszélyeztetik. A Sierra Club és más természetvédelmi társaságok többször erővel tiltakozása ellenére, többször permetezték a vidéket — a kormány engedélyével — DDT-vel. Ezek a társaságok más szereket használtak javasolták, mert óva intettek, hogy a DDT használata nem csak a kártékony rovarok kiirtására korlátozódik majd, hanem az idők során megzavarja a „természet be rendezését” és az egész környezet fejlődését károsan befolyásolja. Lawrence barát bebizonyította, hogy az emlitett vidéken tartalmazzák az állatok zsirtegei a legszörnyebb DDT mennyiséget. Megállapította továbbá, hogy a DDT az emlősök és madarak örökösödési hormonjaira kártékony hatással van és maradóan elfajulásokat idéz elő a légy kromoszómájában. Dr. Cory ezután bejelentette, hogy kutatásának első fázis befejezte és a jövőben a new-yorki Columbia Egyetem genetikai szakának tudósával karöltve azt igyekszik majd megállapítani, hogy milyen kártékony hatással van a DDT és más feregirtószerek az emberre.

Áskenázi Ervin

»LÉGY RÉSEN...!«

Írta: SALAMON MIHALY

A múltkoriban egy ismerős hölgy ezt mondta nekem: „A férjem is, meg én is, nagyon szívesen olvassuk az írásait, de miért mindig vallásos cikkeket ír?”
— Vallásos cikkeket? — tűnődöm magamban. A dolog talán úgy áll, hogy a hívő embereknek — akik közé magamat is sorolom — az írásaim mögött világlátásuk, még ha egyszerű politikai témákról is, mindig a felszínre törnek. Egyébként azonban — meggyőződésem szerint — csak kétféle írás, vagy publicisztika létezik: jó és rossz. Ha jó, a legvállalatlanabb újságíró írását is elolvassom, félve, ha nem kimondottan hitehagyásra akar rábeszélteni — ha viszont rossz, a cikk olvasását már a második bekezdésnél akkor is abbahagyom, ha azt abszolút vallásos, sőt melyen jámbor zsidó írta.

Mindent azért, mert ez alkalommal egy valóban „vallásos” témáról akarok értekezni, bár kissé negatív előjellel.
Múlt héten, egészen véletlenül az izraeli cserkész-mozgalom szépen kiállított hivatalos folyóiratának éppen elut havi, tehát a nagyünnepet megelőző száma került a kezembe. „Hej náhon” — „Légy résen” — a címe a lapnak, amely ebből az alkalomból az Izraelben lezajlott dzsemboriról is terjedelmes, képes beszámolót közöl. Eddigi fogalmaim szerint az egészen fiatalok ifjúságát is magába fogadó, az egész világra kiterjedő mozgalom a természet szeretete mellett, embertársunk tisztelgésére és megbecsülésére, kölcsönös segítségnyújtásra, szociális gondolkodásra és hasonló szép dolgokra oktatja a felnövekedő ifjú nemzedéket.

Hogy napi, vagy felekezeti-politikai, sőt egészen „magas” vallás-filozófiai elmélkedések is tevékenységük körébe tartoznak, arról csak most, a cserkészek lapjának fenti számában leközölt cikkből értesültem. Egy magyar író szerint, minden, látszólag egészen véletlenül az ember elé kerülő írásnak valamilyen rendeltetése van. Az említett cikknek, azt hiszem, az a rendeltetése, hogy az olvasónak továbbadjam. A nevezett cikket, amelyet a lap a fiatal olvasók épülésére „Mi folyik itten?” (Má holcch káán?) cím alatt közöl le, Joav Tomer írja, és annak szövegét lehető hű fordításban alant közlöm.

*

Nem vagyok vallásos — kezdi a cikkíró magas minőségű elmefuttatását —, belátható időn belül nincs is szándékomban ilyené lenni. Mégis, mikor Jeruzsálemben a Nyugati Falat megláttam, könnyek toltak a szemembe. Hiába kérdeztem magamtól, miért? Mindenesetre, nem mintha hinni benne, hogy Herodes építette és a Szent Templom falának szánta, ez nem tgyezik sem a történelmi adatokkal, sem a logikával. Hát akkor? Ismétlem, nem tudom a dolognak magyarázatát adni. Lehet, hogy az öreg zsidó feletti sajnálkozásom miatt volt, aki a Falnál mellettem állott. Látszatra gyenge, kicsi ember, aki azonban hallatlan extázissal lóbálta magát minden irányban, direkt felém volt, vajon a következő percben nem fog-e összerögni. Mikor megtudtam, hogy óriási energiát jelentő hajlongása már három órája tart, s hogy ugyanezt naponta megismétli, a dolgot nem akartam elhinni. A felette való szánakozásomba a végén valami elismerésem is vegyült.

Próbáljuk azonban megmagyarázni magunknak, mi történik itten? Nem vagyunk vallásosok, a Kotel megpillantásánál mégis elröppenünk. Nem vagyunk vallásosok, mégis meg vagyunk győződve róla, hogy itt van a helyünk, Erec Jiszráelben, annak ellenére, hogy a Tnáchon kívül egyetlen adat sem utal arra, hogy ez a természetes lakóhelyünk és nem Biro-Bidsán, vagy Uganda. Zsidók vagyunk, de nem vallásosok. Vallásunk a zsidóság, de tulajdonképpen felekezeti-közösségi vagyunk. Ezzel aztán el is jutottunk a tulajdonképpeni problémához.

Ugy, mint sokan az állam lakosai közül, nem vagyok vallásos. Vannak azonban vallásosok is, akik hisznek Istenben és az Ő parancsolataiban, hiszik, hogy a világot Isten hat nap alatt teremtette, hogy az ember maga a teremtés hatodik napján jött a világra. Mindent a régen ismert tény ellenére, amely szerint a földgolyó kihűlése sokmillió évig tartott és ez idő alatt a föld forró tüzgolyó volt, amelyen emberi élet nem létezhetett. Dehát hagyjuk ezt. Ok hisznek benne és ehhez joguk van.

Ugyanezen vallásosok azonban — folytatja a cikkíró —, a Kneszetben is képviselve vannak, sőt a kormánykoalícióban is, ez a koalíció a háború előtt is fennállott már. Tehát: Szeretnék péntek este egy filmet megnézni, — miért tilos ez az én számomra?

Egész héten tanulok, péntek este tehát szeretnék moziba menni. De a mozi csukva van. Azt kérdezem: miért?
— Eljétek a magatok életét, ti vallásosok, senki nem akadályoz meg ebben benneteket. Nem akartok szombaton moziba menni? — Ne menjetek. Nem akartok szombaton a kioskban valamit inni? — Ne igyatok, de engedjétek, hogy mi ihassunk, — miért ne?! Nem akarjátok, hogy halálotok után felboncoljanak benneteket? Bőszédek. De mit érdekel benneteket az, hogy a mi hullánkat felboncolják? Ezenkívül: miért nem élvezhetem szombaton én a televíziót? Vagy, ha vonaton akarok utazni, vagy repülőgépen, milyen jogotok van hozzá, hogy mindez nekem megtiltsátok?

Az iskola arra kötelez, hogy Tnáchot tanuljak. Nincs semmi kifogásom a Tnách ellen. Szerintem, egészen jó könyv ez, az életéről szóló mély filozófiával, de miért kell nekem dolgozatot írni arról, hogy mi indította Jeremiás prófétát a „Kínót” (Jeruzsálem sirtása) megírására? Vagy: miben áll Jechezkiel próféta nagysága? Az én véleményem szerint ez a két pasas („bárnás”) valami propaganda-hivatalos intézmény vezetője lehet — meg vagyok győződve róla, hogy azok voltak —, megfelelő segítségemmel, amely a különféle fellépéseiket megorganizálta. Természetesen, ezt a véleményemet nem írhatom meg az ilyesfajta „dolgozatokban”, mert ez nem egyezik sem a köztudatossági minisztérium, sem a tanármunkával.

OLAJLÁZ ALASZKÁBAN

(A múlt hét egyik napján Alaszkában megütötte a főnyereményt: gazdagabb lett 862 millió dollárral, amely összeget 50 olajtársaság fizetett be az állam pénztárába olajkutatási koncepciók ellenében. Az újonnan felfedezett és még felfedezésre váró alaskai olajmezőknek nem csupán fantasztikus gazdasági, de világpolitikai jelentősége is van. Az olajkutatás körébe tartoznak, hogy az alaskai olaj feltárása csökkenteni fogja a nyugati iparállamok ráutaltságát az arab olajra és ennélfogva megerősítheti az Egyesült Államok Izrael-harát politikáját. A Time magazin beszámolt a „történelmi legnagyobb árverésről”, amely Anchoageban, Alaszkában legfontosabb kikötővárosában folyt le.)

Az amerikaiak egészen a legutóbbi időkig nem sok figyelmet szenteltek az északi határnak, s helyett inkább az örökre letűnt vadnyugati emléket idélték. A 49-ik állam természetesen nyersanyagforrásai olyan érinthetetlenek még, mint a nyugati határ nagy síkságai voltak 150 évvel ezelőtől és mérhetetlen területtel, kiaknázzatlan kincsekkel, beláthatatlan lehetőségekkel kecsgett.

Alaszkát a múlt héten az egykori vadnyugati aranyláz napjai emlékeztették. A télen ezúttal nem a föld, vagy arany forgott, hanem olaj — becsles szerint 5–10 milliárd hordó —, amely az alaskai északi Lejtő tundrai alatt fekszik. Az árverés napján 50 olajtársaság képviselői gyűltek össze az Anchoage-i nagy auditoriumban, hogy benyújtsák ajánlataikat. Mintegy 140 mérföld kiterjedésű, állami tulajdonú közepes tengerparti terület különböző nagyságú parcelláira, illetve az ezeken a területeken folytatandó olajkutatási jogért versenyeztek. Amikor az árverésnek vége volt, Alaszkát gazdagabb lett 862 millió 297 961 dollárral és öt centtel, amely összeg több, mint az elmúlt 80 évben Amerikában kiadott arany értéke és csaknem százszázosa.

Egyszer megfogadtam magamban, ha egy szombaton megint a jesiva előtt fogok elhajtani, és megint kövekkel fognak megdobálni, leszállok és ráverek ezekre a vallásosokra. Valóban, a legközelebbi alkalommal, amikor a kövek elkezdtek repülni felém, leállítottam a kocsi és odaszótam a vékonydorgájú sovány báchuroknak, a sziklák és sápadtképfűknek, akik azonban a sábbát ellenére is, olyan nagy elszántsággal dobálóznak a nagy kövekkel. Odavágtam nekik, akik egész életüket az elszárgult foliás-lapok olvasásának szentelik, viszont a tóra-tanulás címén a katonaszkódiásoknak engedték át. Ösztönös szóval, szánalmat kellettem bennem, beültem és továbbhajtottam.

A háború után — folytatja a fiatal vallás-filozófus —, azt mondták: Isten szerette meg nekünk a győzelmet. Akkor nagyon szerettem volna megkérdezni tőlük: Ha ennyire hozzásegített bennünket a győzelemhez, miért ölte meg közben 700 zsidó fiunkat? Mint ahogy nagy kedvem lett volna évekkel ezelőtől megkérdezni, hogyan tűrhette el Isten kiválasztott népének védtelen lemészárlását. Dehát mindez — mint mondtam — hit dolga. Ami nekem fáj, az, hogy réam erőszakolják mindazokat a megszorításokat, amelyeket a vallás számukra előír. Közben a Neturei Kártá nem ismeri el az államot, sőt hazug és gyilkoskodó propagandát folytat ellene Amerikában és Európában is. A temetkezési egyeteket a vallás leple alatt hatalmas vagyonokat harcolnak össze, s a diszkrimináló, időmúlt házassági törvények embertelenek és jogtalanok.

Fáj nekem, hogy nem teljesítenek katonai szolgálatot, noha ösztönös szóval, a magam részéről inkább szolgálnék olyan alakulatban, amelyben ezzel a fajtával nem kellene együtt lennem.
Lehet, hogy igazságtalan vagyok. Meggyőződésem szerint a vallásosok nagy száralakú, különösen a szabék, ellene vannak a vallásos kényszernek, bevonulnak katonának, nem dobálnak köveket és az államot is elismerik. Lehet, hogy számuk az ötven százalékot is meghaladja. Engem egy dolog zavar: hogy a zsidó vallás terheire van eszük szentek töle. Ez a pusztító tény. Lehet, hogy a választások után (a magasszínvonalú elmefuttatás ugyanis a választások alkalmából íródik), már nem mehetünk szombaton a tengerhez és futballmérkőzésre sem. Az öregek ezt koalíciós megállapodásnak hívják, de én alajasságnak nevezem...
*
Eddig a cikk, amelyet az izraeli cserkészek lapja, úgy látszik, a rája bizott ifjúság nevelése szempontjából hézagpótlónak ítélt. A valószínűleg fiatal szellemóriás otrombahangú írás, azt hiszem, még valamelyik német neonáci lapba se való lenne. Sehova se való. A legantiszemitább jellegű lap is elegánsabb fogalmazásban hozná le, mint az izraeli cserkészek lapja. Igaz, van a lapban vallásos színvonalú írás is, többek között egy vallásos cserkészalakulat életéről, de hát ez egy ismertető cikk, s nem „vallás-filozófia”. Különben is mi szívesen felmentenék a lapot minden vallási színezetet viselő írás lekötéséről. Foglalkozzon csak általános emberi, szociális, mindenkivel szemben jószándékra és türelemre oktató témák taglalásával.
Ami a cikk olvasása után tehetek (a lap szerint ez egy cikk-sorozat második részét alkotja, valószínűleg emiatt nem értem a cikkírőnek az általam le nem hozott utolsó mondatban kinyilatkoztatott „hiszegettyét”), sőt azt hiszem, kötelességem megtenni, az, hogy a szülőknek, akik gyermekeket az izraeli cserkészek valamelyik alakulatába akarják küldeni, ezt a figyelmeltetést kelljüknem: „Légy résen!”

Szombati S

A

Nem foglaltam nem hallgatottam. Ezzel a dolog tényleg, legalábbis részvevőre nem le, a világhírű Freud Archiviumtom az öt nyári rütkéssel és el utolsó inget (dolgát) „ama szeszét, hogy „talár lekedtem.

A történet, az azon a vacsorán résztvevő (a büvétel nélkül békét el abban az német állameln Ausztriát. Enne deje.

Nem volt időm a beszélgetés csuszott az egyik Koestler azt a adatlán kéziratt holttest a padló. Egy virág, amely friss vizet adni me. Az elszáradt s

Hogyan is tén. Bécseben is is visszatér sal, szembeköpi tettek elmenésre ezelt.

A büszkén há vetségi Kancellári gom, az elvégezt Nem voltam tam az imént há. Egszerre nejl lil szűk métern nyunkba integert. — Hadd mu — mondtam é

Néhány per títke padr Rítka do Burghan, grütle aményi ránk várj. Tévédtem, m tem termett a rogyaráz, vagy k sorolásból kihag teszt és kere „wiänerisch” ny zeni.

Körülnéztem, mögöttem. — Kihé besz — Magához schillinget kérek. — Ez miért, h — A gyepre dig maga a gye ling pénzbenüet azonnal meg kell. — Eszembe s godtan. Idegen dolog, amit tehe riasan felhívja a ben a nyilvános szabad.

— En a magi kategórius. Mo világe legtermésze a fivón sétál. — Ez disznó kisérteben a ren — Ez lehet a mégis így van. — En tartják di óta úgy véleked használják. Hog hallott már róla gyp. ha másutt leviöz sportadá ról van szó.

A rendőr kezd — Engem ne mit csinálnak. I szigorúan tilos és. — En idegen vágta vissza erély. — Semmiképe mondtam. A tö meg. Márpedig rák képviselőkn

TT
om
el ellá-
el Ro-
s, hogy
tat, va-
si gépe-
t vása-
foly-
ásárk-
Izrael
román
afrikai
18 mil-
ést ké-
ól ön-
piacai
abban,
galább
bevá-
k. Iz-
darab
autót
1.3
autó-
eladni
millió
us fel-
érték-
mije

ok. Meg-
nagy szá-
e vannak
katoná-
államot
az ötven
gy'dolog
re van
y. Lehet,
zinovalu
alkalmá-
zombaton
sem. Az
nak hív-
kerkeszk
ag neve-
A való-
abhangú
met neo-
való. A
sabb fo-
i cserké-
szinezett
csészék-
estők cikk,
mi szil-
állási szil-
alkozzon
ndenkivel
döntémak
k (a lap
észt al-
a cikk-
só mon-
söt azt
hogy a
kerkeszk
ni, ezt a

bb, hogy
egyenlő
szótt. Is-
tamenti-
nteni Ju-
ten fekvő
ellett. —
a Stan-
sági inté-
elem leg-
nak tanul
egyéb-
s fél mil-
terület-
nek kiak-
pontban
e bocsa-

ontosabb,
most hoz-
területek
len fűró-
üzembe-
millió dol-
befekteté-
ek majd
gába, me-
a fede-
tápláltak.
efektív-
csöveze-
lezi kikö-
ken szál-
az Egye-
rti piacai
n a 70-es
or, éppen
i, louisia-
mezők ho-
iben lesz
áltak a kí-
közleke-
ának az
sti partjai-

ilyen kí-
tonnás -
ankerhajó
a felleve-
g kifizet-
kezik. A
múlt héten
ure szoros
órával ké-
magát és
fort tenger
Manhattan
dnak Alasz-
a vasnak,
szulfurnak
az Északi
gyesült Al-
evő piacai

Szombati Sándor new-yorki levele

A GYEPRE LÉPNI SZIGORUAN TILOS

Nem foglalkoznám vele, legalábbis írásban nem, ha a történetem végére érve, hallgatóim helyeselték volna.
Ezzel a dolog számomra el lett volna intézve, legalábbis most úgy hiszem. De megjelöltem nem helyeselt, sőt doktor Eisler, a világhírű pszichoneurotikus, a Sigmund Freud Archivum titkára, vacsorára vendéglátom, az öt annyira jellemző óvatossággal, körültekintéssel és tapintattal, (az ember adja el utolsó ingét de csak finom urakkal legyen dolga), „ama szerény nézetének” adott kifejezést, hogy „talán nem a leghelyesebb” cselekedtem.
A történet, amelyről szó van és amelyet azon a vacsorán elmeséltem, bécsi és az est résztvevői (a budapesti krónikáson kívül) kivétel nélkül bécsiek. Illetve onnan származtak el abban az időben, amikor egy bizonyos német államelnök és kancellár anekdótát Ausztriát. Ennek ideosvata harmincegyeszedje.
Nem volt időm elmagyarázni álláspontomat, a beszélgetés igen animált volt és gyorsan csuszolt az egyik tárgyról a másikra.
Kostler azt mondja valahol, hogy egy kiadatlan kézirat a fiókban olyan, mint egy holttest a padló alatt.
Egy megiratlan téma olyan számomra, mint egy virág, amely elharvad, mert elfelejtettem friss vizet adni neki.
Az elszáradt szár vadlón néz felém.

Hogyan is történt?
Bécsben voltam, a városban, ahová ma is visszajárnak azok, akiket börtöl, vasal, szembeköppéssel, oldalbarúddal szerettek elmenésre valamikor három évvel ezelőtt.
A büszkén hangzó Bundeskanzleramt, Szövetségi Kancellária egyik hivatalában volt dolgom, azt élvezve sétára indultam a Várban. Nem voltam egyedül, feleségemmel vitattam az imént hallottakat.
Egyeszerre nejem észrevette, hogy körülbelül száz méternyire töltünk, egy rendőri irányunkba intget. Mármost a mutatójával.
— Hadd mutogasson, engem nem érdekel — mondtam és tovább mentem.

Néhány perc múlva leültünk egy napsütötte padra és sütkérezni kezdtünk.
Ritka dolog őrös padot találni itt a Burghan, örültem a nyugodt negyedórának, amely ránk várt.
Tévedtem, mert alig hogy letelepedtem, előttem termett a rend őre. Minden bevezető, magyarázat, vagy köszönés (ezt sem szabad a felsorolásból kihagyni, ugye) nélkül elővette noteszt és kerekperce kijelentette zengzetes „wänerisch” nyelven:
— Ötven schilling büntetés. Tessék kifizetni.
Körülnéztem, senki sem volt a padon, sem mögöttem.
— Kihez beszél? — kérdeztem.
— Magához, felelte mogorván. Ötven schillinget kérek.
— És miért, ha szabad kérdezni?
— A gyepre lépni szigoruan tilos. Márpedig maga a gypen sétált. Ezért ötven schilling pénzbüntetést szabok ki magára, amit azonnal meg kell fizetnie.
— Eszembe sincs fizetni, válaszoltam nyugodtan. Idegen vagyok, turista. A maximális dolog, amit tehet, az az, hogy idején és udvariasan felhívja a figyelmemet arra, hogy Bécsben a nyilvános parkban a fűre lépni nem szabad.
— Ez mindenütt a világon így van.
— En a maga helyében nem lennék olyan kategorikus. Most jövünk Londonból, ahol a világ legtermészetesebb dolga, hogy az ember a füvön sétál. A Hyde parkban a füvön sétálnak, alszanak, piknikeznek, s gondoskodnak igen gyakran, a jövő angol nemzedékekről.
— Ez disznóság... — jelentette ki fintor kíséretében a rendőr.
— Ez lehet az ön véleménye, mondtam, de mégis így van. Angliában ezzel szemben ezt nem tartják disznóságnak. Sőt, évszázadok óta így vélekednek, hogy a fű arra való, hogy használgassák. Hogy sétáljanak rajta. Bizonyára hallott már róla, hogy milyen híres az angol gyepek, ha másutt nem, hát a rádió meg a televízió sportadásaiiban, amikor a gyepekéről van szó.
A rendőr kezdett türelmetlenkedni.
— Engem nem érdekel, hogy Angliában mit csinálnak. Itt Ausztriában a gyepre lépni szigoruan tilos és büntetendő cselekmény.
— En idegen vagyok.
— A törvény nem-tudása nem mentés! — vágta vissza erőlesen.
— Semmiképpen sem lehet törvényről szó, — mondtam. A törvényt a parlament szavazza meg. Márpedig aligha hiszem, hogy az osztály képviselőinek nincs jobb dolguk, mint

ilyen apróságokkal foglalkozni. Ez legfeljebb a polgármester rendelkezése lehet. Azt pedig nem köteles a turista ismerni...
A rendőr egyik lábáról a másikra állt, miközben beszéltem.
Most már valóban dühös volt.
— Különb is azzal kellett volna kezdenem, hogy ha én intek magának, akkor magának kötelessége odajönni!
— Ne mondja! Mi vagyok én? A maga kutyája? Akit az ujjával odaint? Honnan veszi maga ezt? Erre tanítják magát a bécsi rendőrségen?
— Kifizeti az ötven schillinget, vagy nem?!
— Nem én. Eszemben sincs.
— Ez hatósági közeggel való ellenállás. Su-lyos vétség.
— Ez is tévedés, mondom. Ha maga azon ér tetten, hogy valakinek kihuztam a pénztárcáját a zsebéből, tehát büntetést követek el... Nem fejezhetem be a mondatot.
— Ihren Ausweis! Személyazonossági bizonyítványt! — mondta emelt hangon.
— Azt láthatja. De csak abban az esetben, ha maga is megmutatja a magáét.
— Ahhoz semmi közem.
— Ez majd kiderül a vállaltásnál, feleltem most már türelmet vesztve. Majd mekérdez zük a bécsi rendőrfőnököt, hogy így kell-e bántani az idegenekkel, mint azt maga teszi?
— Icesendesedett, megmutatta igazolványa számát, majd leírta személyi adataimat. Mielőtt elment volna, biztosított róla, hogy feljelenet és „a következményeket majd viselnem kell”
Ebben maradtunk.

A new-yorki vacsora résztvevői, — ismét — em mind valódi bécsiek — úgy vélték, hogy nem cselekedtem helyesen.
Az „ember nem áll le vitaközi egy rendőrel”, hanem kifizeti a büntetést és kész.
Ez különben sem jár semmilyen következményekkel, mivel nyomatott nyugtákról van szó, amelyen a megbüntetett neve nem szerepel.
Számomra, aki három évtizede élek a civilizált Nyugaton, elképesztő érvek ezek.
Olyan emberek érvei, akikbe belenevelték a rendőrség, tehát a hatóság tiszteletét.

A KÖVETKEZŐ ÉVEK NEHÉZ ESZTENDŐK LESZNEK

Viselünk kell majd a biztonsági fezsültség, a békéért való küzdelem és a gazdasági erőfeszítések terhet. Izraelnek erőlyes, gyakorlott, felelősségteljes és bátor vezetőségre van szükség. Olyan vezetőségre, amely bátor a nagy korszakhoz. Ön biztosíthatja ezt.

SZAVAZZON AZ EMET-re
אמת
החדש
1969. X. 3 Uj Kelet 9

— Csak egyszer lehet valakit megölni, nemde? — kérdezte kedves mosollyal.
Rengeteg hamis okiratot állított ki a megszállás éve alatt. Szerencséjére semmi baja nem esett.
Gaston, a körzet egyik rendőre végigjárta a házakat, amelyekről tudta, vagy sejtette, hogy illegálisok rejtőznek benne és a belga háztulajdonosoknak elmondta, hogy „ma igen rossz az idő, jobb, ha az ember otthon marad”.
Ami azt jelentette, elég világosan, hogy a Gestapo a körzetben van, jobb nem kimondulni a házból.
Ez ez csak két példa.

Hol van ez a mentalitás a középeurópai szarjnyastulustól?
A K. und K. Monarchia katonai szel-leme, életstílusa tovább él, olyan késői generációkban is, amelyek csak a történelemből hallanak Ferenc József császárról és királyról, rideg diszciplínájáról.
A rendőrség, úgy látom, a volt Monarchia központjában, fővárosában még ma is Mumba, akitől vagy fél, vagy tart a polgár.
A new-yorki vacsora résztvevői három évtizedes amerikai tartózkodás után sem tudták a hatóság tiszteletét, a tőle való félelmet legyűrni.
Alig akarták elhinni, hogy a bécsi incidensenek nem volt folytatása.
Pedig, in petto, valószínűleg úgy tartották volna rendjén, hogy a bécsi rendőrség megtant mörésre.
Mivelhogy rendnek muszály lenni, és amikor a hatósági közeg beszél, akkor a civilnek hallgatnia kell.

EMLEKEZÉS NAPJÁN

Izraelben szinte hagyományá vált már, hogy minden esztendő elején közvélemény-kutatást rendeznek, melyik nő tűntethetik ki az „év asszonya” megiszteelő jelzővel.
Csaknem magától értődűk, hogy valamelyik neves személyiség nyeri el ezt a címet. Nem hiszem, hogy tévednék, amikor állítom, hogy a hatnapos háború óta minden újabb év ilyen szerű címet az izraeli anyának kell itéljük.
Zsüriük nélkül, interjúk nélkül és a közvéleménykutatás mellőzésével.
Itt járnak közöttünk szerényen, névtelenül, távol a reklámok és neonfények színes világától és fejükön hordják az izraeli hős asszony láthatatlan koronáját.
Máskor napján, az eltávozott drága lelkekre való megemlékezés idején ott állnak templomainkban és emlékeznek a férjre, az apára, vagy a fiúra.
Az év izraeli asszonyának fényképe nem színes magazinok címlapját díszíti, hanem ott látjuk fiaik temetéséről szóló tudósításokat kísérő kliséken.
Ez ezek a képek mélyen belevesződnék mindannyiunk lelkébe és elkísérnek bennünket az esztendő minden napján.
De nemcsak az elárvult anyák és feleségek érdemlik meg az év asszonyának címet, minden izraeli nő méltó arra.
Akinek férje bevonul tartalékos szolgálatra és összeszoruló szívvel kell biztatnia apró gyermekeit: ábá lazajon... holnap...
Ez azok a határmenti településeken élő asszonyok, akik éjszakanként óvóhelyen alszanak kicsinyeikkel, de nem egyszer történiük meg, hogy a nap javarészt is óvóhelyen töltik.
Ez azok a fiatal nők, akik menyegzői baldachin alá állnak és meggyőződéssel mondják, hogy gyermekeiket, sok gyermekeket kell szülni. Igen, mindennek ellenére, csak azért is — minden elesett fiunk helyét sok másikkal kell elfoglalnia.
Azok az izraeli zsidó nők, akiknek férje rokkantan tér vissza a végekről, akik gyenge voltak ellenére az erős szerepét kell magukra vállalniok a családi életben. Akiknek lelke sir, de kifelt mosolyognak, bátorítanak és biztatnak.
Ezek a névtelen asszonyok biztosítékai az izraeli nép legyőzhetettségének. Az ő fiúk, férjük és testvéreik hordják a vállakon biztonságunk terhet, de az ő terhük nehezebben elviselhető.
Oszti ünnepeink utolsó napján, Szimchát Tórákor, amikor egymásba fonódik öröm és bánat, jzkor könnyek és apró gyermekeink zászlós felvonulása, gondoljunk sok szeretettel ezeknek a nőknek áldozatos életére. És kívánjuk nekik és ömagunknak, hogy a „gmár chátimá tová”, a jó végzés pecsétje üttsék bele az emlékkönyvébe és taláítsunkunk méltónak békés, boldog holnapokra.
ROSSEL MORDECHAJ

TT
om
el ellé-
el Ro-
3. hogy
tat, va-
si gépe-
t vásá-
foly-
ásárli-
Izrael
román
afrikai
18 mil-
lást ké-
ől ön-
piacai
abban,
galább
bevá-
k. Iz-
darab
autót
1.3
autó-
eladni
millió
us fel-
érték-
nével

Emlékezünk nagyjainkra

HUSZ ÉVE HALT MEG DR. KÁHÁN NISZÁN 71

A magyarországi cionisták első garnitúrájának élharcosa volt Káhán Niszán, aki 1945-ben érkezett Bergen-Belsenből Izraelbe. Még négy évig — 1949-ben bekövetkezett haláláig — élvezhette ideáljainak megvalósulását itt, a Szentföldön.

Káhán Niszán Lembergben született 1883-ban, Szimchát-Tora ünnepén. Anyja lengyel származású volt. Onnan még zsenge gyermekkorában apja szülőhelyére, a Beszterce-Naszód megyei Entradam községbe költöztek. A szülői házban jiddisül beszéltek. Apja előkelő, vallásos kohanita családból származott, aki a „jichusz“-át vissza tudta vezetni a prágai rabbin, Tószáfot Jomtovon keresztül a kohanita Tápnuchia családjáig, amelynek tagjait Titusz Jeruzsálem előkelői között vitte el a római diadalévhöz.

Írta: KAUFTHEIL JEHOUSA ÁRJE

anyja, Sprecher Sára rendkívül művelt asszony volt. Ez a boldog házasság azonban rövid ideig tartott. Apja egy amerikai üzleti útján hirtelen elhunyt. A kis Niszán 7 éves volt,

nagy része közvetlenül vagy közvetve dr. Káhán Niszántól kaptak cionista nevelésüket.

A kortársak közül a mai Makkabeában találhatjuk — jibbádu löchájim tovim váarukim — Bisseliches Moset, dr. Künstler Mórt, dr. Bató Jomtovot, Avigdor Haméirit, dr. Tomaschoff Báruhot, dr. Kirschner Arnoldot, stb.

KÁHÁN NISZÁN EGYÉNISEGE

Rendkívül szép, jó megjelenésű, dőlőcsé férfi volt. Ő benne látták az ideális zsidó, a „Muskeljude“ típusát. Eleganciája, külseje, harmonikusan egészítette ki szellemi kvalitásait. Esztétikai és erkölcsi érzéke kifinomult volt, olyanira, hogy mindenben a szépet, a jót, a nemeset, a felsőbbrendűt kereste. Tudásszomja határtalan volt. Az első világháborúban, az osztrák-magyar hadsereg vasútzredében mint tiszttal szolgált. Ő volt Belgrád vasútállomásának parancsnoka. Ott is cionizált a zsidó tisztek körében. Az önzértes, gerinces zsidó mintaképe. Természetesen az ő jelenlétében, vagy a füle hallatára senki sem engedhette meg magának a zsidóást büntetlenül, és így több párbajját kellett vívnia. Büszke volt arra a párbajvívására, amely miatt 24 órát fogházban töltött, mert ellenfelének balfülét kardpárbajban lenyisszantotta.

Amikor a József körúton, illetve a Csáky utcában volt ügyvédi irodája, ez a cionista élet központja lett. Tevékenysége rendkívül sokoldalú volt. Kitűnő szónok, aki beutazta egész Magyarországot, hogy előadásokat tartson. Részt vett zsidó lapok alapításában, melyeket határozottan támogató anyagilag és szellemileg. Cikkeket írt, újságpolemikákban vesz részt, szervezi a cionista organizációt, levelezik cionista vezérekkel az egész glóbuszon. 1914-ben egy nagy négyfelésen beszél. A közönség soraitban foglal helyet Munk Gizi, egy svájci intézet neveltje, aki asszimiláns légkörből jött és a bezáró hatása alatt „megfertőződött“ a cionizmus bacillusával, annyira, hogy még az év májusában feleségül ment Káhán Niszánhoz. Erre az alkalomra Giszkalay János külön verset írt.

Káhán Niszán dr., az M. C. SZ. elnöke tartó és elkeseredett harcot vív, hogy a C. Sz. alapszabályait elismertesse és a cionista működést legalizáltassa. Két fronton kell harcolnia. Az asszimiláns zsidók vádjá, a „hazafiatlanság“ ellen és a keresztény körök ellen.

Az első világháború elvesztése után nyomott a hangulat és nehéz az élet csonka-Magyarországon. Az „Ehredő Magyarok“, a „Turul“ aknamunkája és a „Fehér terror“ ellen is kell küzdenie. Újra kell kezdenie a szervezés munkáját. A Makkabea tagjainak tekintélyes száma az utódállamokba került. A megcsappant létszámúak változatlan lelkesedéssel és reménységgel, kitartóan dolgoztak.

1929 új határkő az M. C. SZ. életében, új győzelmet jelez. Budapesten új reménységű fakadt. Jom kipur előestéjén felhívták dr. Káhán Niszánt a Belügyminisztériumba, ahol közölték vele, hogy jóváhagyták az M. C. SZ. alapszabályait. 23 évi szakadatlan munkának és türelemnek meg volt az eredménye. Legálizálták a cionista szervezetet. A Király utca 36 alatt rendezett istentiszteleten könnyezve borulnak egymás nyakába a résztvevők, az öröm határaitalan.

A tisztelt és elismerés jeléül most második szer vezetik be Káhán Niszánt a KKL aranykönyvébe. Első ízben 1908-ban (I. kötet, 3216. sz.), másodszer 1929-ben (III. 2598. sz.) és harmadszor 20 év előtt, elhunytának slosimján, (IX. 7543. sz.) cionista munkásságának elismeréseképpen.

Mint a magyarországi cionisták képviselője

amikor elvesztette apját, s két húgával árvaságrajott. Anyja három év után visszaköltözött Lembergbe, magával vitte a két kislányt, míg Niszán beírta a besztercei szász gimnáziumba. Niszán apai nagyapjának és két nagynénjének, Sennsiebné és Weisz Ignác főmérnök feleségénél nevelkedett. A gimnáziumban megismerkedik a hideg szász „drill-rendszer“rel és az antiszemita légkörrel. Valószínűleg ez volt az első impulzus a zsidó önzértes és gerincesség felé. A nyári vakációt Lembergben töltötte, anyjánál, akinek öccse felhívta figyelmét a cionizmusra.

Besztercén abban az időben zsidók, románok, németek és magyarok éltek. Ez utóbbi három közös nevezője a zsidógyűlölet volt.

Annóra lelkesítette a zsidó állam, hogy annak hatása alatt megszervezte az első cionista egyesületet Besztercén, az „Ivriát“, amelynek ő lett az első elnöke. Bevonta a cionista munkába barátját, dr. Eskeles Miksa ügyvédet. Az alapítók között voltak: dr. Rudolf A., dr. Weichler, későbbi pesti szemorvos, dr. Heimann Leó tanár, dr. Halberg Pál.

Amikor Herzlnek tudomására hozta a cionista egyesület alapítását, levelet írt neki; buzdította, hogy folytassa a zsidó nép újjáéledése iránti munkát. A Herzl-levél nagy büszkeséggel töltötte el és emelte önzértesét. Ez a levél dr. Eskelesnél volt, de amikor őt deportálták — tudtommal — elvesztett.

Az Ivria elnökei voltak többek között, Káhán Niszán után: dr. Herceg Ignác és dr. Pistner Ábrahám. Niszán, mint az Ivria elnöke, levelezett dr. Rónai János balázsfalvi ügyvéddel. Amikor Rónai doktor később megismerkedett dr. Eskelesszel, azt mondta neki: Azt hittem, hogy az Ivriások felnőt emberek. Most látom, hogy diákok, még jobban örülnök.

Az Ivriát a német „Burschenschaft“ mintájára szervezte meg. Ő maga készítette el az alapszabályokat is. A kék-fehér couleure volt hímzeve a jelmondat: „Principis obsta“ („Már kezdetben állj ellen“ — Ovidius szava). Ezt is ő választotta ki. Ő kidomborította a zsidó nemzeti gondolatot a német diáktengerben.

A gimnázium bevégezése után megkezdte jogi tanulmányait Lembergben, ahol tagja volt az „Emuna“ akadémikus egyesületnek, amelynek később elnöke lett. 1903-ban Budapestre költözött, hogy folytassa egyetemi tanulmányait. Ott részt vett — több társával együtt — a Makkabea Cionista Főiskolai Hallgatók Körének alapításában. Budapesten avatták ügyvéddé.

A budapesti Makkabea története azonos a Magyarországi Cionista Szervezet történetével. A Makkabea egyik célkitűzése volt cionista vezetők nevelni. Amikor Magyarország részére bomlott az első világháború után, az utódállamokban: Erdélyben, Bánátban, Máramarosban, Szlovénországban, Ruszországban, Jugoszláviában és Burgenlandban a Makkabea tagjai lettek a zsidó nép vezeterei. E szellemi elitből sokan alijáztak, itt élnek Izraelben és megalapították a Vatikán Hámakkábeát. Ezek a csoportok Jeruzsálemben, Tel-Avivban és Haifán fejtenek ki élen kulturális és társadalmi tevékenységét. Több mint 130 szemeszer óta áll fenn a szervezet. A még meglévő tagok

részt vett a X., XI., XIV. és XXI. cionista világtalálkozásokon mint delegátus, továbbá a nagy londoni konferencián és meetingen. A sokrétű cionista munka minden ágában tevékenykedik, így a KKL, KH, Pro Palesztina, cionista sajtó stb. Felesége, Gizi pedig a Wizo keretében fejtett ki hasznos tevékenységet. Ebben a szellemben nevelték két gyermeküket, Evát és Bandit, akik szintén hasznos közéleti munkát folytatnak. Négy generáció él itt Izraelben.

Még egy küzdelmes munkatereire kívánok rámutatni, mely ugyan nem hozott neki közönségsikeret, de annál nagyobb elismerést a cionisták részéről. A C. SZ. Intéző Bizottságának határozata folytán bekapcsolódott — Herzl könyve alapján: „Errobert die Gemeindestuben“ — a hitközségi életbe. Ő képviseli ott a cionista álláspontot.

Amikor 1941-ben megkezdtek azon zsidók kiutasítását, akiknek állampolgársága rendezetlen, heves összetűzése van Goldbergerrel, aki szerint nem kell törődni a „galiciánér“-ekkel: Káhán Niszán erélyesen és gerincesen szállt síkra a hontalan zsidók érdekében és sikerült elfogadtatnia álláspontját az OMZSA által. Küldöttséget menesztettek Horthyhoz, a kormányzó feleségéhez és sikerült elérni a deportáció megszüntetését.

Még egy jellemző adat: fiatal jogász korában megváltoztatta a nevét, de fordított előjellel. Nem magyarosította, hanem hebraizálta a Nándor (Ferdinand) nevet Niszánra. Amikor a híres antiszemita professzor elé került kollókviumra, ez fintorgva kérte tőle: Káhán Niszán, Káhán Niszán, miféle név ez, kérem?

— Zsidó! — válaszolja büszke önérettel. — Az „Egyenlőség“-nek is állandó celtábjája. Őles plakátok hirdették előadásait a régi Képviseletházban (Főherceg Sándor utca), a Vigadó-ban, a vidéki városokban. Elviszik az aranyászú, ragyogó megjelenésű Káhán Szerbiába, Horvátországba, Dalmáciába, Erdélybe, sőt Galiciába is, ahol Leon Reich kortekörűjén vett részt.

1929-ben látogatott először Palesztinába. Ez volt ezután ragyogó, lebilincselő előadásának kiapadhatatlan forrása. A harmincas években már figyelmeztette az ottani zsidóság a közelgő viharral, de hangja elveszett az asszimiláció pusztjában. Élete állandóan vesztélyben forgott a hitközségi fórumon tartott bátor kiállítás beszédei és fellépése miatt, de ő misem tördőve állt a vártán és harcolta a cionisták küzdelmeit.

Amikor 1944-ben bekövetkezett a magyar zsidóság tragédiája, kijutott családjával Bergen-Belsenbe, majd onnan 1945-ben Haifára. Itt fogadta fia, Smuel (Bandi), aki már kész mérnök. Vagyonából nem tudott kimenteni mást, mint nagy értékű cionista gyűjteményét, amelyet ötven éven keresztül gyűjtött és amelyet a cionista archívum részére hagyományozott. Ez alapját fogja képezni kutatóknak és történészeknek, ha majd a magyarországi cionizmus történetének megírására sor kerül.

Káhán Niszán doktor Izraelben újjáéledt, megfiatalodott, álmai megvalósultak. Harcaiban, küzdelmeiben melette állt felesége, Gizi. A felszabadító háborúban részt vett fia, Smuel és dr. Káhán Niszán is, mint a Mismár Házra (polgárfőnöki) tagja. Élete utolsó percéig fiatal, meglegedett és derűs maradt. Nem látszott meg rajta a 66 év, sokkal fiatalabbnak látszott. Husz év előtt, 1949-ben, szenvedés nélkül homlokán csókolta a halál és lehunyta szeméit. A khaty beacsi temetőben alussza örök álmát.

A rokonok, barátok és tisztelők Jeruzsálemben, a MAKABEA erdőben, a Herzl-hegy közelében ezer fából álló ligetet illették dr. Káhán Niszán emlékére, hogy örök időre hirdesse az újjászülött nép egy hű fiának munkásságát.

A liget táblájának leleplezését a közeljövőben tartják meg Jeruzsálemben.

A 30 éves Sáv Cion

(Folytatás az első oldalról)

tünk arab munkásokat. A falu péküzeme és árvaul zsufolt „corchánia“-ja ugyancsak jelentős jövedelmet hajt — különösen a nyári szezonban.

KOLLEKTIV KÖTELEK

A kollektiv köteleket, amely az eredeti revíngeni telepéseket egybefűzte, ugylátszik tartós anyagból szőtték. Az élet logikája erősebbnek bizonyult minden elméletnél és ideológiánál: a kéréhetetlen izraeli valóságban megszületett egy új gazdaság-társadalmi csonda, a mosáv sítufi, a kiskapitalista szocializmus, amely más, mint a szövetkezeti falvak (mosáv ovidim) szocializmusa. Részvényszerűség ez, amelynek vagyonát minden tagja egyforma mértékben bírta, amelynek minden tagja egyenlő mértékben köteles kivenni részét a közös munkából; amelynek tagjai — polgári családi egységei — szabadon rendelkeznek kemény munkájukból megtakarított keresetükkel, miután eleget tettek a közösség által előírt kötelezettségeiknek.

A mosáv sítufi, egyenjogú és köteleseggel tagjaival, elsősorban abban különbözik a kibbutzól, hogy biztosítja a családi élet, az egyéni háztartás és gyermekevelés szabadságát; a mosáv ovidimot, az Izraelben kifejlesztett másik gazdasági rendszertől pedig abban, hogy a mosáv sítufiban a közösség vállal minden kockázatot (A mosáv ovidimban a kooperáció a közös bevásárlásokra, árueledésre és közös technikai szolgáltatásokra szorítkozik, de a tagok egyénileg viselik az esetleges veszteségeket és a kölcsönös segély csak betegség vagy egyéb szükséghelyzetben érvényes).

A mosáv sítufi apróköcs, minden részlete kiterjedő és az élet követelményei által gyakorlatilag és mindig észszerűen módosított szabályzatai egy különleges dolgozat tárgyat kellene, hogy képeztek. Hogy a rendszer kiállta a tűzpróbát, arra ékes bizonyíték, hogy mérlege — 1942 — óta mindig aktívul zárul, hogy eredeti vagy újonnan felvett tagjainak többsége kártartott mellette, beleértve a második generációt is, amely ma már átvette az ügyek irányítását.

— A siker titka nem a szabályzatokban, hanem az emberekben rejlik — mondja dr. Schener. Sáv Cionnak egy másik, Izraelben piratlan érdekessége, hogy községi tanácsának tagjai nem pártpolitikai alapon, hanem egyéni kvalitásuk szerint választják. A vezetőség legfőbb irányelve a méltányosság. Eszerint oldották meg a sok fejtörést okozó német kártérítési problémát is. (A közösség tagjai teljes egészében megtarthatták maguknak a kártérítések összegét).

Mit keres, napi 9-10 órai kemény munkával (családanyák, idősebbek lényegesen kevesebbet dolgoznak) a sáv-cioni mosáv sítufi tagjai? Elsősorban napi 3 fontot (a gyermekek néhány agorával kevesebbet) élelmezésre. Egy kétyermekes család havi élelmezési költsége jelenleg 340 font; ezenfelül személyenként napi 2 font „zsebpenzi“ kapnak. (ruhára, butorra és minden egyéb kiadásra) Ez látszólag nem sok. De ha meggondoljuk, hogy a villany és gázszámlán kívül, a szövetkezet viseli a tagok minden adóját, gyermekek iskoláztatását, s az öregeket életük végéig úgy látja el, mint a produktív dolgozókat, a mosáv tagjainak keresete egészen tekintélyes összeget tesz ki.

— Nézzen be bármely lakásba és győződjen meg személyesen a jólétéről — mondja búcsúzókor az ex-muktár. „A mi elvünk, a jó jeke-takarékosság. Még a modernizálásban is mértékletet tartunk. A falut üdülővárossá fejleszthetünk, a Dolphin Houseban nemzetközi játék-kaszinót akartak létesíteni de nem engedjük. Még akarunk maradni csondes, zsidó, „mosáv sítufi“-nak.

AZ ÚJ KELET NEW-YORKBAN

REPULÓGÉPEN KÜLDJÜK NAPONTA (pénteken is)

ELŐFIZETÉSI ÁR: Fél évre minden nap: 37.— dollár
Fél évre péntek: 12.50 dollár

Előfizetéseket és hirdetésekét az Új Kelet részére felvesz:
BUCHSBAUM ENTERPRISES
1563 Second Avenue, New York, N.Y. 10028
Telephone: 628-5771.

Az Új Kelet kapható a nagyobb new-yorki újságkioszokban.

New-yorki munkatársunk, Káhán Kálmán felvesz hirdetésekét és előfizetéseket lapunk részére, ugyanakkor szerkesztőségi ügyekben is az olvasóközönség rendelkezésére áll. — Címe:
KALMAN KAHAN
601 Ocean Ave. D6 Brooklyn, N.Y. 11226
Tel. 287-8976 — 18.30 után.

TT
OM
el elké
el Ro
3. hogy
kat, va
si gépe
4. véső
foly
ásírás
Izrael
román
afrikai
18 mil
lést ké
ból ön
piacai
abban
szalább
bevá
k. 12.
darab
autó
k. 13.
autó
eladni
millió
kus fel
értel
modi

Magányos vadász a szív

Írta: Carson McCullers

30.
— Húszévi munka sok egy öszvérenek — mondta az orvos.
— Persze, hogy sok. Lee Jackson már nagyon gyöngö. De nagypapa a gondját viseli az állatnak. Ha napsütésben mennek szántani, akkor Lee Jacksonnak ugyanolyan szalmakalap van a fején, mint nagypapának... a karimájába pedig lyukak vannak vágva a fülei számára. Nagyon mulatságos látvány, és Lee Jackson, ha befogják az eke elé, egy lépést nem tesz addig, amíg meg nem kapja a szalmakalapját.
Dr. Copeland levette a fehér porcelán tányérokat a polcra, s újságpapírra csavarta őket.
— Elég fazekad és lábasod van a főzéshez ennyi ember számára? — kérdezte.
— Van — mondta Portia. — Nem lesz velük semmi baj. Nagypapa maga az előrelátás, s mindig hoz valamit, ha a család vacsorára gyűlik össze. Csak lisztet és zöldséget kell majd venni, és két font málnát.
— Jó vacsora lesz.
Portia idegesen nyomogatta hosszú, barna ujjait.
— Van még valami, amit még nem mondtam el neked, apám. Egy meglepetést. Buddy is eljön, meg Hamilton is. Buddy épp most jött haza Mobile-ból. Most a farmon segít.
— Öt éve már, hogy utoljára láttam Karl Marxot — mondta az orvos.
— Hát ebben az ügyben akarnék valamit kérni — mondta Portia. — Emlékszel, amikor bejöttem az ajtón, azt mondtam, hogy valamit el akarok vinni kölcsönbe, és egy szívességet kérni.
Dr. Copeland az ujjait roppogtatta.
— Nos?
— Hát arról van szó — mondta Portia —, hogy rá szeretnék venni, gyere el holnap este a családi összejövetelre. Willie kivételével minden gyereked ott lesz. Azt hiszem, el kellene jönnöd. En nagyon boldog lennék, ha ott lennél.
Hamilton, Karl Marx, Portia — és William! Dr. Copeland levette pápaszemét, ujjait szemhéjára nyomta. Egy időre fel tudta idézni a négyüket: élesen, pontosan, amilyenek egykor voltak. Aztán felnézett, újra orrára illesztette pápaszemét.
— Köszönöm — mondta. — El fogok menni.
Ezen az éjszakán egyedül ült a sötét szobában a kályha mellett, s emlékeivel babrálta. Gyerekkorára emlékezett. Anyja még rabszolgának született, s felszabadulása után mosónőként dolgozott. Apja prédikátor volt, még John Brown is ismerte. Iskolába jártatták, heti két-három dolláros keresetükből minden héten félretettek valamit, s amikor betöltötte tizenhetedik évét, nyolcvan dollárt rejtettek a cipője talpába, s elküldték északra. Előbb egy kovácsnál dolgozott, aztán pincér lett, majd kifutó egy szállodában. S egész idő alatt tanult, olvasott, iskolába is járt. Apja meghalt, anyja nem sokáig élte túl. Ő tízévi küszködés után letette a doktorátust. Tudta, mi a dolga, s lejött délre, küldetését teljesíteni.

Megházasodott, családot alapított. Megállás nélkül járt házról-házra, s hirdette az igazságot. Népeken reménytelen szenvedése félőrültté tette, felébresztette benne a pusztítást gonosz, vad szenvedélyét. Megesett, hogy az eszméletlenség leitta magát, fejté a földbe verte. Feketlen indulatok dühöngtek szívében; egyszer felkapta a piszkavasat a tűzhelyről, és leütötte a feleségét. Az asszony hazaköltözött apjához, s magával vitte Hamiltont, Karl Marxot, Williamet és Portiát. Az orvos hosszú lelki tusa után legyőzte gonosz indulatait, de Daisy nem jött vissza hozzá. S amikor az asszony nyolc év múlva meghalt, gyerekei már felnőttek, s nem tértek vissza hozzá. Öregember — egy üres házban.
Portia Lukács könyvét lapozta fel. Lassan olvasott, hosszú, karcos mutatóujjával kísérve a szavakat. A szobában csend volt. Dr. Copeland a társaság legszelén ült, s ujjait roppogtatta, ide-oda jártatta tekintetét a szobában. Nagyon kis szoba volt levegője állott, fojtogató. A négy fal tele volt agatva kalendáriumból kivágott képekkel és rikító színű plakátokkal. A kandallón egy vázban piros papírroszák álltak. Lassú tűz égett a kályhában, a petróleumlámpa hajladozó lángocskája ingó árnyékokat vetett a falra. Portia oly lassú ütemben olvasott, hogy a szavak megalvadtak dr. Copeland fülében, elámosodott. Karl Marx a földön feküdt a gyerekek mellett. Hamilton és Highboy is elszunnyadt. Egyedül az öregember figyelte a szöveget.
Portia befejezte az olvasást, becuska a könyvet.
— Sokat gondolkoztam ezen — mondta nagypapa. — Az emberek felébredtek, felütöttek fejüket.
— Min gondolkodtál? — kérdezte Portia.
— Emlékeztem arra a részre — kérdezte az öregember —, amelyben Krisztus feltámasztja a halottat, és meggyógyítja a beteget?
— Természetesen, uram — felelte Highboy készségesen.
— Munka közben, amikor a földeken szántottam — mondta nagypapa —, sokat elmélkedtem és gondolkodtam azokról az időről, amikor a mi urunk Jézus Krisztus majd újra leszáll a földre. Mert annyira kívántam, hát elhittem magammal, hogy még életben meg fog történni. Nagyon gyakran eltűntem ezen, s a következőképp képzeltem el: ott fogok állni Krisztus előtt valamennyi gyermekemmel, unokámmal és dédunokámmal, egész rokonságommal és minden barátommal, és azt fogom neki mondani: „Krisztus urunk, mi valamennyien szomorú színesbőrűek vagyunk.” S akkor ő szent kezét a fejünkre teszi, s mi egyszeriben olyan fehérek leszünk, mint a gyapot. Ezt találtam ki szívbemem újra és újra, valahányszor ezen elgondolkodtam.
Csend lett a szobában. Dr. Copeland idegesen felhúzta mandzsettáját, s megreszeltetke. De a pulzusa túl gyorsan vert, a torka elszorult. Egyedül ült a szoba sarkában, egyre magányosabbnak s ingerültebbnek érezte magát.
— Van-e köztetek valaki — kérdezte nagypapa — aki kapott már életében valamilyen égi jeladást?

— En igen — mondta Highboy. — Amikor egyszer tüdőgyulladásom volt, s feküdtem az ágyban, megpillantottam az Uristen arcát a kályhalyukban. Egy fehér ember arca volt, fehér szakállas és kék szemű.
— En láttam egyszer egy kísértetet — mondta az egyik kislány.
— En pedig... — kezdte el a fiú.
Nagypapa felemelte kezét.
— Ti, gyerekek, hallgassatok — mondta. — Te, Celia... és te is, Whitman! Ez most a hallgatás ideje számotokra és nem a beszéd. En életben csak egyetlen egyszer kaptam egy igazi jelt. S ez a következőképp történt: a múlt nyáron volt, a nagy meleg alatt. Ki akartam ázni annak a nagy, ledöntött tölgynek a gyökereit, akkora, mint egy borsoszem, sárga haja volt, és fehér ruhája, s a nap közelében röpösödött. Aztán bementem a házba és imádkoztam. Három napig tanulmányoztam a bibliát, mielőtt újra dolgozni mentem.
Dr. Copeland érezte, hogy újra elfogja a régi, gonosz indulat. Törődékesen todlútkat fel a szavak torkából, de nem bírta kimondani őket. Amúgy is csak az öregemberre fognak hallgatni, hiába fordulna hozzájuk az értelem szavával! „Ez az én családóm” — mondogatta magának, de ezúttal ez a gondolat nem segített rajta. Göröcsen, ingerülten, dözögva hallgatózott.
— Furesza dolog ez — mondta váratlanul nagypapa. — Benedict Mady, te jó orvos vagy. Miért van az, hogy megfájdul a derekam, ha sokáig ások, vagy krumplát ütetek? Miért jön rám ilyenkor ez a nyomorúság?
— Hány éves ön? — kérdezte az orvos.
— Egy hetven és nyolcvan között — felelte az öregember.
Nagypapa szerette az orvosi kezelést és a gyógyszereseket. Azelőtt valahányszor bejött a városba lánya látogatására, mindig megvizsgáltatta magát s egy nagy csomó orvosságot és kenőcsöt vitt haza a családjának. De amikor Daisy meghalt, az öregember nem járt többé a városba, s be kellett érnie egy-egy beöntéssel és az újságokban hirdetett vése-pirulákkal. Most félénken és mohány bántum az orvosra.
— Igyek sok vizet! — mondta dr. Copeland. — És mindnél többet pihenjen!
Portia a konyhába ment, vacsorát készíteni. Meleg illatok szűrődtek be hamarosan a szobába. Csöndes, könnyű beszélgetés folyt, de az orvos nem vett részt benne, nem is figyelt. Olykor firkészték tekintetét vetett Karl Marxra, vagy Hamiltonra; Karl Marx Joe Louisról beszélgetett, Hamilton pedig a jégesőről, amely levette a természet egy részét. Amikor magukon érezték apjuk tekintetét, elvigyorogtak, idegesen topogni kezdtek. Az orvos ingerülten, fájdalmasan nézegette őket. Az ajkát harapdálta.
(Folytatjuk)

UJÉVI ÜDVÖZLETEK

Már a 115-iknél tartok, holott a jeruzsálemiek a sztrájk miatt még nem futottak be. Vannak közöttük újak, akik eddig nem tisztelték meg és vannak olyanok, akik ebben az életben már nem küldenek többé. Az előbbiekhöz örülünk, az utóbbiakért egy könnyet hullajtunk.
Valaha a mi vidékünkön nem volt szokás az újévi kártya küldése. Az emberek a templomban mondták egymásnak az első este az alkonyati ima után. A fehérsépet meg otthon üdvözöltük az újév alkalmából „jó irás”-sal és jó „pecsételéssel”. Az irás nem a kártyára vonatkozott és nem a posta pecsétjére, hanem az égire, hogy jegyezzenek fel bennünket odafent jó egészségre, áldásos esztendőre, tele kamarára, no meg, hogy a bűneinket ne vegyék olyan nagyon szigorúan. Ezt aztán másnap megmagyaráztuk bővebben a Teremtőknek.
Persze szó esik ezúttal az ellenségeinkről és a gyűlölönkökről is, mert azokból akadt mindenkoron bőven, akárcsak manapság is. De azért ne tessék megbotránkozni. Nem azt kértük, hogy az ellenségeink pusztuljanak el, vagy ehhez hasonló rosszat, hanem csupán azt, hogy a gyűlölönkö gonosz tervét odafent hiúsítsák meg, az ellenség tanácsát döntsék meg.
A bűnök megbocsátásáról több ízben említettünk, mert ekörül forog ezekben a

napokban minden, sőt odáig merészkedtünk, hogy az érdemek könyvébe való beírásunkat is kérjük. De utána mintha meghöklönnék, meg elégszünk a megbocsátás, a bűnök elengedésével is.
Még Auschwitzról is megemlékezünk, a mindenkori Auschwitzokról. Csak úgy, a helység megnevezése nélkül, hogy a minden korban előforduló áldozatokra, vértanúkra, akiket tüze égettek és vízbe fojtottak, rá lehessen imáinkat pásztítani.
Az első Neujahres Wunsch Amerikából jött a falunkba és a női templomban csodájára jártak. Egy virág volt rányomva és a b. u. k. héberül és angolul. Ez aztán évről-évre tökéletesedett. Az idők során aztán már kis törzsek-renyeket lehetett a kártyákon látni, sőt olykat össze is lehetett magából a kártyából állítani.
A mi vidékünkön, amint már említettem, nem utánozták az üdvözítő kártyák küldését, azt mondták: „Chikesz hagaj”, más névelé utánzás, amiből nem származik jó. Itt felkapták, akárcsak a báb-micvát, amit a gúltubban elítélünk, neológ cafrangnak esífoztunk.
Jönnek hát az újévi üdvözlések. Nekem mindegyik egy külön élmény, külön öröm, boldogság. Különösen azokat szeretem, amelyek virág van nyomva. Nekint is ilyen jött Amerikából vagy hetven esztendővel ezelőtt. Kár, hogy itt nekem már nem illik mutogatni

a Weiberschilben. Örülök a virágosokhoz azért is, mert aki ilyet küld, csak jó ember lehet.
Most egyébként a katona-képek vannak Izraelben dívatban, és az van ráírva, hogy békés és biztonságos évet kíván az illető. Egy ilyet érdemes volna Nassernek is küldeni, akkor talán inkább hajlana a béke felé. Az Eggedisták kártyáin rajta van az Egged jelvénye. A legtöbbben a salom szó díszlik és a bőség éve. A legszebb anizskozak a kibucok küldik. Természetesen, nem marad el a témánitá sófárfívó képe se, egy hatalmas görbe sófárral a szája sarkában.
Van, aki beéri a nyomtatott áldással és van, aki megtoldja tollal is a maga áldásainak tárházából. Aki többre tartja magát annál, aki neki küldte az újévi üdvözlést, az a válaszában igyekszik kihangsúlyozni, hogy köszöni és ő is viszonzza a jókívánásokat. Ez azért történik, nehogy azzal vádolják, hogy ő ilyen kis emberekkel parolázik.
Kaptam olyat is, ahol mind a tizenkét gyereket is fel van az üdvözlők között sorolva. Szeretik az angol vagy francia nyelvű kártyákat is vevegetni. Ez emeli az illeték kultúr-nívóját. Akinek telefonja van, nem felejt az is odáinni a kártyára, különösen, ha olyannak küldi, akinek nincs.
De volt a 115 között egy, amely kiemelkedett az összes közül. Kiemelkedett azzal is, hogy vagy ötvenszer meghaladta nagyságban is a többieket. Ezen nincs írás, nyomtatás, ez festve van, csak a neve van a festőjének alatta. Művész ember festette, a javából.
A festője Gross Ágnes. A tárgyat is úgy

választotta, hogy ezeknek a szent napoknak a keretébe belepácsoljon. A „kajszl”.
En már csak így mondom, „kajszl”, ahogy életem javarésztében hallottam és mondtam. A „kotél”, az falat jelent általában, de a „kajszl”, csak azt az egy falat, amely mindig kétezer év óta át kilencdedikre a földre kúporodunk és sirtunk és a kedves mamám a falu zsidó asszonyaival a hátulsó szobában egy gyékényen tanázza, olyan sírás csapnak, hogy Mari, a rútén cselédünk is sírásra fakadt, meg pedig neki fogalma se volt a „kajszl” létezéséről.
Nincs szerencsém személyesen Gross Ágneset ismerni, csak úgy hallomásból tudok róla, meg amit az újságok írtak róla. Tudom, hogy eddig már kiállított New Yorkban, Luganonban és Zürichben, hogy az ercei kiállításairól ne is szóljak.
Most ott fog fügni a „kajszl” a Wolfsonban, szemben a postaláddal, amelyet én festettem már néhányszor le és amelynek a „kajszl”-t köszönhetem.
A „kajszl”-tal most beköltözött a Sechiná a házamba. Ráv Achá ugyanis azt mondta: A Sechiná sose mozdult el a Nyugati Falról (a Templom pusztulása után se). (Tánchumá, Hákadim, Semot).
Gross Ágnes úgy vélte, hogy ezekben a szent napokban megirakt engem ezzel a képpel, mint ahogy én az én szerény dolgommal ebben az újságban öt szíven fogtam. A művész nézőt tévedett. En örültem ennek a képnek, nagyon örültem, hiszen a „kajszl” már újra a miénk.
Löwenkopf Kálmán

BEMUTATOK

Ballett Offenbach
Puccini egyfelvonásos
Jacques Offenbach
nibusban ünnepelte a
mutatója alkalmából
ünneplőkör. Sokfé
raizírói, esztétái n
hogy maró szarká
a szellemes paródiá
zsidó vonás Való
ville"-ket, de az a
retjeiből árad, mert
tektisztul jelentett az
Offenbach páralta
tika abban is rejlik
esésárság vezérő s
sadalmi vagy műve
lenül kigymolta, a
lában" (1858), 1
(1864). Mintegy 10
tesen sokféle stílus
gikus sorsu operáj
lön helyet foglal el
a szarkazmus, a kö
zö paródia marad,
szerepét játszotta.
De mennyi utó
ben! Bámulatos m
irták meg a zsidó
hallatlan érdekes
egyes zsidó zene
nyukról működés
társadalmi és szelle
Ragadjunk ki né
irandó zsidó-zenei
elején megalakult S
zenei társaság." A
ta-tagja a súlyos e
mú ellenére, vagy
alatt, — számtalan
műveltségére.
A könyvtároltatósa e
nemzeti művészet
néhány tagja még
működését, aztán
csak a legtöbb e
mely 1948-ban me
készítésében egy zs
Hamarosan aztán
Cion dalai helyett r
A weimari Né
vált a forradalom
szarkazmussal osto
visszasságot tűnyo
vegére írott operá
is szociális kérdése
írja a néger-tárgy
try (Sír), édes ház
Amerikában Ge
szembeszállva min
— az első néger-
egy szenvedő népr
volt aztán más té
ges folklor-forrásb
gaslatra emeli a
lágából kiragadva,
Szintén a zsidó
zik, hogy három
származásu: Meye
„szábre": Fromen
szerzője, urálja év
tét. Offenbach ös
zájában épp oly k
ki, mint akár Hei
ségeitől menekül
zágába. Offenbach
rízban utóvédő, é
Amerikába ment o
cia szellem leghí
pelték benne. Pev
Szellem diadalát hi

ZENEÉLET

BEMUTATÓK AZ OPERAHÁZBAN

Ballett Offenbach „Szép Heléna” zenéjére és Puccini egyfelvonásosa: „Gianni Schicchi”

Jacques Offenbach 150-ik születésnapját júniusban ünnepelte a világ. Operaházunk bemutatója alkalmából csatlakozunk mi is az ünneplőkhez. Sokféle okunk van rá. Elettérjéről, esztétai nem győzők hangsúlyozni, hogy maró szarkazmusa, hajlama a guynhoz, a szellemes paródiához mennyire jellegzetesen zsidó vonás. Valójában már Offenbach előtt is írtak szatirikus operákat, vagy „vaudeville”-ket, de az a briliáns humor, mely operettjeiből árad, merőben új szint, hangot, játékstílust jelentett az európai színpadokon.

Offenbach páratlan színpadi sikereinek egyik titka abban is rejlik, hogy a második francia császárság vezérő személységeit, politikai, társadalmi vagy művészi előkelőségeit kiméletlenül kifigyelt. Előbb „Orpheus az alvilágban” (1858), majd „Szép Heléna”-ban (1864). Mintegy 102 színpadi műve természetesen sokféle stílust képvisel. (Hattvídala, tragikus sorsu operája „Hoffmann meséi” külön helyet foglal el közöttük). — de életeme a szarkazmus, a könnyed, szellemes színparkázó paródia marad, s ebben valóságos utóértelem szerepét játszott.

De mennyi utóértelem az alkotózenében! Bámulatos mulasztás, hogy eddig nem írták meg a zsidó zene szociológiáját! Pedig hallatlan érdekes adatokra bukkanánk, egyes zsidó zeneszerzők szerepéről és viszonyokról működési területükön gazda-országuk társadalmi és szellemi életéhez.

Ragadjunk ki néhány adatot ebből a megítélendő zsidó-zenei szociológiából. Századunk elején megalakult Szt. Pétervárt a „Zsidó népzenei társaság”, amelynek számos komponistája a súlyos elnyomatást és antiszemitizmus ellenére, vagy talán éppen ennek hatására, — számtalan zsidótárgyú zeneművet hoz nyilvánosságra. A csoport működése első zárt kinyilatkoztatása egy öntudatos, önálló zsidó nemzeti művészeti mozgalomnak. A társaság néhány tagja még a szovjet alatt is folytatja működését, aztán eltandicsolták őket, akár csak a legtöbb csatlósállamban. Budapestet meg 1948-ban megaljezték Fránkövi Károly szerkesztésében egy zsidó-magyar zenei antológiát. Hamarosan aztán Sztalin-himuszokat zengett Cion dalai helyett néhány munkatársa...

A weimari Németországban Kurt Weill vált a forradalom zenei utóértelemévé. Éles szarkazmussal ostorozta a polgári társadalom viszonyait túlnyomórészt Bertold Brecht szövegére írott operáiban. Amerikába emigrálva is szociális kérdések kerülnek felszínre, s megírta a néger-tárgyú „Cry, the beloved Country (Sírj, édes hazám)” kísérőzenéjét.

Amerikában George Gershwin írja meg, szembeszállva minden társadalmi előítéllettel, — az első néger-operát, „Porgy and Bess”-t, egy szenvedő népréteg életét tárva fel. Utóértelem volt aztán más téren is: Amerika egyik lényeges folklor-forrásból merítve klasszikus magaslata emeli a jazz, a mulatóhelyek alvilágából kiragadva, szalonképessé téve azt.

Szintén a zsidó zene szociológiájához tartozik, hogy három zsidó zeneszerző, két német származású: Meyerbeer és Offenbach, és egy „származás”: Fromental Halévy, a „Zsidó” szerzője, urálja évtizedeken át Párizs zeneéletét. Offenbach ösvenévi szellemessége szülőhazájában épp oly kevésbé bontakozhatott volna ki, mint akár Heine-t, — aki szintén életük végéig menekült a szabadabb szellem országába. Offenbach a saját területén vált Párizsban utóértelemévé, és ha Angliába, Bécsbe vagy Amerikába ment operettjeit vezényelni, a francia szellem legnőbízottabb képviselőjét ünnepezték benne. Pedig — a valóságban a zsidó szellem diadalát hirdette...

A papa, Isak Juda Eberst, aki szülővárosán után vette fel az „Offenbach” nevet, vendéglőkben muzsikált, zene-leckéket adott és könyvkötéssel foglalkozott, míg Kölnben mint kántor nem kapott állást. Itt imádkonyvet is adott ki az ifjúság számára héber és német nyelven. Tíz gyermekét, közöttük Jakabot színpadi művészként nevelte. Mikor a porban vallásos szellemben nevelte, ki, fű 14 éves korában Párizsba vándorolt ki, csellózni tanul s hamarosan színházi zenekapcsolatban kap állást, apja megritette veszi hírt, hogy fia pénteken este is játszik. Jakab

minden nélkülözést leküzdve halad pályáján. Könnyed tánc- és szalonzene-számokkal tartja fenn magát, majd Dumas, Gautier, Musset vagy Mürger darabjaihoz ír kísérőzenét, azokat maga is vezényli, s ennek köszönheti, hogy mint karmestert szerződteti a Theatre Français. Saját színházat alapít, a híres Bouffes-Parisiens-t, mely fényes sikere után is csufosan megbukik. Diadalmas amerikai-tornéjának fényes bevételéből fizeti ki aztán becsületesen sokszáz színházi alkalmazottját. Az Új Világ viharos tetszését fogadja „A gerolsteini nagyherceg”-t, „Szép Heléna”-t, „Orpheus”-t, vagy a „Párizsi élet”-et. Párizsba visszatérve nagybetegen fordít hátát a könnyebb műfajnak, hogy nagy zenedírműt, „Hoffmann meséi”-t megírja, de befejezése mára várt.

Századunk 20-as éveiben ismét felragyogott hanyatlófényben lévő csillaga: a szentimentális, romantikus, patetikus zene helyett könnyedebb, tárgyilagosabb hangnemet kívánt a közönség, és Offenbach népszerűsége a nagy párizsi fénykorra emlékeztet. Max Reinhardt 1931-ben párizsban rendezésében hozta ki „Szép Heléna”-t, s később még az ismeretlenebb operettek is találtak helyet a tv-adásokban.

Rossini „Párizs Mozart”-jának nevezte. Pedig a zene Daumier-jének neve jobban illik volna rá: közeli rokona volt a nagy szatirizálóknak, s úgy tudom, nagy bámulója is.

De mi a magunknak követelhetjük: bár katonikus felesége kedvéért kitért, élete végéig csak „mi zsidók”-ról írt leveleiben. Mert lelkében förtelenül jó zsidó volt. Profétának azonban — szerencsénkre — nem vált be:

— „A következő évben Jeruzsálemben”, — hány ezer éve imádkozzuk ezt márt! Hát valóban oly reményesség lenne ez, melyért érdemes volna élnünk és meghalunk?” — írja jó száz évvel ezelőtt egyik levelében.

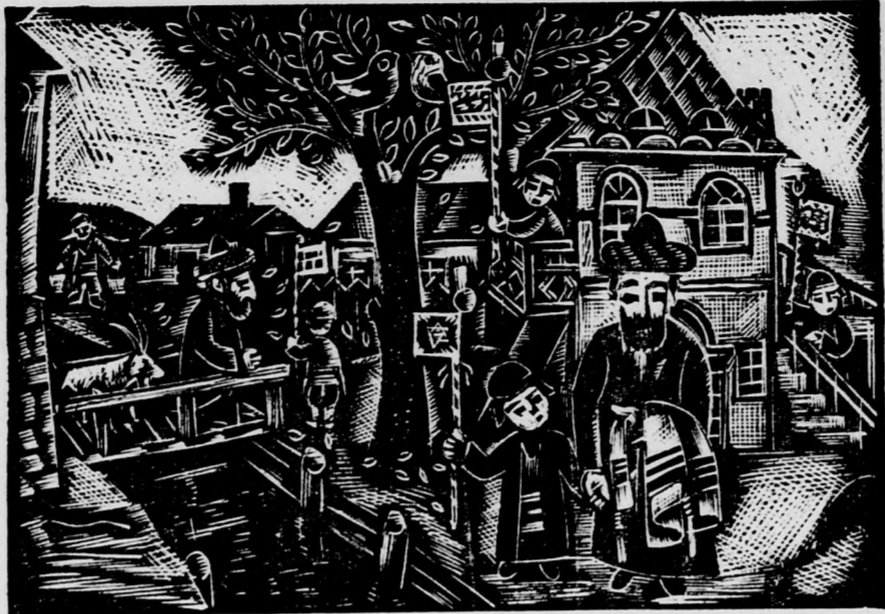
Az előadás

Doráti Antal fiatalkorában a montecarlói orosz balett karmestere volt, s annak amerikai turnéjára 1942-ben szellemes és színes pot-purrít állított össze Offenbach műveiből. Zenejéből most az Operaház naevetetéséig balett-mestere és koreográfusa, Roberto Trinchero csinált egy „Szép Heléna”-baletet, nagyon kedves, igazi párizsi-ízű, franciásan könnyed és attraktív számokkal. A rendezés és kiállítás jellegében közelebb állt a kabaré-mint az opera-színpadhoz kissé elapozott miniatűr-jelentéivel, de kivétele kiűnő volt. Helena szerepében Ruth Weber tündökölt, légiésen könnyed, rendkívül esztétikus mozdulatai, pirottjeinek virtuozitása, s elragadó mimikája nagyvárósi színvonalat képviselt. — Szalay Karola fénykorára emlékezett. Mellette Teresa del Cerro (Bacchis), Fred Mazaudon (Páris), Delfino Larossa (Hermes) és Menelaus szerepében maga a koreográfus vált ki, de nagyon jó volt az egész, — némileg túl kisszámú balett-kar is.

Élőtte Puccini triptichonjából (A köpeny, Angelica nővér és Gianni Schicchi) az utóbbi került bemutatásra Georg Singer vezényletével. A kitűnő karmester most ünnepli itteni működésének 30-ik évfordulóját és működése nagy értékét jelent Operaházunk számára. Amit csak lehet, kihoz az erősen tatarozásra szoruló zenekarból, vérbeli muzsikás, frappáns fordulatokkal, soha nem lankadó lendülettel és a színpad bensősége áthatolással. Gianni Schicchi (1918) Puccini egyik legsikerültebb, legkevésbé szentimentális műve, szinte már modern hangszerezési ötletekkel, és szellemes fordulatokkal. A címszerepben Herdán Tibor meglesz a jó ívrit-kiejtéssel, remek színészi készséggel, ércesen esengő hangjával, akasztja ki szerepének gazdag lehetőségeit. Feltűnően széphangú Lendvai György, akit szerencsén nagyobb szerepekben is hallani, mint a közönséggel. Igen kellemes, kulturált énekesnő Stella Richmond, — aki férjének, Herdánnak szerepe szerint a lánya volt). Mint Nella Leila Sáni vált be, akinek kislánya, Erela bájos gyermek-színésznő! A tulhangos színpadon nehéz volt a többi énekes megítélése: Eszter Admon (Zita), — Orlando Montez (Rinuccio) Sami Becher (Gheraldo), Rafael Rosenblatt (az orvos).

Edis de Philippe rendezése mozgalmas és mulatságos volt.

PATAKI LÁSZLÓ

„SZIMCHÁT TORA”

Illya Schor, a híres new-yorki zsidó művész fametszete

KILÁTÓ

Az Új Kelet irodalmi figyelője

Szvetlána Sztaliná, a diktátor Amerikában élő lánya befejezte második könyvét, amely „Egy és csupán” címmel jelenik meg rövidesen. — Princetontban, a New York közelében lévő egyetemi városban él, s amerikai tapasztalatait írja meg benne. A cím onnan ered, hogy második könyvéhez akkor látott, amikor éppen egy éve élt Amerikában. Egy interjú során elmondotta, hogy több mondanivalója nincs az emberiség számára, boldog, hogy elkerült a Szovjetunióból, de ez az élmény még nem avatta őt íróvá, ezért elhatározta, hogy harmadik könyvét már nem ír, ellenben beiratkozik az egyetemre. Nyelveket akar tanulni. Szvetlána 44 esztendő.

Egy nagy életmű betetőzéséről ad hírt a héber irodalmi sajtó: Jozsef Joel Rivlin professzor, a jeruzsálemi Héber Egyetem nyugalmazott orientálistika-tanára befejezte és rövidesen kiadja az Ezerévszaka héber fordításának utolsó kötetét. 1927-től 4 év előtti nyugdíjba vonulásáig volt a Héber Egyetem tanára, az Ezerévszaka fordítására évtizedeket áldozott. Még három kötet van hátra, összesen 30 kötetes lesz a mű. Az eredeti mesék változatait és a kommentárokat is közli. Szakemberek szerint pártját rikkítja a keleti gondolatvilág nagyszabású irodalmi gyűjteményének ilyen impozáns meretű átültetése. Mivel az Ezerévszaka egész világot átfogja a héber kiadás, Rivlin professzor perszabó és az arab nyelv ügyszólván minden ágából fordított. Csak névelőszóként jegyezzük meg, hogy az első művészi magyar Ezerévszaka-fordítás Vörösmarthy Mihálytól származik, aki — keleti nyelveket nem tudván — a német Wolff-fordítás alapján dolgozott. Rivlin professzornak van egy másik érdekes kutatási területe is, az élő arameus nyelv, amelynek költői világáról kiadott egy kötetet. Tűni kell, hogy Kurdisztán egyes vidékein a mai napig beszélnek a Talmud nyelvet és a kurd-törzs is megőrizte annak alapvető szóanyagát és fordulatait.

Angliában ma is nagyon népszerű regényfigura Sherlock Holmes, a kultuszát az írója nevével viselő „Conan Doyle Társaság” ápolja. Most megdöbbenéssel értesültek a társaság tagjai arról, hogy az eredeti kéziratoktól független, a hős személyét profanizáló kézirat született Sherlock Holmesról, a nagy mesterdetektív magánéletéről. Rövidesen megkezdődik a kézirat alapján készülő film forgatása, már fel is építették a Baker street 221. számú házat, amelynek első emeletén volt a mesterdetektív lakása. H-millió dollárt irányoztak elő a film költségére. Az első jelenet úgy indul, hogy hazatérnek a lakására Sherlock Holmes, Watson doktor nyit ajtót neki és így szól hozzá: — Holmes, egy meztelen hölgy fekszik az ágyban!

Amerikából érkező irodalmi szenzációknak számít, hogy Art Buchwald, a világhírű humorista, akinek írásai javát Székely István fordításai alapján ismeri az Új Kelet olvasója is — darabot írt. — Eredetileg regényt akartam írni, azért mentem szabadságra — mondja most Art Buchwald —, de hirtelen felvilant bennem egy darab ötlet, s azonnyomban megírtam.

Hat hét alatt. Címe még nincs. Csak műfaj. Felforgató komédia. Egy semleges, idegen ország amerikai nagykövetségén játszódik. Vagyis politikai vigyázkötet írt a New York Herald Tribune világszerte nagyra értékelt szatirikus kommentátora. Már ki is tűzték a premiért. November 10-én lesz egy washingtoni színházban, Decem버ben bemutatják New Yorkban is.

A tömegekkel való érintkezés tudományának tanszékét szerveztek számos külföldi egyetemen. Nálunk most kezdenek foglalkozni a témával. — A napokban jelent meg Jehuda Gotthelf, a Dávar főszerkesztőjének könyve „A közvélemény és a sajtó” címmel — s nemcsak általános, de izraeli vonatkozásban is, felvet a lapján időszertű problémákat. Az „Am Hászrefér”-nél jelent meg a könyv.

Rendkívül érdekes, illusztrált, 172 oldalas könyv jelent meg Párizsban De Gaulle-ről. Újságírók közös vállalkozása a kiadvány, a címe mindent megmond: „De Gaulle, ahogyan a papája, mamája, tanárai, barátai, az ellenségei, Pétaín marsall, Churchill, Mauriac, Malraux, Mao Ce-tung és száz más ember látja”. Régi levelek, nyilatkozatok és a könyv számára adott interjúk alapján állították össze a kötetet.

Londonban nyugalmába vonult 50 éves kiadói tevékenység után Sir Allen Lane, a világhírű „Penguin Books” zsebkönyv-sorozat megalapítója. Anglia legnagyobb könyvszakértőjének számított, pályafutását 16 éves korában kifutóként kezdte egy nagy könyves-cégnél, majd saját üzletet, később kiadó vállalatot nyitott. Valójában ő tette népszerűvé a zsebkönyveket, ugyanis Hemingway, Sinclair Lewis, Mary Webb és mások műveit hozta ki százezrek számára hozzáférhető áron. Ma ővé a világ egyik legnagyobb kiadója.

Négy héttel ezelőtt — röviddel disszidálás után — levelet írt Londonból Anatolij Kuznyecov a héber fordítójának, Sloimo Even-Susánnak, hogy szeretne Izraelbe látogatni. Most határozottabb formában fejezte ki a szándékát a Mááriv tudósítójának adott interjújában. Azt is elmondotta Kuznyecov, hogy műve, a Babi Jár kéziratát alaposan megnyírálta a szovjet cenzura, tehát mindenképpen szükséges a mű újírása — a szabadság feltételei közzepette. Őt magát — eredeti élmények alapján — gyerek kora óta foglalkoztatja a szörnyű tömeggyilkosság, a Babi Jár első változatát 14 éves korában vette papírra. Egy másik kérdésre válaszolva, azt mondta Kuznyecov, hogy a neosztalinista szovjet írók körében alig leplezett az antiszemitizmus.

(Összeállította: b. p.)

kel ellg.
nk el Ro.
dó, hogy
okot, va.
lasi gépe.
lést vási.
at foly.
gyásárja.

gy Izrael
román
el afrikai
1 18 mil.
telést ké.
ából ön.
piacai

abban,
legalább
ü bevá.
nk. Iz.
er darab
su autót
ak 13
bi autó.
eladni
2 millió
nikus fel
r érték.
pedig

Los Angeles, (A
Golda Meir minis
amerikai körúta
napos látogatásra
be érkezett, tegna
hogy az Egyesült
mánya nem köve
hogy akárcsak egy
földet is kürtiser
jön létre állandó
zés az arab-izra
A tiszteletér
bású bankette
cafolta azokat a
jelent híreket, mi
amerikai nyomás
volna Izraelre a
ügyében.
A továbbiakban
leszögezte, hogy
közvetlenül felelő
háború kibrobban
kevesbé terhel fel
szokat a háborúér

GOLDA MEIR
AMER

Los Angeles, (A
Golda Meir minis
amerikai körúta
napos látogatásra
be érkezett, tegna
hogy az Egyesült
mánya nem köve
hogy akárcsak egy
földet is kürtiser
jön létre állandó
zés az arab-izra
A tiszteletér
bású bankette
cafolta azokat a
jelent híreket, mi
amerikai nyomás
volna Izraelre a
ügyében.
A továbbiakban
leszögezte, hogy
közvetlenül felelő
háború kibrobban
kevesbé terhel fel
szokat a háborúér

Mose Dajá
tekinté

Hafia. (Az Uj
jéti.) Mose Dajá
nyszer a Máarach
levizós propagand
keretében válaszo
kéréseire.
Daján kifejtette,
hidak" politikája
azzal indokolta, h
tek lakossága a m
madik évében sok
sobb magatartást
minden kapcsolat
vágya a szomszéd
móltól.
A hadügyminis
optimizmusmal ért
elkövetkező négy
változásokat. —
hogy az esetleges
Egyiptommal nem
melyek változás

A MIFA
A Mifal Hapája
solásán a 297611
számú sorsjegyek
ezer fontot nyert
30 ezer fontot
10 ezer fontot
305133 771778.
5 ezer fontot ny
281425 328286 5
1000 fontot
137570 341113 53
137523 303696 43
098583 272729 42
083150 267496 40
067410 248257 35
Az alábbi véze
gyek a következő
nyertek:
500 font: 94104
84552 82628

A VILAG LEGKÜLÖNÖSEBB
USAGJA
A világ legkülönösebb újságja
Koppenhágában jelenik meg
Kizárólag jó hírek vannak benne.
Háborúról, balesetekről, hi
sonlókról egyetlen szót sem ír
nak. A kiadó azt hiszi, hogy a
olvasók unják már a rossz, el
szomorító híreket, s aki ezt a h
pot veszi, az strucc módjára h
mokka dugja ugyan a fejét, de
mégis, egy-egy felőrára olyan
világ polgárának érzi magát
amelyben csak kellemes esemé
nyek történnék.

AL-HITLER
Nagyszabású sorozással ün
nepelte meg szük baráti körbe
egy nyugat-németországi polgár
Bergmann Albert Planke a há
romszázadik letartóztatását.
A második világháború befejez
óta háromszázszor tartóztatták
le, ugyanis megtestesítő módo
hasonlít Hitlerre, akivel különb
ben egy évben 1889-ben szü
tet. Már többször kapott aján
latot filmszerepre is, de mindig
visszautasította. Olyan mérték
ben hasonlít Hitlerre, hogy lép
ten-nyomon összetévesztik vele.
Ha igyekszik megváltoztatni a
külsjét, csak fokozz: a gyant
önmagával szemben. Igyekszik
inkább minél kevesebbet forog
ni az emberek között.

RÓMÁBAN IS VAN
ANALFABETA
Egy olasz statisztika szeri
Rómában 58 868 analfabéta
A többségük — 40 706 — ass
zony. Irti-olvasni nem tudnak
csak nagyon gyorsan beszélni.

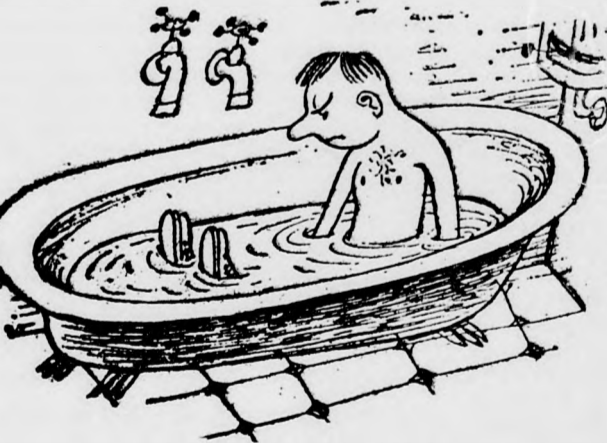
SZER

NEVET A VILÁG

— Ha csakugyan porszívó ügyben jött, akkor nincs időm magával foglalkozni.

SIRÁS
Egy öreg néni áll a vasútállomáson és figyel, hogyan húcsúlik egymástól egy fiatal pár. A férfi integet, amíg a vonat el nem tűnik a kanyarban, az asszonyka szeméből pedig hullanak a könnyek.
A néni odalép a férfinéz:
— Ugy fáj neked látni, hogy maga sír, drágám. Ne sírjon. A felesége visszajön.
— Azért sírok.
MIT MONDHATOTT VOLNA?
Kérdi a tanár a nebulót:
— Mit mondott Julius Cézár amikor Brutus leszúrta?
— Ojvé...

FÜRDIK A PROFESSZOR

Chámszinban »lubickoltam« a Holt-tengerben...

Ugy tűnik, hogy a világ legmélyebb pontján egy órai furdózás, a legfáradtabb vagy legidegesebb turistát is tökéletesen feltölti. Legalábbis így gondoltam, amikor családommal visszafelé hajtottunk a Holt-tenger partjára.
Ugy „jött ki a lépés”, hogy egy chámszinosa jóslott napon indultunk el, egy jeruzsálemi látogatás után. Jeruzsálemben forróság volt. Ugyhogy elképzeltem magamban, micsoda „elvezet” vár majd ránk a Holt-tengeri Lúd-parton, ahol előzőleg megbeszélt találkozási pont volt egy másik családdal. Csodálatosomra, mikor elhagytuk a táblát, mely a tenger szintjét jelzi, kellemes szellő kezdett fújdogni. A sós tengerparton pe-

DEFINÍCIÓK
EGOISTA: Aki sok kompromittáló dolgot tud embertársairól, de nem pletykálja el.
HÁZASSÁG: Olyan, mint a túlforró fürdő. Ha az ember egy kicsit megszokta, már valahogyan elviseli.
KEGYETLENSÉG: Olyan kabint adni egy vénkisasszonynak, amely két olyan kabin között van, amelyekben náuszutasok vannak.
TYUK: A leghasznosabb teremtmény. Már a megszületése előtt is meg lehet enni.
SZERELEM: Amikor a nő a férfinak és a férfi a nőnek sok szenvedést okoz.
BARÁTOK: Két ember, aki egy harmadikat közösen gyűlöli.

TEVHIT
Egy öreg asszony New-Yorkban lép a járdáról és tiltószóval átverekedi magát a másik oldalra. A rendőr dühösen szól rá:
— Nem látta a táblát: „Ne menj!”
— Láttam, — feleli a néni ártatlanul, de azt hittem, hogy ez az autóbusz társaság reklámja.

A BÜN
A vallásos olé megrökönyödve látja Tel Avivban, első iteni szombatján, hogy egy férfi cigarettázik az utcán. Odamegy hozzá és figyelmezteti:
De hiszen tilos szombaton dohányozni.
Ellenkezőleg. Egy ünnepi ebéd után az egy micve.
Megszólt ezután egy férfit, aki be akar szállni az autójába.
— Uram, bünt követ el, ha szombaton utazik.
— Ellenkezőleg! — kiált föl a férfi. — Egész héten robotoltunk, nekem abban a házában van az üzletem, ahol lakom, nincs egy szabad percem sem, nem tudok beülni a kocsimba. Szombaton azonban élvezem az életet, pihenek, autózgatom.
Letörtén visszaballag a rokonaihoz, ebédelésre kerül a sor. Finom konyakot töltenek neki a poharába.
— Nem bírom így meginni, — mondja, — kérek egy kis szódavizet hozzá.
A házigazda méltatlankodva: — Ez valódi francia konyak, ezt felvezetni valóságos bűn.
Az olé mélyet sóhajt:
— Most már legalább tudom, hogy mi a bűn Izraelben!

A TELEVÍZIO KORÁBAN
Kérdi a 12 éves Joszi a nagy mamáját:
— Mondd, nagymama, valaha, amikor rádiót hallgattatok mit néztek?
— A vallásos olé megrökönyödve látja Tel Avivban, első iteni szombatján, hogy egy férfi cigarettázik az utcán. Odamegy hozzá és figyelmezteti:
De hiszen tilos szombaton dohányozni.
Ellenkezőleg. Egy ünnepi ebéd után az egy micve.
Megszólt ezután egy férfit, aki be akar szállni az autójába.
— Uram, bünt követ el, ha szombaton utazik.
— Ellenkezőleg! — kiált föl a férfi. — Egész héten robotoltunk, nekem abban a házában van az üzletem, ahol lakom, nincs egy szabad percem sem, nem tudok beülni a kocsimba. Szombaton azonban élvezem az életet, pihenek, autózgatom.
Letörtén visszaballag a rokonaihoz, ebédelésre kerül a sor. Finom konyakot töltenek neki a poharába.
— Nem bírom így meginni, — mondja, — kérek egy kis szódavizet hozzá.
A házigazda méltatlankodva: — Ez valódi francia konyak, ezt felvezetni valóságos bűn.
Az olé mélyet sóhajt:
— Most már legalább tudom, hogy mi a bűn Izraelben!

— Nagy művészet feltűnést kelteni, egy ilyen kalappal!

A KUTYA
Egy villa bejáratán Szavlonban ez a felírás látható: „Vigyázat, kutya!” A vendég becsenget és meglepetten látja, hogy egy picinyke, vinnyogó kutya áll a küszöbön. Melegkezéssel kérdi a házigazdát:
— Miért írtad ki, hogy vigyázat, kutya?
— Mert attól félek, hogy valaki még rátafos.

SEGÍTŐ SZANDEK
Egy férfi összeesik az utcán, arrahaladó orvos megállapítja, hogy szívroham következtében meghalt. Tömeg verődik egybe, egyszer csak kijön a házból egy öreg néni és egy tányér levest hoz. Az orvoshoz fordul:
— Egy kis meleg erővel, adja oda a szegény embernek, attól jobban lesz.
— De kérem, már meghalt.
— Meghalt? Hát akkor semmiképpen sem árthat neki.

A VÁLOGATOS EMBER
Az úrvetető gyönyörű új kocsijának motorja éppen a jelzőlámpa előtt mondja fel a szolgálatot. A vezető iparkodik, nyomja a gázt, de a kocsi nem mozdul. Közben változnak a színek, zöld-sárga-vörös, zöld-sárga-vörös. Egy rendőr odalép a kocsi széljéhez:
— Uram, akármennyit is habozik, akármennyire is reménykedik, nincs raktárunkon más szín.

APRILIS ELSEJE
— Mama, mama — kiált a gyerek — egy idegen ölelgeti és csókolgatja a Mirjám néni.
— Jaj neked, ha ez nem igaz — kiált fel izgatottan az asszony, aki huga erkölcsseit félti.
— Csak tréfáltam, mama — nyugtatja meg a gyereket. — Aprilis elseje van. Nem idegen ölelgeti Mirjám néni, hanem az apuka.
KÜLÖNÖS DOLOG
A paraszt hazatér a földről a lova és a kuttyja kíséretében. A ló megszólal:
— De jó lúthoz lenni, nagyon fáradt vagyok.
A paraszt megdöbbenően hallgatja:
— Ez az első eset életemben, hogy beszélni hallok lovat.
A kutya közbeszóal:
— Ez tényleg furcsa.

RÓMÁBAN IS VAN ANALFABETA
Egy olasz statisztika szeri Rómában 58 868 analfabéta a többségük — 40 706 — asszony. Irti-olvasni nem tudnak csak nagyon gyorsan beszélni.